

В.Ю. Шевцов

МІФИ І ЛЕГЕНДИ РА – ЇНИ

Дніпропетровськ
2009

Шевцов В.Ю.

Ш37 Міфи і легенди Раїни. – Д: Арт-Прес, 2009. – с.
ISBN

Не існує країни без власного „міфу”, до якого входять легенди, бувальщини, казки, перекази, історії зі своїми лицарями, героями, святими, мудрецами, вісниками і пророками.

За часи християнізації Русі, ординсько-російського царату та радянської імперії було зроблено все, щоб знищити український епос, або переробивши привласнити його в додаток до міфу російського, як це було за Катерини II під час другої масштабної фальсифікації історії Росії - Тартарії.

В книзі, яку читач тримає в руках, подані три підбірки епічних переказів та народних переповідань, що в деякій мірі заповнюють одну з прогалин „Міфу України”.

Автор висловлює глибоку, щиру вдячність

Передмова

Кожний народ має два міфи: етнічний і державний. До етнічного міфу відносяться: національна ідея, етнічне середовище, культу і національні символи, етнічні культові персонажі, етнічний морально-етичний кодекс, суспільно-етичні інституції, етнічне виховання.

До державного міфу слід віднести державне політико-економічне середовище, державні культу, свята, символи, інституції, державних діячів, систему освіти, окремі складові етнічних міфів етносів, що входять до складу даної країни.

На відміну від етносу, що існує від кількох сот років до тисячоліть, держави існують від кількох років до десятиліть, іноді до століть і тисячоліть. Якщо державний міф є фундаментом стійкості держави, її інформаційним забезпеченням, то етнічний – її духовно-змістовною основою. Від глибини і широти розбудови етнічного міфу залежить стійкість етносу, його життєздатність, його майбутнє і час існування. Не існує жодного етнічного утворення без етнічного міфу і якщо конкурент хоче зруйнувати або підпорядкувати інший етнос під себе, він має зруйнувати, знищити або перебудувати його міф під свій. Так сталося і з етнічним міфом орієнтів українців-русичів, руйнацію якого започаткувало ще в X сторіччі християнство, а продовжили Тартарія, Росія, Польща, Австро-Угорщина. Святі, пророки, лицарі, богатирі, духовні лідери і генії інтелекту України стали символами багатьох народів сусідів, але втраченими для України. Билини, міфи, легенди, перекази розбрелися по світах і на початку третього тисячоліття, коли Україна після кількох сотень років поневірянь знову набула державної самостійності, виявилось, що більшу частину етнічного міфу ми втратили, за виключенням її місцевої фольклорної складової, у збереженні якої непересічна роль Миколи Гоголя. І це при тому, що маємо дійсні історичні і світоглядні елементи етнічного міфу, на відміну від багатьох держав, що користуються привласненими елементами міфів різних етносів і держав, в тому числі і міфу українського.

В запропонованій читачеві книзі автор робить спробу поновлення етнічного міфу українців на трьох рівнях: місцевому Слобожанщини, власне етнічно-орієнському і на загальнолюдському, морально-етичному. Легенди, казки, перекази, що пропонуються, побудовані на матеріалі почутому в дитинстві та на реконструкціях світоглядної давнини прабатьків. І якщо читачеві щось не сподобається в сюжетному та в художньому оформленні запропонованого матеріалу, то автор просить вибачення, бо основною метою цієї книги є не лише відтворення етнічного міфу, а й заклик до сумісної праці всіх небайдужих на непростому, але надзвичайно важливому питанні поновлення «Міфу України», на шляху в майбутнє!

Легенди і скази давнини

Заповіт оріям

Як день змінює ніч, а ніч день, так само все змінюється навколо нас і в нашому житті. Весну змінює літо, літо - осінь, осінь - зима, і знову приходить весна. Протягом одинадцяти років змінюється активність Сонця, дощові і сніжні роки змінюються засухами і холоднечею. Все повторюється, все повертається до початку, та кожного разу цей початок уже не такий як попередній... Усе повторюється і нічого не може повторитись...

Колись, давним-давно, ще до того як розквітла цивілізація Шумера і ще до побудови пірамід, великі холоди прийшли на землю наших батьків. Рятуючись від лютого холоду і в пошуках кращих умов для помешкання, під проводом великого пророка Рами пішли наші пращури на південний схід за Хвалинське (Каспійське) море і дійшли аж до Індії. На той час Середня Азія була квітучим краєм. Та приблизно через дві тисячі років холоди відступили, Середня Азія почала перетворюватись в пустелі, а в Причорномор'ї потепліло і знову настали благодатні часи. Ось тоді зібрав оріїв їх вождь і великий пророк слов'ян Орій і повів їх назад на прабатьківщину. Нелегким був цей шлях. Всі народи, через землі яких повертались орії, сприймали наших батьків як непрошених гостей, як завойовників. Спочатку орії пішли південніше Хвалинського і Руського (Чорного) морів, шукаючи кращих земель там. Вони завітали до Шумерії, потім до Палистану, дійшли до Єгипту, та скрізь від літньої спеки пересихали ріки і озера, засихала трава, бо почали по всій Землі свій наступ пустелі. І тоді Орій повів свої племена на північ, на Дунай і Дніпро, туди, звідки тисячі років пішли орійці. Радо зустріли своїх рідних ті, хто не пішов з Рамою і залишився тут віч на віч з холодами. Усім хватало місця, степи буяли високими травами, в лісах було повно дичини, а в річках і озерах риби. Гарні умови були і для землеробства. Ось тільки не давала старому Орію спокою думка про майбутнє свого народу. А що як знову прийдуть холоди, або спека і пустелі доберуться до його Ра-їни?

Дуже багато чого знав старий Орій. Чув від своїх дідів, що боги оріїв живуть у потойбічному світі, на священній горі Меру. От би їх розпитати, що чекає оріїв, як воно все буде там, у майбутньому?

На березі Дани-Ра (Дніпра), біля порогів, знаходився храм Сонця, храм сонячного бога Ра. В тому храмі мешкали священики, відуні і чарівники. Священики відповідали за служіння Ра, відуні передбачували майбутнє і могли спілкуватись з душами, духами і богами, узнавати те, що недоступне іншим, а чарівники - творити всілякі дива. Прийшов Орій в храм Сонця і попросив відунів, щоб вони розповіли йому про майбутнє оріїв. Довго вдивлялись відуні в майбутнє. Хто спілкувався з вогнем, хто вдивлявся в води Дніпра, хто шукав відповіді в задзеркаллі, хто розмовляв з деревами і птахами, хто споглядав зорі і планети, та ніхто з відунів окрім сірої пелени нічого не зміг побачити. Зібрались всі відуні разом і сказали Орію, що ще не визначене майбутнє орійців, що боги ще не виткали їх Шлях на Землі. Задумався Орій, та й каже: Якщо ще наш Шлях не визначений, то може я попрошу кращої долі для свого народу. От тільки як мені знайти дорогу в потойбічний світ до гори Меру? Зібрались тоді на нараду чарівники, а порадившись, покликали Орія і сказали: шлях в потойбічний світ лежить через смерть. Не можна потрапити туди в людському тілі. Померти ти не можеш, бо ще твій Шлях у Світі Земному не добіг кінця. Якщо ти все-таки хочеш розпитати у богів про долю оріїв, то маєш залишити тіло на Землі, а потім повернутись в нього назад. Твоя душа піде до Меру, а поки вона ходитиме, ми будемо зберігати твоє тіло. А от чи відпустять тебе боги, ми не знаємо, бо йдеш до Меру ти без їх дозволу, не за своїм Шляхом Даним. Я на все згоден, відповів Орій, лише б у мого народу, у моїх дітей було щасливе майбутнє.

Приготували тоді чарівники чарівне зілля і на повний Місяць, по Місячній стежці відійшла душа Орія з Світу Земного. Дивиться Орій і не розуміє, як це так, що тіло осталося на Землі, а він такий, як і був, і стоїть на березі неозорої ріки. І тут побачив він золотого, як Сонце, човна, і перевізника, що був схожий на людину і на птаха одночасно. Сідай, мовив перевізник. І попливли вони через ту річку Лету, річку життя, до другого берега. І поки пливли згадалися Орію всі дні і події в його житті до найважливіших подробиць, бо то річка була не проста, а річкою життя всіх істот і його життя теж. На березі, з іншого боку, він побачив ще одну, таку ж істоту, що загородила йому шлях до гори: Тобі ще не час, сказала вона, повертайся, інакше боги розгніваються на тебе і скинуть тебе в Тартари. Ти не можеш порушити Шлях Даний, іди назад, на Землю!

-Я прийшов сюди не із-за себе, у мене душа болить за свій народ! Хочу, щоб у нього було щасливе майбутнє, і заради цього я готовий іти навіть в Тартари!

-Добре, відповів вартовий, почекай тут, а я попитаю у богів дозволу.

Через деякий час вартовий повернувся з могутнім сивим чоловіком. Я твій Рід і Рід твого народу, сказав чоловік. Я не визначаю майбутнє і не можу вплинути на нього, на своїх нащадків, але я можу тебе провести до батька нашого, Сварога. Ходімо. І тоді Орій побачив перед собою сліпучо-золоту гору, що піднімалась до самого Сонця. Дорога, по якій вони йшли, вела круто вгору, але йти по ній було легко, так, немов би тут не було ніякої ваги. Вони йшли, а навколо стояли палаци, цвіли сади, щебетали птахи. У дворах працювали ковалі, ткачі, вишивальниці, садівники... - Що вони роблять? - спитав Орій, бо ковалі кували, а заліза не було, ткачі ткали, а полотна не видно, вишивальниці вишивали, а узор танули безслідно... – „Вони кують, прядуть і вишивають долі людей і всіх істот на Землі. А щоб ніхто не зміг узнати своє майбутнє, то виткавши, забувають його і ті, хто це робить за волею Сварога. Він один відає майбутнє”.

Через деякий час вони підійшли до палацу надзвичайної краси, до палацу, що знаходився прямо під Сонцем. Біля палацу, серед чарівного саду на троні сидів...не то бог, не то людина, не то дракон в золотій короні... Важко було усвідомити, хто це, чи що це, якби не очі, в яких було стільки чарівного світла, тепла. доброти і любові... Це наш Творець, сказав Рід, підійди до Нього. Підійшов Орій до трону, поклонився і сказав: «Отче, вибачай мене, але не можу я просто так піти з життя не відаючи, що буде з моїм народом! Коли б я знав, що ще хоч чимось зможу йому допомогти, я був би щасливий і вдячний Тобі, Отче!»

І тоді Сварог, який суть Сам Творець, сказав Орію: «Створені ви з праху земного. І будуть про вас казати, що ви сини Творця, і станете ви як сини Творця, і будете як діти мої, і Дажбог Дживибог, Бог цього року Живи - Долі вашої, буде Батьком вашим! І його ви маєте слухатись, і Він вам скаже, що вам мати, і про те, що вам робити, і як говорити, і як творити.

І ви будете народом великим, і переможете розумом увесь світ, і підкоряться вам роди інші, які видобувають свої сили з каміння і творять чудеса - повозки без коней, і роблять різні чудеса без чарівників.

І тоді всякий із вас буде ходити як чарівник, і прожиток для воїнів буде створюватись за допомогою заклинань. Але воїни стануть рабами багатослів'я. І від багатьох тих слів ви облишитесь мужності, і станете рабами данини і золота, і за золото будете продаватись ворогам. І відійдете ви від прадавньої віри та буде нове явлення Заповіту і повернетесь ви до віри своїх батьків!

І тоді Боги скажуть своєму народові:

Любіть Заповіт батька Орія! Він для вас - Світло зелене і життя! І любіть друзів своїх, і будьте мирними між родами!»

Передай ці слова, цей Заповіт слов'янам. І з останніми словами Меру розтанула, а Орій побачив себе на березі Лети біля човна долі, а ще через мить відкрив очі в храмі Ра на березі Дніпра.

За Заповітом Сварога пройшло уже два місяці року Сварога: місяць Овна (Вівці) і місяць Риб. В місяці Овна слов'яни повертались до Батьківщини, а в місяці Риб Чорнобог розсіював їх по світу, принижував і нищив. І відійшли слов'яни від віри батьків і стали поклонятись чужим Богам. Та настає місяць Водолія і збудеться все, про що йдеться в Заповіті Сварога переданого нам через Орія. Ми повернемося до прадавньої віри батьків і до своїх богів, і знову станемо народом великим, народом-вчителем, народом-провідником людства в майбутнє!

Легенда про Інту

Подія, про яку піде мова, сталась дуже давно, майже шість тисяч років тому. На берегах Дніпра, або Дани-Ра, жили наші з вами пращури. Вони не лише приручили вола і коня, але й винайшли на них упряж, зробили перше колесо і першого воза, навчились виготовляти тканину з рослин і шити одяг і, навіть, по зірках передбачувати майбутнє. Вони стали такими розумними, що боги занепокоїлись: а якщо люди стануть розумнішими за них, що далі буде? Жили тоді боги разом з душами людей в потойбічному світі. В тому світі несе води життя величезна, чорної води, ріка Лета, з одного берега якої не видно іншого, глибини невимірної. Коли душа людини переходить в потойбічний світ, то її на одному березі чекає золотий човен, схожий на Сонце і перевозе на

другий. На другому березі, душа бачить сліпучу, біло-золотого кольору гору, що височить до самого Сонця, а під нею іншу гору, немов би перекинуту вершиною вниз, в підземний світ, червонуваточорного кольору. В самому низу, на вершині тої гори, сяє чорнолілове Сонце. На тій горі, і вверх і вниз, є менші вершини, а на них палаци дивної, незвичайної, якоїсь, грізної краси. Перед самою горою, яку називають «Ме-ра» стоять терези. Над терезами і вгору, і вниз світяться дві райдуги. Та, що вгору називається Веселка, бо сяє всім радісними кольорами світу земного, а та, що вниз — Урва. І світиться вона кольорами наближеними до чорного, багряними, коричневими, темноліловими. Душа стає на терези, і якщо вона робила більше добра ніж зла, то терези її підіймають до рівня шляху, що під Веселкою йде вгору, а якщо зло переважає, то спускається в арку темних світів. Треба зауважити, що подібні терези є на межах усіх світів, там, де змінюються кольори. І якщо ти опустився в перший нижній світ, то там можеш подолати себе, робити добро і тебе знову підіймуть до Світу Земного. Скрізь можна підійматись і опускатись. Ось на тій горі Меру і зібрались боги на нараду. Ті боги, що жили на білій стороні, стали захищати людей, а ті, що на чорній, вимагали покарати їх за розум. Не дійшли згоди боги, та й розійшлися. Але не тут-то все було. Зібрались чорнобоги під проводом свого головного Чорнобога на свою Чорну Раду. Прямо погубити людей вони не могли, бо проти були білобоги. І якщо б чорнобоги почали губити людей, то Білобог би став на їх захтст, почалась би війна між богами, зруйнувалась би гора Меру і всі світи б загинули. Тож придумали чорнобоги як людей занапастити іншим чином. Злетів над Землею Чорнобог Мара і затулив одну половину Землі від Сонця. Не стало світла і тепла, Земля почала замерзати, а з нею і наші пращури. Та про те ніхто спочатку в потойбічному світі не знав. Зібрались тоді чарівники Роду нашого на нараду і вирішили, що треба йти через Лету до Білобога вождю Ра-мі. Під звуки там-там-ів, не чекаючи смерті і доки відкривуться ворота в потойбічний світ, через жертвний вогонь пішов Ра-ма до річки Лети і, переправившись через неї на золотому човні, став на терези Долі. За гарні справи, за добро, яке зробив Ра-ма людям, підняли його терези майже на верхівку Меру. Розповів Білобогу Ра-ма про негаразди на Землі, та не готовий був Білобог до швидких і рішучих дій, бо не можна одразу зупинити те, що готувалось дуже довго Чорнобогом. Що було робити? Ра-ма на Землю міг знову повернутись лише новонародженим, бо тіло його згоріло в жертвному вогні. Не міг і в своєму обличчі Білобог зійти на Землю, бо тоді й Чорнобог піде серед людей і наробить ще більше лиха. Треба хоча б на якийсь час вивести людей із темряви і холоду до тепла і Сонця. Після роздумів позвав Білобог свою донечку Інту, небесної краси і небесного розуму дівчину, і сказав: «Не можу я врятувати людей, бо ми в рівновазі і в рівносіл з Чорнобогом. А от ти можеш допомогти». «Я згодна — відповіла Інту. Але як я повернусь назад, я ж безсмертна, а ворота в цей світ, світ богів, відкриваються лише після смерті?». «Знаю — відповів Білобог. — Дійсно, просто так ти не зможеш повернутись сюди. Але між темними і світлими царствами-світами є домовленість. За 26 тисяч років Ра проходить 12 зоряних царств-сузір'їв. І в кожному царстві своя книга Долі. Через дванадцять царств по колу все повертається до свого початку. І тоді відкриваються всі ворота між світами і долі богів і людей переписуються заново. Ось тоді ти і зможеш повернутись назад. А щоб ти не забула, і ніхто з людей про це не забув, я даю тобі чарівний вінок Року Ра у 26 000 років, в який вплетено 12 квіток-сузір'їв і 12 стрічок долі. Такі вінки одягають всі диво-дівчата мого народу в час весілля, і по них ти його знайдеш. Спочатку ти підеш з людьми в інші краї, та через квітку-місяць року Сворога повернешся назад. Пройде ще один місяць і Чорнобог знову щось придумає для згуби людей і знову мій народ буде шукати сонця, і наступну стрічку долі ти прочитаєш разом з ними. І так відбудеться дванадцять разів: шість відходів і шість повернень. Та за цей час заново буде переписана доля мого народу. Буде багато незгод на цьому шляху, але й багато досягнень. Я вірю, що колись мої люди стануть як боги і будуть достойні нас з тобою. А щоб не зашкодив їм Чорнобог, щоб не погубив їх, візьми Трисил і передай їм як запоруку їх призначення і їх захисту. А ще візьми це перевесло із дванадцяти зернових рослин: жита, пшениці, ячменю, проса, гречки, маїсу (кукурудзи), рису, вівса, соняхів, льону, конопель і маку. І якщо мій народ збере двадцять шість тисяч років-рослин в один сніп і зв'яже цим перевеслом — він стане безсмертним.» Взяла Інту Трисил, Вінок і перевесло, поклонила татові і сказала: «Я готова. Благослови мене, тату!»

Через небесний вогонь, на сонячних променях, опустив Білобог Інту на береги Дніпра. Прийшла вона до наших прабатьків і сказала: «Я маю вас відвести в інші краї, де світить Сонце, де все квітне і співають птахи.» Зібрали свої речі люди на вози і поїхали через ріки і степи, мимо гір і

морів аж в тридев'яте царство. Через те царство текли дві могутні ріки-близнюки з високих гір до самого океану. І назвали люди одну Ти-ра або Тигр(а), а другу Є-ра, або Єфрат. У цьому царстві теж жили люди, тільки були вони темношкірі, пасли овець і кіз, і не знали, що таке колесо, як робити одяг і багато чого іншого. Коли ж вони побачили білих людей, що їхали на возах і керували кіньми і волами, одягнутих в дивний одяг, то і назвали їх богами з білої гори Меру, або Сумерами-шумерами. І сказали вони Інту : «Будь нашою царівною. І принесли їй золоту корону.» А вона їм відповіла: «Ця корона хоч і золота, та мертва вона.» І замість корони одягла вінок з дванадцяти квіток, з дванадцятьма стрічками і мовила: «Не хочу я бути царицею, та й не маю права. Краще буду я всім людям Нінту, ненькою-мамою, Ладою і Берегинею. Але наш договір: я буду вашою Покровою і вашим захистом до тих пір, поки ви збиратимете хліб життя в єдиний сніп життя на землі і не перев'яжете його оцим перевеслом добра і любові.»

З тих пір пройшло шість тисяч років, три місяці року Ра. В першому жили наші пращури в інських краях, у другому зібрались знову на береги Дніпра, у третьому знову розійшлись. Настає четвертий місяць, в якому Інту, Ненька і Берегиня нашого народу, знову збере своїх дітей до купи. І так буде ще чотири рази. Чотири рази розсіє нас Чорнобог по світу: чотири рази Нінту-захисниця, Покрова і Берегиня наша збере нас знову в один сніп, перев'яже своїм чарівним перевеслом і станемо ми народом великим і безсмертним!

Легенда про Орія та його дітей Ортура і Оринку

У великого пророка людства, прабатька слов'ян Орія було двоє дітей: син Ортур і донька Оріадна-Оринка. Ортур ріс кмітливим, спритним, сили надзвичайної, юнаком. За те, що він зміг повалити на Землю якого-завгодно бика-тура, прозвали його Туром, а оскільки він був сином Орія, то звали його Орія Тур, або Ортур. Доньок в ті часи теж називали в честь батька, додаючи до його імені звуки «іда-ідна» або «ада-адна». Якщо батька звали Ган, то доньку Ганіда, або ласкаво Ганнуса; якщо батька звали Артем, то доньку Артеміда, а тому доньку Орія називали Оріадна. Гарна-прегарна була Оринка-Оріадна. Та до того ще й розумниця неабияка, бо уміла спілкуватись із звіриною і пташиною, знайти вихід із самої безнадійної ситуації. Багато людей приходили до неї за порадою і нікому вона не відмовляла; от і прозвали її люди хто Орина-Премудра, а хто - Оринка-Прекрасна.

Росли собі діти, горя не знали, та одного разу трапилось велике лихо. Тато Орій в часи незгод, а іноді і просто в важливих питаннях для свого народу, ходив за порадою до сонячного бога Ра. Не тоді, коли сонечко стояло в дозорі над Землею, гріло і пестило її, а тоді, коли йшло на відпочинок, за обрій. Знав про це страшний змії Мара, який жив і правив у підземному царстві, що називалось Маракара. Жителі цього царства були жахливими потворами. Це були люди і нелюди, бо в них були голови вовків і кіз, ведмедів і лисиць, коней і биків, інших тварин, птахів і комах. А якщо голова була звичайною, то руки, ноги і тулуб були як у звірів та всіляких істот, а у багатьох були навіть хвости від пташиних до риб'ячих. Найкрасивішими істотами в цьому царстві були не просто найпотворніші, а ще й розумні, сильні, хитрі, жадібні і жорстокі. Все було в царстві Мари, окрім доброти, співчуття, і, головне, любові. Заздрісно було Марі бачити радість і любов людей і вирішив він хитрістю перетворити їх в істот, подібних до мешканців свого царства та стати царем не лише підземного царства, а й царства людей. І війни розпалював Мара між людьми, і голодом морив, і напускав хмари невидимих істот вірусів-мікробів - нічого не допомагало, бо Орій вчив людей як жити по-людськи, а вони любили його, вірили йому і не зраджували його ні в чому. Тож і вирішив Мара позбутись Орія. Ось тільки ні вбити, ні втопити, ні отруїти він його не міг, бо Орія захищав сам сонячний бог Ра. І тоді у Мари виник хитрий-прехитрий план. На дорозі, якою Орій ходив до Ра після заходу Сонця, зробив Мара пастку - глибоку-преглибоку прірву до самого свого підземного царства, залишивши над прірвою тонку-претонку, як папірець, землю. А в самому підземному царстві побудував палац-лабіринт, який назвав Тартари і в якому можна було блукати тисячі років і не знайти виходу. І поки Орій буде блукати в Тартарах, Мара прийме образ Орія і зробить орійців своїми рабами. Щоб швидше Орій пішов на побачення до Ра, напустив Мара на землю землетруси, хмари попелу і пилу. Пішов Орій порадитись до Ра і попросити у нього захисту від Мари, та, поспішаючи, не помітив пастки і впав у Тартари.

Чекали Ортур з Оринкою день, два - не повертається тато додому. Зрозуміли вони, що трапилось велике лихо. Почав збиратись Ортур на пошуки батька. А Оринка зрозуміла, що татові

міг заподіяти лихо лише Мара, бо не було на землі мудрішої людини за Орія, та ще й захищеного самим богом Ра. Пішла до своєї кімнати Оринка і винесла Ортуру три речі: сорочку-вишиванку, та не просту, а таку, що при наближенні небезпеки вона ставала невидимою, як і той, хто був у цій вишиванці. І ставала вона водночас такою міцною, що ні жалом, ні мечем не можна було вразити господаря. З вишиванкою принесла Оринка батьків меч, що багато років лежав без діла, бо на землі за правління Орія не було ні війни, ні розбрату. Був той меч теж незвичайним - від одного дотику меча злі істоти перетворювались в пил, а ті, в кого хоч трішечки було доброти - ставали добрими і більше нікому не доставляли зла. А ще принесла Оринка клубок ниток, що світились у повній темряві, та таких, що не розірвати їх ніякою силою, бо при спробі зробити це нитка лише довшала, і ставала ще міцнішою, не рвалась. І скільки б не розмотувався той клубок-нитка ніколи не закінчувалась.

Одягнув Орій вишиванку, заговорену Оринкою, взяв меч і клубок ниток, та й пішов дорогою, по якій завжди ходив батько Орій. Дійшов він до провалу, в який впав батько, заглянув туди, а там ні дна, ні стін - суцільна безмежна темрява. Прив'язав він нитку до дуба, що ріс неподалік, і почав робити собі килим-парашут із легких і міцних рослин. А коли зробив, то зштовхнув його в прірву і сам скочив в середину і почав на ньому падати. Довго падав, аж поки парашут не вдарився об щось тверде. Дістав Ортур клубок з ниток і він освітив все навколо. Виявилось, що це була величезна кімната, тільки замість стелі зяяла величезна чорна дірка, через яку зверху вниз до підлоги тягнулась і світилась, вказуючи шлях, нитка. З того приміщення було кілька виходів у такі ж самі приміщення, а з них у ще інші подібні і так без кінця і краю. Пішов шукати батька Ортур, а нитка розмотувалась слідом. Клубок з нитками Ортур тримав перед собою і з часом помітив, що той світився то сильніше, то слабкіше. Вирішив іти в тому напрямку, в якому клубок світився сильніше.

Через деякий час, коли клубок спалахнув як Сонце, почув Ортур голос батька і невдовзі знайшов його. По нитці вони повернулись назад до місця, де впали в тартари. Та як піднятись вгору? Почали радитись і сказав Орій: Вночі Ра проходить через царство Мари. І коли на землі день, то тут ніч і навпаки. Давай почекаємо до ночі. Через деякий час почало світати. На висоті в два людських рості вони побачили в стіні східці, що вели вгору. Ортур став батькові на плечі і, залізши на східці, підняв туди і Орія. По тих східцях піднялись вони до виходу з Тартар, який охороняли найстрашніші з потвор. З усіх боків оточили вони Орія з Ортуром. А оскільки не могли зашкодити Орію, то всі кинулись на Ортура. Почалась жорстока битва. Як блискавка рухався меч в руках Ортура. І від його найменшого дотику розсипались потвори в пил і лише люди-коні, таври-коні (або люди, що колись мешкали на просторах Тавриди, їздили верхом на конях, а після смерті Мара перетворив їх у коней-людей, або в конетаврів) відійшли в бік і чекали кінця битви. Після того, як розсипався останній охоронець, конетаври підійшли до Орія і Ортура. Сіли батько з сином на конетаврів і наказали їм їхати туди, де Сонце опускається за обрієм під Землю. Швидко домчали їх конетаври до виходу з підземного царства, та так, що жодна з потвор не змогла їх затримати. Подякували вони конетаврам і пішли додому. Після того, доки жив Орій, не наважувався більше Мара чіпати людей і були на Землі спокій і мир. І лише після смерті Орія багато чого змінилось. Стала дорослою Оринка, став великим лицарем і вождем багатьох народів Ортур. Але то вже інша історія і інша розповідь.

Раїна

Було це давним-давно, тоді, коли в небі два Місяці ходило, а Чорне море Руським називалось. Жили тоді в цих краях наші пращури і називали вони себе ойразами. Шанували вони батька-Сонце, якого називали Ра, і матінку-Землю, яку називали Ма. Багато дітей було у тата Ра і матінки Ма: великих і малих, гарних і не дуже. Особливою добротою і красою серед них вирізнялась Дана, богиня води і життя. Без води може загинути все живе, а тому Дана турбувалась і про рослини, і про комах, і про тварин, і про людей. Вранці від подиху Дани на листях з'являлись діаманти і перлинки роси, влітку вона поливала пересохлу Землю дощами, зимою покривала снігом, била джерелами з Землі, текла ріками до синього моря. І було у неї ще шість сестричок і братиків, що теж текли до Руського моря. Звали їх Звивиста або Кубена (Кубань), Дана-Тана з сином Данцем (зараз їх називають Дон і Донець), Данай (Дунай), Дана-стра (зірка-Дана), або Дністер, Буг і Інгул. І називалась тоді наша Земля Ра-їною, Раєм на Землі. І коли хтось відвідував наші землі і його питали "де ти був", то у відповідь чули: "я був У-Ра-їні!", в Україні.

Та одного разу біля Землі пролітав страшний, двохголовий космічний змії. Побачив він Дану і очей не міг від неї відвести, така вона була гарна. Хочу мати її за дружину, сказав Змії і послав гінців до Дани. Та відмовила Дана Змієві. І не тільки тому, що був він страшний і потворний, а ще й тому, що кохала вона юнака небесної краси Іна. Жив Ін на небі, біля свого тата Ра, а тому звали його ще Ін-де-Ра, або Індра. Дуже розлютився космічний Змії! Йому, космічному цареві відмовила якась донька Землі. І вирішив він покарати Землю і її доньку Дану. Дихнула на Землю перша голова, яку звали Морок, і закутала Землю в чорну хмару пилу.

Велика холоднеча прийшла тоді в ці краї. Більша частина Землі вкрилась льодовиками і навіть північна частина України вкрилась кригою. Дуже потерпало все живе, і люди також від холодів. Заплакала Земля і звернулася до Сонця: рятуй мене і моїх дітей! І тоді Ра послав до Землі одного із своїх синів, щоб змести пил із Землі. Прибув Прометей (син Ра, що мете) до Землі, дав Індри чарівну мітлу і почав разом із ним змитати пил, а щоб люди не замерзли дав їм сонячний вогонь. Ось тоді й стали наші діди вогнищанами. Не сподобалось це Змієві і послав він до Землі свою потворну доньку Помсту. Вдарила Помста по Землі з такою силою, що Земля набік упала, а потім підвелась, але її маківки-полюси стали в інших місцях. Багато землі тоді потонуло в морських водах, змінилось і обличчя Землі. Не очікував Індра такої підступності і порушення космічних законів від Змія, а тому вдарив в нього сліпучою-пресліпучою громовою блискавкою, засліпив його і відрубав йому ту голову, що насала Холоднечу на Землю. На Землі враз потеплішало, почали танути льодовики, а вода потекла до Руського моря такими повноводними ріками, що з одного берега не видно було іншого. Знову Україна перетворилась в Раїну. А Змії, залікувавши рани, знову повернувся і напав на Землю. Обхопив її, затис своїми кільцями і напустив на неї свою другу голову Шушу-Сушу. Від вогняного подиху Суші висохли джерела, Земля порепалась, почало все живе гинути від Жари. Пересохла Дана-ра-Дніпро так, що коні вбрід стали її переходити. Побачив те Індра і вийшов на битву зі Змієм. Страшною була та битва. Підіймались і опускались гори, як крижини зіштовхувались і розходились на Землі континенти, повені змінювали засухи, пустелі ставали родючими, а родючі землі перетворювались в пустелі. І якщо вдень сильнішим був Індра, то вночі його починав долати Змії. Думала Дана, як допомогти нареченому, та й звернулася до бога нічного неба Дива, щоб він освітив небо вночі і допоміг Індри. І коли Див розвішав в нічному небі зірочки-ліхтарики, то не зміг більше ховатись Змії від Індри і відрубав йому богатир і другу голову Блискавицею. Там, де впала перша голова, там утворились найбільші на Землі гори - Зималаї (Гімалаї), а де друга - там найбільший океан, навколо якого виникло багато вулканів-залишків голови, що впала і розбилась. З тих останків виходив жар, а самі вони ще до кінця не охололи і іноді трясуться так, що від них всю Землю трусить. Тулуб Змія закам'янів і став горами від Іспанії до Японії. Перегородив він дорогу Дані до Руського моря дев'ятьма порогами: Кодацьким від Меркурія, Сурським від Венери, Лоханським від Землі, Звонецьким від Марсу, Ненаситним від Юпітера, Вовницьким від Сатурна, Будильським від Урана, Личним від Нептуна і Вільним від Плутона. Не могла сама Дана подолати їх і тоді їй на допомогу прибігли сестрички - ще дві донечки Ра і Ма. Зразу за островом Ой-ра (нині це Монастирський острів) об'єднались вони в одну могутню ріку: ріки Дана (Дана-Ра), менша Сама-Ра і ще зовсім юна Це-ра, або Сура. Разом вони змогли подолати пороги від Ой-ри до Хор(тиці). За Хор-ами - Хортицею зійшов на Землю наречений Дани Індра і вони, взявшись за руки, пішли разом до Ра, що саяв над Руським морем. З часом Інд з земної ріки ставав все більше небесною рікою, що текла разом з Даною-ра, небесним Дніпром. А земний, що тік від Хор до Молочного моря (Азовського), а з нього до Руського, поступово зник і зараз лише окремі прикмети вздовж річки Молочної нагадують про далеку минувшину, про небесного богатиря Індру. Бо нині, за проханням іншої богині Сарасваті (святої цариці), що потерпає від знову оживаючого і набираючого силу Змія в далекому Індостані, Індра допомагає нащадкам ой-разів і всьому живому подолати дихання Шуші. Набирає сили Шуша і в нашій Раїні. Кажуть, що при падінні Змія його отрута попала в серце багатьох ой-разів, і що втратили вони пам'ять і забули хто вони є, забули свою мову і пісні, а тому Раїна поступово перетворюється в пустелю душі, розуму і життя. Та знову кличе Дана свого нареченого до двобою зі Змієм, і вірять ой-рази-українці, що повернеться Індра до дому нареченої, переможе Змія і знову в Україні настане час "Раю".

Шлях Даний

Мамо...

- Ну що тобі?!

- А чому люди помирають?

- Від хвороб і від старості.

- А чому хворіють?

- То Бог нас карає і випробовує.

- А за що він нас карає?

- За гріхи, коли ми щось робимо не по-божому, не по-людськи.

- А випробовує за що?

- Не за що, а навіщо. Тобі ж у школі уроки задають? Задають. Тобі не хочеться їх учить? Не хочеться, а треба. Щоб ти був розумний і жив по-людськи. А щоб узнати вивчив ти уроки чи ні - тебе питають, задають контрольні роботи, випробовують... Так і людину Бог випробовує на здоров'я, на розум, на доброту...

- А чому люди помирають від старості?

- Подивись навколо. Все в цьому світі народжується, росте, цвіте, дає плоди і гине, бо віджило своє, закінчило справи на Землі. А закінчив свій земний шлях - пора і в дорогу...

- А навіщо людей хоронять? Щоб їх ніхто не викопав?

- Щоб їх душа не попала в Пекло, а щоб пішла в Хори, вгору, до Бога в Рай. Звідси і назва така на Хори, або на похорони.

- А що, людина може ожити і вилізти з труни, із могили? Як вона може піти в Рай чи в Пекло?

- То так кажуть. Звісно нікуди тіло людське з могили не дінеться, а от душа - то інша справа. У душі шляхів багато.

- А що таке душа?

- Душа, це те, що всередині нас. А тіло - це одяг душі. І як зношується одяг, так зношується і тіло. Ось тільки одяг шиють, а тіло вироста. От ти ростеш і з старого одягу виростаєш. Так і людина виростає з свого тіла, а воно ще й зношується.

- А коли душа йде в Рай чи Пекло, то що - вона йде без тіла?

- Та ні. Тіло в неї є, тільки не таке, як ми бачимо, а інше, для людського ока не видиме.

- А що таке Пекло і що таке Рай?

- Розумієш, це як наша земля, тільки не така. Ми живемо в земному світі, а є ще й інші світи. Вони в чомусь схожі на наш і не схожі. На землі є школи, церкви, заводи і буцегарні, моря і лани. І скрізь є люди і кожний робить свою справу. Так і в Раю, і в Пеклі душа проходить свою школу. В Пеклі вона відбуває покарання за земні гріхи, а в Раю, як в школі, вона має найкращі умови, щоб учитись, робити гарні справи. Всі вважають, що в Раю нічого не треба робити, що там все є і людина там лише їсть і п'є, робить що заманеться, а більше гуляє і байдикує. Може для кота, або собаки, то і був би рай, але не для людини.

- А що в Раю дійсно немає ні хвороб, ні труднощів, ні перепон, ні сварок, ні болю?

- Та ні. І там все як на Землі, і водночас не так. Між земним життям і Раєм така ж різниця, як між школою і університетом...

- Так що, людина може потрапити після смерті в Рай або в Пекло?

- Не знаю! Але кажуть, що є різна глибина падіння і різна висота вознесіння. Найвідоміші зупинки при падінні Маракара, Пекло і Тартари. Маракара це світ покарань бога Марі, це світ жаху і каяття, світ усвідомлення своїх гріхів і боргів у світі Земному. Якщо ж життя земне призвело до порушення дживи - "Шляху даного" інших людей - душа падає в Пекло, де "спорчені" сторінки дживи переплавляються через фізичні страждання, через муки свідомості і душі. А от коли людина в своєму житті своїми діями і словом руйнувала свідомість і душі інших так, що їх дживи уже не можна поправити, то її душа падає в Тартари. Якщо ж людина жила праведно, турбувалась про інших і допомагала їм, захищала життя, робила добро, любила все живе, то така людина спочатку попадала у Вирій, або в Квітера, в кольоровий світ бога Ра, де заново проходила Земний шлях, але з більшими можливостями творчості і любові. Квітера - це квітучий світ Ра, але плоди від тих квітів душа збирає в Раю. Саме в світі Ра, або в Раю, людина усвідомлює до кінця свої можливості творчості, глибини і кольори найкращих людських почуттів. Після університетів Раю, людина може повернутись в усі нижчі світи, щоб своїм прикладом, прикладом серця і душі, допомогти кволим душам зупинитись і почати шлях вознесіння. І лише ті, хто зміг врятувати

падші душі, підняти їх до Раю, іде ще вище, у світ Всевишнього, у світ Трої - у вишній світ, в якому душа розуміє свою співпричетність до діянь Всевишнього, стає його часткою, стає душею Всесвіту.

- А назад на Землю людина може повернутись?

- Звичайно. Мало хто може пройти земну школу за одне життя, а тому людина приходить на Землю багато разів, до десяти і більше!

- А що таке “джива”, мамо?

- Це для Людини її Шлях Даний, її задачі в Світі Земному. Ще до народження людини Патріархи Роду разом з Родом народу готують програму, своєрідний план життя - дживу, іноді кажуть - живу. Живу знає лише ангел людини, її невидимий двійник і захисник. І коли людина йде не по “Шляху Даному”, то ангел її “поправляє”, підказує, при необхідності оберігає. Душа людини немов би звиряється з тим, що несе в собі ангел...

- І що, ангел весь час супроводжує людину?

- Має супроводжувати, але не завжди отримується. Іноді людина настільки буває непередбачуваною, що її навіть ангел покидає. Іноді ангел другої людини «убиває» або проганяє твого і починає домагатись, щоб і ти пішов не своїм Шляхом Даним, прагне зробити твою душу своїм знаряддям. І якщо чужому ангелу, або чужим богам вдалось це зробити, то вважається, що ця душа пропала і тоді її дорога на “Гумно”.

- А що таке “Гумно”?

- Це смітник людських, і не лише людських, душ. Як залишки рослин звозяться на гумно, де перегнивають і стають добривом для інших рослин, так і душі людей можуть щось вибрати для своєї будови і навчання із душ пропавших... Навіть із Тартар може піднятися душа, а з смітника, з “Гумна” - ніколи. Це душі зруйновані, а не загублені, до такої міри, що відновити і виправити їх уже неможливо...

- Мамо...

- Ну що ще?!

- А як Патріархи складають долю людини, звідки вони знають який у людини “Шлях Даний”?

- Он бачиш трактор оре поле? А он літак летить. А може трактор літати, а літак орати? Звичайно, ні. Так і люди. На родовій гілці, де ти народився, ростуть плоди лише одного сорту. Ніхто не ставить на комп'ютер штурвал літака, а зайцеві ні до чого роги оленя. Так і людині... Людина народжується на своїй Родовій гілці і може родити лише плодами свого Роду. І те, чим ми відрізняємось від інших, називається “Даром Божим”, або «дав Ра» - дарунком.

- А які дари у нашого народу, в українців?

- Найперше, це наша мова, гармонійна і співуча. А хто якою мовою говорить, такою і думає, такі і результати його творчості. У нас розвинуте почуття незалежності думки і самостійності прийняття рішення. Недарма кажуть “де два українці - там три гетьмани”. Серед нашого народу дуже багато видатних учителів, учених, філософів, при тому що більшості з них властива космічність думки: ми немов би споглядаємо світ зверху, з космосу. Ось такими і ми маємо бути, щоб зберегти свої душі, щоб іти “Шляхом Даним”...

Мама заговкла, а я йшов і думав про шляхи земні і неземні, а також про те, який, цікаво, у мене “Шлях Даний”...

Звідки взялись мови.

У прадавні часи люди на землі розмовляли майже одною мовою - природною. Майже так, як птахи, звірі, рослини, вітер... Ворона кричить «ка», бережіться, страшно – і людина повторює: ка-ра, ка-мінь, ка-ка... Інша річ «ко»: - ко-ко, ко-за, ко-ра, ко-линка, ко-мора... - все це приємне, добре. Та всьому свій час. Росте дитина, переходить з класу в клас; спочатку учить цифри, потім дії з ними, пізніше вивчає алгебру і геометрію. А коли стає дорослою, іде в університети, набуває якоїсь професії, і за тою професією працює, найчастіше, все життя. Так і різні племена – діти спочатку всі ходять в школу природи, навчаються її читати, описувати її, рахувати, малювати, а потім племена виростають, спеціалізуються кожне в якійсь галузі життєдіяльності людства,

стають етносами-вчителями, етносами-землеробами, етносами-торгівцями, етносами-лікарями, етносами-інженерами...

Тож у ті часи, коли людство тільки-но вивчало перші «букви» і «цифри», зібрав Всевишній усіх земних царів і вождів і звернувся до них з такими словами. Ви, і ваші народи уже підросли, тож прийшов час обрати кожному свою найважливішу справу, свою професію. Сьогодні всі ви маєте здати іспит, показати свої знання і здібності, вміти вибирати свої задуми і мрії, свій шлях на Землі. І, в залежності від того, що ви мені покажете, я подарую вам той інструмент, користуючись яким ви зможете стати кращими на обраному вами шляху. Даю Я вам на цей іспит тисячу років. Ідіть і покажіть на що ви здатні!

Пішли царі і вожді кожен у свою країну, до своїх народів. А через тисячу років зібрав Всевишній богів усіх народів і пішов по Землі подивитись на людські досягнення. Спочатку в Північну Америку, де мешкають червоношкірі племена. В Північній Америці більшість людей як жили до «іспиту» так і продовжували жити полюючи на дичину та збираючи природні дари. Подивився на них Всевишній і сказав: „Рано їм отримувати дари, вони ще не готові; нехай ще походять у школу”. Потім пішли боги до Південної Америки. Там побачили вони міста побудовані з каменю, піраміди для служіння царям і богам, багато інших гарних речей. Але все це було побудовано руками людей, а сила людська невелика. Не змогли ви використати силу ваших сусідів – великих тварин. Тож будете будувати майбутнє з іншими народами і матимете спільну мову з ними, - сказав Всевишній.

Перебравшись до Африки, помандрували боги з півдня на північ. І скільки не йшли, скрізь бачили невибагливе просте мисливське життя. І ці народи теж не готові, промовив Всевишній. Рано їм отримувати особливе знаряддя, мабуть їм і так жилося непогано, мало вчилися і працювали, а тому нехай вивчають мови інших народів і учаться у них.

У північній Африці боги побачили іншу картину. Там були міста і величезні піраміди. Подивився Всевишній на них і промовив: В одній справі цей народ досяг великих успіхів. Та весь свій час і всі зусилля він потратив на піраміди, на інші предмети навчання у нього не хватило часу. Тож і мова у них буде дуже вузькою, придатною лише на те, щоб зробити якусь одну велику справу всім разом.

З Африки пішли боги до Енеї-Європи. По дорозі зустріли вони людей, що везли товари, хто на північ, в Енею, хто на південь в Єгипет і Фінікію, хто на схід, в Азію. Ці люди обмінювали і купували, давали в борг і продавали та й жили на тому. Вони не були виробниками, а лише перевозили і перекладали щось з одного місця в інше, та мали з того зиск і жили на тому. Ці люди хоч і не мають своєї країни, отримують власну мову, сказав Всевишній. В країнах свого народження вони говоритимуть мовами своїх народів, та для того щоб розуміли вони один одного, я дам їм мову не складну, але професійну. І буде вона гарним інструментом для торгової і фінансової справи. У цій мові буде багато правил «логіки», щоб довести виробникам, що їх товар дешевий і ніякий, а тим хто купує, - що він найдорожчий і найкращий. Будуть вони жити гарно, але завжди обслуговуватимуть інші народи.

В Енеї побачили боги багато різних чудових споруд, скульптур, школи і університети, цікаві рукотворні засоби пересування. Ці люди винахідливі, добре вчать, але у них мало території. Тож дам їм мови гарні для науки і боротьби за існування, для мистецтва і філософії – промовив Всевишній.

З західної Енеї пішли боги на схід. Тут, в самому центрі Енеї розселились слов'яни, славні словолюбці, орачі – землероби. Більше за всіх вони любили свою землю, свої садки і лани. Будівлі у них були білі, а біля будівель багато квітів. У дворах повно різної живності, яку люди не лише використовували, а й про яку турбувались і доглядали її. А кожна господа була немов би самостійною державою, бо в кожній садибі була своя плотня, своя кузня, своє ткацькі інструменти і чоботарське знаряддя, гончарське виробництво. А ще під час виконання якої завгодно справи ці люди гарно співали. Дам я цим народам найспівучіші мови і універсальні водночас. Це люди творчі, а кожна людина якою мовою говорить, такою і мислить. Якщо слово гарне, то й думки гарні, і результати дійства думки теж гарні. Ці мови будуть мовами творчості, винахідливості, вчительства, універсальності і незалежності в думці і в житті.

Далі, на схід від слов'ян мешкали кочові народи. Безмежність простору і відсутність постійного місцеперебування зробили опорою в житті лікоть сусіда, який може бути як другом в спільній дії, так і ворогом, коли хоче привласнити щось із твого табуна, а то й увесь табун. Тут

дружба і жорстокість ходять поруч і мова у цих людей буде вільною, як простір, одноманітною як степ і поєднуватиме в собі гарні слова з поганими. Вона нагадуватиме новий добротний одяг зі старими латками по ньому, - промовив Всевишній.

Ще далі на схід розташувались краї заселені представниками жовтої раси. Ці люди були працелюбними і вічно зайнятими турботами добування їжі. Сім'ї у них були багатодітні і щоб їх прогодувати батьки в якості їжі використовували практично все живе: рослини, тварини, комахи; все що літало, плавало, пересувалось по землі, було для них джерелом життя. Цим людям ніколи було займатися винахідництвом і науками – набагато простіше взяти повністю готове; те, що навчились робити інші народи. Цим народам я лам особливу мову, ієрогліфічну. А щоб люди розуміли один одного, вони повинні розуміти всі «картинки» - ієрогліфи однаково. Тож будуть думати і говорити вони однаково, і хоча не будуть винахідниками, зате швидко учимуться і завдяки своїй працелюбності доводитимуть кожен рік до вищого гатунку.

Дійшовши до океану повернули боги на південь і перетнувши Гімалаї (Зима–лаї, або Зимилани) засипані снігом, побачили дивну природу з повноводними ріками, щедрими ланами, але з всілякими непередбачуваними негараздами, а тому люди, які там мешкали, навчились філософськи відноситись до всього, що відбувається навколо. Вони вважали, що все, що діється – то божя воля і кара зверху за людські гріхи, а тому треба самовдосконалюватись, не грішити і все буде добре. Цим народам я дам мови самопізнання і вдосконалення, - сказав Всевишній, звертаючись до богів. Все людство можна уявити, як єдиний організм, в якому кожна його частина виконує свою одну функцію. І хоч усі клітинки живої істоти народжені від однієї клітинки – насінинки, потім вони стають клітинами мозку, серця, печінки, легень, крові... Так і народи – кожен має виконати свою функцію, а тому і отримав кожен свою мову. А тепер я покидаю вас і повернусь сюди через рік Сварока, щоб подивитись на досягнення ваших народів і на їх готовність до космічної місії і їх космічного майбутнього.

З того часу люди користуються різними мовами, і для кожного народу найкраща та мова, яку йому дав Всевишній для рішення загальнолюдського розвитку планети Земля.

Легенда про Оріїв і орійців.

У темну, безмісячну і безхмарну ніч, подалі від освітлених міст, добре спостерігати за зоряним небом. Влітку там можна побачити сузір'я, що невидимі взимку і навпаки. Багато там дивовижних зірок і галактик, але навіть на тих, хто лише іноді дивиться в чорну прірву космосу, найбільше враження справляють окремі планети та декілька сузір'їв. Серед планет: це Венера, Юпітер, Сатурн, Марс, а серед сузір'їв дивовижне Оріон, а ще Велика Ведмедиця, Північна Корона, Стожари, Близнюки, Кассіопея.

Після планет привертають увагу своєю яскравістю окремі зірки. Найяскравіша серед них Сіріус, якого в давнину називали Полель і який є найпомітнішим після Зорі-Венери. Вирізняються своєю яскравістю Арктур (або Ортур), Капелла, Альтаїр, Проціон, Алголь. Але серед зірок є й такі, що приковують погляд своїм кольором: це Вега, яскравоблакитна зірка, яку можна побачити майже над головою і яка в майбутньому (через пару тисячоліть) стане Полярною, дуже важливою в подальшому розвитку Землі і людства, та яскравочервоний Антарес, що рубіновим оком палає влітку майже над самим горизонтом, а саме там, де Чумацький шлях упирається в обрій. З правого боку від нього сяє ця страшна і дивовижна зірка водночас. Дивовижна вона тим, що її розміри перевищують орбіту Юпітера, а також тим, що її основна маса зосереджена в екваторіальному диску. Якщо спостерігати Антарес зблизька, то замість Сонця через усе небо від обрію, через зеніт, можна бачити яскраво-червону Арку, а з орбіти подібної до орбіти Марса, ми б побачили небо червонуваточорного кольору. В легендах і міфах Антаресу відводиться роль центру зосередження темних, зловісних, демонічних сил в наближеній до Сонця частині галактики. Тож і називали цю зірку Анти-арес. «Анти» — це слово, що походить від бога неба Ану, як протилежності Землі. А ще воно значило в давнину протилежність – потойбічність (берега, життя, світобудови), як протилежність полюсів, чи два береги ріки водночас. А от грецьке «Арес» — це наше Орес, або Орій. Боялись греки орійців, наших прашчурів, і привласнили орійцям символ войовничості і безпощадності. Свого бога вони називали Арес або Марс, а далеку від нього зірку називали Антимарс або Антарес.

Антарес -- то грецька назва, а у нашій мові це була зірка Анторіон, зірка, що протистоїть Оріону. Оріон — це святе для кожного українця і кожної білої людини сузір'я. Колись всі білі

народи говорили на одній мові — санскриті і орій на цій мові значило людину великих знань, учителя. В далекі-далекі часи на Землю завітали оріонці-орійці. І серед них були два брати. Один вирішив навчити людей основним ремеслам: землеробству, виготовленню одягу, будівництву, розумінню зоряного неба, псеменості і навіть музиці. Він зібрав дванадцять юнаків і почав їх навчати, а коли вони вивчилися, то отримали свої імена за набутою професією: коваль, кравець, швець, столяр, повар, бондар, гончар, пасічник, пічник, рибак, орач і співак. Другий брат завжди думав і жив інакше. Навіщо щось робити, коли можна те забрати у інших. А для цього необхідно краще за всіх володіти зброєю і все буде твоїм. Він теж зібрав дванадцять юнаків і почав навчати їх військовій справі. Всі, кого вчив перший брат, вивчилися і почали навчати інших. Вони разом будували хати, випалювали посуд і цеглу, шили одяг і взуття, наглядали за домашніми тваринами, визначали за зірками час посіву і збору урожаю. Гарно стали вони жити. А ті, хто вчився лише володіти зброєю, нічого іншого не вміли робити. Хитрістю і неправдою підмовляли вони чоловіків з інших народів забрати у орійців нажите ними, кажучи, що то не вони самі все зробили, а дав їм бог Орій і вони, замість того, щоб поділитись з усіма, забрали все собі. Почали нападати вороги на наших пращурів, вбивали людей і палили хати, а все нажите забирали собі. Ось тоді зібрались учні першого Орія, викували найкращі мечі, побудували найміцніші захисні стіни, пошили із заліза одяг і взуття, такі, щоб жодна зброя їх не могла подолати. Зробили гуслі, бубни і горни, щоб скликати чоловіків на поле борні. І коли знову напали учні другого Орія-Ареса, то отримали таку відсіч, що тікали аж до обрію. Перший Орій повернувся до Оріону, де його до кінця життя шанували і поважали. А другий Орій-Арес від сорому подався на протилежний кінець неба і оселився в сузір'ї Скорпіон, найбільшу зірку якого і стали називати Анторіон або Антиорій-Антарес.

З тих пір звемося ми орійці, або вчителі, в честь Орія, що з Оріона. А сузір'я Оріон у нас ще називають Золотим плугом, а іноді Трітою-Трійцею, бо підперезане сузір'я Оріон трьома зірками посередині, або Трітою.

Ортур і 12 лицарів

Різні землі є на нашій планеті: гори, ліси, лани, пісчані і крижані пустелі, моря і океани, болота і солонці. І є місце, яке називається Раєм. І в тому Раю живемо ми. І не тому, що ми не такі, як інші люди на Землі, а тому, що дісталась нам ця Земля по-Праві. Ще тоді, коли Бог-Всевишній створив людей, а потім почав їм роздавати землю. Не сподобалось це Марі, творцеві Землі, бо хотілось йому Землю своїми людьми заселити: людьми-кіньми, людьми-вовками, людьми-козами, людьми-рибами та їм подібними. Прийшов він до Всевишнього і каже: «Я не можу тобі, Отче, суперечити, але я хочу знати, чи достойні люди жити на Землі?!» Подивився Всевишній на Мару і каже: «А ти випробуй їх. Хто подолає всі перепони, той нехай живе без негараздів, як в Раю. А хто не зможе подолати якусь перепону, хай долає її до тих пір, поки не подолає, а якщо зневіриться в собі, то й не буде йому місця на Землі.» Повернувся Мара на Землю, зібрав усі народи і об'явив їм, що кожен народ, який хоче жити на Землі, має подолати 12 перепон за 12 днів. І якщо хтось їх подолає, то тоді він може потрапити в Рай, але за умови, що вождь цього народу вступить у двобій з ним, з Марою, і переможе його. Тоді вибрали вожді кожного народу по 12 лицарів і відправились в дорогу – кожен у пошуках своєї раїни на Землі.

Вождем нашого народу був Ортур, або могутній бик-тур орійів, так тоді нас називали. Якщо інші вожді вибирали найсильніших, або найспритніших, або найуміліших лицарів, то Ортур також відібрав справжніх лицарів, але таких, щоб кожен умів робити щось таке, чого не могли інші. Із числа усіх достойних лицарів Ортур відібрав Світлозара, Злива, Жара, Грабаря, Вернидуба, Твердоступа, Вала, Варуну, Жива, Гора, Вертича-Характерника і Бояна. Зібрались лицарі тай рушили в дорогу.

Недовго йшли лицарі, як враз потемніло так, що на відстані носа нічого не видно стало. То Мара затулив Сонце, щоб лицарі не знали куди йти. Тоді наперед вийшов Світлозар, зняв з себе доспіхи і рубашку, і все навколо стало видно. То світилось сердце Світлозара і освічувало дорогу лицарям. Так минув перший день.

На другий день з самого ранку почалась така спека, що через деякий час все навколо почало горіти і перед лицарями постала від Землі до Неба стіна вогню. Всі зупинились, а Злив пішов до моря і випив води стільки, що перетворився на велета від обрію до обрію, як чорна-причорна дощова хмара, і почав лити ту воду на вогонь. Погас вогонь і пішли лицарі далі.

На третій день хмари затулили Сонце, подув крижаний вітер, все враз вкрилось інієм. Стало так холодно, що птахи на льоту замерзали і падали вниз. Ось тоді настала черга Жара. Дістав він вогниво і розпалив велике багаття, лицарі зігрілись і продовжили свій шлях, аж поки наступного дня їм дорогу не перегородила величезна ріка, така, що другого берега не було видно. Вода в ній була настільки стрімка, що несла навіть каміння, а далі від берега перетворювалась в суцільний вир. І поки всі думали, що робити далі, за справу взявся Грабар-Вернигора. Спочатку він пішов до найближчої гори і посунув її в річку аж поки не залишилась невелика протока, а потім в неї поклав кілька величезних каменів так, що вони утворили міст, по якому лицарі перейшли на інший бік.

Наступного дня з самого світанку піднявся зустрічний вітер. І був він такої сили, що й кроку вперед неможливо було ступити. Як тільки, хтось з лицарів намагався вийти з укриття, як його кидало на землю і котило назад. Тепер настала черга Вернидуба. Почав Вернидуб виривати дерева і робити вітряки. І наробив їх стільки, що Вій на тих вітряках втратив всю свою силу, а лицарі продовжили свій шлях.

На шостий день лицарів чекала наступна несподіванка. Земля перетворилась в пісок, а вода в болото. І коли лицарі пробували йти, то пісок не тримав їх, як і болото, а навпаки – лицарі починали тонути в зибучому піску, а коли пробували вибратись у воду, то там їх очікувало болото. Все втратило опору і ось-ось всі могли потонути. Цього разу всіх виручив твердоступ. Він дістав зі свого мішка кам'яний порошок, посипав ним дорогу і та враз стала твердою і міцною як камінь.

Сьомого дня щось неймовірно почало творитись із Землею. По ній побігли величезні тріщини, місцями Земля підіймалась вгору на недосяжну висоту, а місцями опускалась, утворюючи страшні провали. При цьому Землю трясло так, що неможливо було стояти на ногах. Всі зупинились, один Вал не розгубився, а дістав рало і почав робити навколо товаришів величезну канаву з валом. Тріщини доходили до валу, зупинялись, або обходили стороною. На додачу з моря по тих тріщинах текла вода, та теж не змогла подолати вал і зупинялась.

До ранку все заспокоїлось і Ортур зі своїми лицарями продовжив шлях. Долаючи перепони, вони дійшли до високих гір. І тут побачили, як з найвищої гори почав виповзати неймовірної величини вогняний дракон. Земля затремтіла, а дракон почав випускати із свого рота хмари попелу, вогню і кидати в усі боки каміння. Цього дня свою справу почав робити Гор. Дістав він свою булаву і вдарив дракона так по голові, що вона відпала і покотилась з гори. Вдарив Гор вдруге, гора розкололась і поглинула дракона. Так закінчився восьмий день мандрів Ортура і лицарів.

На дев'ятий день лицарів почали мучити голод і спрага. Скільки було видно, всюду була пустеля: ні рослини, ні краплини води ніде. Лише кістки звірів, птахів і людей де-не-де виглядали з піску. На цей раз всіх виручив Варун. Дістав він чарівну пляшку і чарівну паляницю зі своєї торбинки. Скільки не пили з тієї пляшки лицарі, а вона весь час була повна, і скільки не відрізали хліба від паляниці, вона залишалась такою ж, як і на початку.

Пройшло дев'ять днів, а попереду були ще три, найважчі. На десятий день все навколо почало руйнуватися, гнити, ржавіти і розсипатись у пил. Дерев, що тільки-но стояли зелені, на очах жовтіли, листя з них осипалось, а самі вони перетворювались в трюхлі пеньки. На очах старіло все, іржа покривала мечі, одяг клаптями падав з лицарів. І тоді Жив дістав свою живу воду, все окропив нею і все враз зазеленіло, засяяло, защебетали птахи і задзвеніли струмочки. Та це ще була не остання перепона, яку підготував для лицарів Мара.

Наступного дня щось дивне почало творитись з усім навколо. Від вогню йшов холод, від випитої води всіх долала ще більша спрага, каміння стало як вода, цукор став гірким, а сіль солодкою. Все немов би перевернулось, помінялось місцями. Це робота чаклуна Перевертня, - мовив Вертич-Характерник. Подолати його можна лише його ж зброєю. І став він не тушити вогонь, а роздмухувати його, не поливати рослини, а сушити, не прати одягу, а ще більше замазувати його, забруднювати. Не сподобалось це Перевертню, і постав він перед Вертичем-Характерником зі своїм чарівним посохом. До чого доторкався Перевертень посохом все змінювалось на свою протилежність. Хотів він зачепити посохом і Вертича, щоб той навіки застиг, перестав рухатись. Та не тут-то було, даремно Вертич був характерником. Під час бою він рухався як блискавка, складалось враження, що він водночас знаходиться в кількох місцях. Відрубав він Перевертню руку з посохом і та покотилась в море і вода в ньому стала враз гірка, а сам Перевертень втратив свою силу і перетворився в хмаринку пилу.

Залишився останній день подорожі. Напустив Мара на лицарів безсмертного Ка-ще-ку – Камея, Кашеку невмирущого, в якого одне око наводило страх, а інше – жах. Які сміливі та відважні не були лицарі, та при погляді на Кашеку і їм стало не по собі. У кожного було таке передчуття, що хтось забрався до них всередину і висмоктує, спустошує, і що там замість душі залишається лише безмежна темрява заповнена жахом. Не розгубився лише Боян. Дістав він свої чарівні гуслі і почав на них грати. І такою чарівною була та мелодія, що зачарувала вона Кашеку, і відвів він свій погляд від лицарів, закрив очі і пішов до Бояна. А Боян ішов попереду, поки не дійшов до Кашекового замку, звідки Мара його випускає при необхідності. Замок той без вікон, з однама дверима; такий, що Кашека сам звідти вибратись не може, якщо хтось його закриє. Завів Боян Кашеку, зачинив за ним двері, замкнув на ключ, а ключ викинув у море. Нехай там Мара його шукає, якщо знайде.

Зрозумів Мара, що програв орійцям, одна надія залишилась – перемогти Ортура. Стали вони до двобою. Неземна сила була у Мари, але й у Ортура було її не займати, бо Сам Всевишній допомагав людям. Довго бились вони, та так і не зміг Мара подолати Ортура. Тож віддав йому і орійцям Раїну, як і домовлялись. І все ж інколи, згадує Мара про свою поразку, починає лиходіяти проти орійців, та Всевишній насторожі і допомагає нам. А от інші народи не всі перепони подолали. І ті перепони, які не подолав народ, весь час нагадують йому про себе і не підуть від тієї Землі, поки не втратять свою силу. Тож одних мучить холод, інших жара, третіх землетруси, четвертих голод, - у кожного своє лихо. І лише в Україні немає ні небезпечних хижих звірів, ні надважких несприятливих до життя умов, бо Сам Бог доручив їм цю Землю і ніхто в цілому світі ніколи не зможе її забрати назавжди у нас. Якщо і повернеться Мара, то з нами завжди Ортур і дванадцять лицарів, що стоять на варті, і який би не був ворог – рано чи пізно подолаємо ми його.

Родова гілка

- Мамо, а це правда, що я на дідуса схожий?
- Правда...
- А правда, що він схожий на свого дідуса?
- Казала моя мама, а твоя бабуся, що так...
- А правда, що дід мого дідуса на свого дідуса був схожий?
- Мабуть, що так, сину, - мовила матуся та й задумалась...
- А чому воно так буває? Може це один і той же дідусь? – допитувався я у мами.

Мама мовчки взяла мене за руку і підвела до яблуні, усипаної червонобокими, аж сизими яблуками.

- Подивись на ці яблука. А тепер он на ті! – і показала на сусіднє дерево. – Там теж були дуже гарні, соковиті і солодкі яблука, але зелені з золотистими бочками. Бачиш, і ті, і ті яблука гарні, але вони і схожі, і не схожі. Одинакові яблука тільки на своїй гілці родять. Так і люди. Народжуються, живуть, досягають, йдуть з Землі і знову народжуються. Ось тільки, щоб знову народитись, необхідно на свою родову гілку повернутись.

- А чому на свою? – допитувався я.
- Тому, що не можуть яблука на вербі родити...
- А на іншій яблуні?

- На іншій і яблука будуть інші. Уяви собі, що ти хочеш вчитись на лікаря, а тебе послали вчитись на тракториста. Чи станеш ти лікарем? Щоб вчитись на лікаря необхідно мати медичний заклад. А якщо його немає, то чи навчишся ти лікувати людей? Ось так і шлях людський... Щоб його пройти треба мати те, що допоможе вирішувати задачі призначені тобі. Щоб твій дідусь повернувся на Землю у тебе мають бути діти, а в них свої. Через онуків і правнуків, через своїх нащадків повертаються назад наші батьки, щоб продовжувати своє навчання в земній школі.

- А де ж вони перебувають після смерті? Що, в Землі лежать і чекають, щоб „прокинутись” і знову народитись?

- Ні, - відповіла мама. – В землі лежить лише їх „одяг”, їхні тіла. А душі, мабуть, дуже далеко, у вирії... Кажуть, що вони туди відлітають...

А де той „вирій”? І що вони там роблять?

Не знаю, я там не була... А може не пам'ятаю... Кажуть, що перед народженням душа забуває своє минуле... щоб не заважало...

І що, ніхто не пам'ятає?

- Чому ж... Ось твій прапрадід, кажуть, ходив у Вирій... Точніше не ходив, а пробував... Бо в Вирій не ходять, а відлітають...

- Куди відлітають? На небо?

- Може на небо, може й ні... Бо ніхто не тільки не знає, а навіть не уявляє, де той Вирій...

- А як же прапрадід знайшов туди дорогу, якщо ніхто не знає де вона?

- Дорога у Вирій не проста, - відповіла матуся. – Не така, як думають люди. Вона і є, і її немає, бо людським зором її не побачити.

- А що, у прапрадіда зір був не такий?

- Може, що й не такий... Звали твого прапрадіда Петро. Надзвичайної був сили і хоробрості козак. Якось поїхав провідати рідню на Чорну Січ. То до одних зайшов, то до других..., а день взимку кущий, як заячий хвіст. Не зчувся, як і ніч настала. Запряг коня, їде понад лісом, а сніг білий-білий, аж іскриться від місячного світла. І тут бачить Петро, як із лісу один за одним, попереду, вибігає зграя вовків. Зрозумів Петро, що на саях по глибокому снігу не втекти йому від вовків. Дістав ножа, пообрізає посторонки та не встиг сісти на коня, як вовки оточили з усіх боків. Тоді дід миттєво виламав оглоблю і став розмахувати нею перед вовками. Ті спочатку завмерли, а потім почали обходити ззаду. Кінь злякався, захрипів і як блискавка помчав по дорозі. За конем кинулась майже, вся зграя, а два старих вовки залишились. Один пішов прямо на Петра, а другий став заходити позаду. Першого Петро встиг так стукнути оглоблею, що й хребет зламав. Та в ту ж мить другий стрибнув на нього ззаду і схопив за шию. Якби не комір кожуха, то там би козак і душу Богу віддав. Випустив Петро оглоблю, а сам руками схопив вовка за шию і впав непритомний...

Коня зграя гнала майже до самого двору... І якби не парубки, що повертались з досвіток, то мабуть і не врятувався. Парубків було чоловік десять і зграя відступила, подалась до лісу. Хлопці ж узнали коня, відвели у двір. Вискочила з хати наша прапрабабуся та, як побачила, що один кінь, без саней і Петра – в сльози: „Шукайте, рятуйте Петра!”. Хлопці бігом по дворах, на коней і до лісу. А там лежить непритомний Петро і мертвою хваткою тримає за шию вовчицю.

Розчепивши щелепи вовчиці, почали розтирати Петра і той поступово прийшов до тями. Привезли його додому парубки, тай розійшлися. Ось тоді й розказав Петро своїй дружині не лише про поїздку до родичів, а й про те, як побував у Вирії...

Після того, як знепритомнів, побачив перед собою дивне саяво, як туман, але туман незвичайний: туман світився, як вогонь, але не обпалював. Потім туман почав розсіюватись і Петро побачив, що стоїть на березі широкої річки, ось тільки вода в ній не вода, а схожа швидше на рідке срібло. Біля берега стоїть золотий човен, на ньому з веслом людина і не людина. Вся в білому одязі і одяг той світиться, а за спиною два крила. І каже той янгол: сідай, попливемо. „Куди?” – питаю. У Вирій – відповідає. За цією рікою Летою знаходиться Рай-на твоїх батьків. Сів я і ми попливли. Коли не стало видно одного берега, показався інший. А на березі – хто б ти думала? – всі кого я пам’ятав ще малим. Всі зраділи мені, почали обіймать і цілувать, розпитувать, як там в селі та що у світі білому робиться. Раптом всі замовкли і розступилися. Дивлюся, а під Сонцем стоїть гора, ось тільки якась незвичайна, як райдуга. То Меру, хтось сказав, гора богів наших, престол Всевишнього. Із тої гори спускається і йде до мене сивий-сивий дід. Всі схились в поклони і кажуть мені: схили голову – це наш Початок, наш Прабатько. Схилив і я голову, а він підійшов, подивився на мене і промовив: ще не час, ще дітей і онуків не маєш. Повертайся додому, бо батькам твоїм не буде куди повертатись. Ось тут все відразу зникло, очуняв, очі відкриваю – а біля мене вовчиця і парубки...

Чи то правда, чи примарилось, хто зна... Так розповідала мені ту історію моя бабуся, а тепер я тобі... – мовила мама та й замовкла. А я йшов поруч з мамою, думав про дідусів, на яких я схожий, і про дивну країну Вирій, дороги до якої не знає ніхто.

Шлях очищення

- Хто ти?

- Якби я знав хто я... Це головне питання мого життя...

- Звідки ти?

- Все життя я шукаю відповідь на це питання...

- Куди ж ти йдеш?

- Якби я знав...

Шопенгауер

- Куди це ти, Даре, йдеш? І чому такий насуплений? – питає дідусь Рада у хлопчини років дванадцяти – тринадцяти.

- Та не везе мені ніколи. Помилку наробив в домашніх роботах, а потім вчителька пристала, що я тільки балуюсь і нічого не роблю, і що мене давно пора вигнати з школи. Сказала, щоб без тата і мами в школу не приходив...

- І що ж ти збираєшся робити?

- Не знаю...

- А може тобі треба порадитись із твоїм ангелом – охоронцем? Чув, як у вірші сказано: Хто ти? Скажи!..

Якби я тільки знав...

Тож звідки ти?

Я сам про те питаю...

Куди ідеш? І ким ти нині став?

Я книги долі у Всесвіті читаю....

- І все ж є той, хто про це знає, -- вимовив дідусь

- І хто ж це?

- Твій ангел-охоронець.

- А де він знаходиться? Як його знайти щоб розпитати?

- Не треба його шукати, бо він в тобі. І не в тобі. Прислухайся до себе, прислухайся до Землі і неба, і ти його почуєш.

- А побачити його можна?

- Подивись на себе. Він – це ти і не ти водночас... Ти його бачиш і не бачиш, бо ти лише його земне віддзеркалення.

- Так хто ж він такий?

- Він – це людина. Він – твоя доля, твій шлях Даний.

- Якщо це моя доля, то чому він це я?

- Ангел-охоронець – це ти той, яким ти був і яким ти маєш бути. Але ж ти не він, так само як реальність завжди відрізняється від мрії, від задуму. У тебе дві руки, але візерунки на них різні. Кажуть, що на лівій записана твоя доля, а на правій – її здійснення, її реалізація (якщо ти правша, звичайно).

- А як узнати свій Шлях? І хто нам його вказує?

- Як тобі сказати... Ось, наприклад, людям потрібні вчителі, лікарі, інженери... Спочатку діти ходять в школу, потім їх готують в університетах на тих чи інших спеціальностях у залежності від необхідності. У Всесвіті теж саме... Прислухайся до себе, попитай себе і ти, може, почуєш його в собі.

- А що, можна й не почути?

- Так. Якщо людина впала в яму, то як би сильно вона не кричала, її можна почути лише біля ями, але не на відстані. Не можна почути її і тоді, коли перед, або на шляху голосу лунають вибухи або чути розкоти грому. Щоб почути свого ангела необхідно очиститись від всього того, що мішає.

- А як це зробити?

- О, це давно відомо. Це Шлях Очищення. Спочатку ти маєш очиститись від бруду фізичного через піст. Під час посту не можна вживати ніякої їжі тваринного походження, а лише рослинну, напоєну Сонцем. Коли ти вживаєш щось тваринне, то стаєш «грязним» і лише через шість днів відкриються перші ворота до спілкування зі світом Вишнім. Після цього маєш пройти очищення свідомості через усамітнення, через перегляд і переоцінки прожитого і того, що тебе оточує і що відбувається. Цей період триває 8 діб і лише після цього відкриються другі ворота. Третє очищення сповідь. Сповідуватись бажано хоча б раз на день, краще на заході Сонця, впродовж 10 діб. Бажано всі пости виконати одночасно. І тоді ти сам почуєш голос ангела-охоронця в собі.

- А швидше порозмовляти з ним не можна?

- Якщо ти чистий, якщо ідеш Шляхом Даним, то ти завжди відчуватимеш його присутність поряд і в собі.

- А якщо людина не виконує свого призначення, і не йде своїм Шляхом? Чи може вона почути свого ангела-охоронця?

- Якщо людина не виконує свого призначення, з ангелом зв'язок стає все слабкішим і врешті він може взагалі покинути свого земного близнюка.

- І що тоді буде?

- Пусте місце рідко залишається пустим. І тоді роль твого ангела-охоронця може перейняти інший, найчастіше не з кращими намірами. Згадай, хто підбирає школяра, що не хоче вчитись? Вулиця... Так і тут.

- Дідусю, а ще можна попитати?

- Можна, дитино, можна...

- А коли людина хворіє, то і ангел теж?

- Ангел же не людина, це доля. Але при хворобах ангел старається допомогти, бо він охоронець і є помічником на нашому життєвому шляху. Звичайно нічого робити замість тебе він не буде, а підказати – підкаже. Більше того, він може допомогти і іншим, якщо ти про це його попросиш і, зрозуміло, якщо вони його почують...

- А чому тоді люди звертаються не до ангела, а до Всевишнього?

- Тому, що ангел це лиш зір і слух Всевишнього. Його частка свідомості і його сприйняття Всесвіту. Тож, якщо хтось звертається до Всевишнього, то ангел його точно чує...

- Дякую дідусю, - промовив Дарій і, задумавшись, пішов далі. Йшов і думав про те, як стати самим собою, як почути свого ангела – охоронця, про Шлях Очищення.

Легенда про золоті руни

Колись по берегах Дніпра та його притоках росли тисячолітні дуби і буки, а в важко прохідних лісах блукали ведмеді і навіть тигри. Людей на землі тоді було небагато і жили вони, найчастіше, родами-плем'янами. Чоловіки в більшості займались мисливством, а жінки домашнім господарством, збиранням ягід, грибів та різних корисних рослин. Ліків, таких як зараз, тоді не було, а людей лікували природними засобами, різного роду зборами рослинного та тваринного походження. Заготівлею лікарських речей займались жінки, а серед них найвправнішими були ті, кого називали берегинями роду. Берегині лікували не лише природними ліками, але й словом: заговорами, піснями і молитвами. Берегині знали все, слідували за спокоєм і порядком, передавали з покоління до покоління звичаї, обряди, ритуали. Берегинь тоді називали жрицями, мабуть тому, що під час багатьох ритуалів вони через жар-вогонь могли спілкуватись з богами і душами предків. Нині люди вважають себе дуже розумними і незалежними від оточуючої природи, а тому не вивчають мови, якими спілкуються між собою всі інші живі істоти на Землі. Але кожна людина, що має гострий, допитливий розум, може легко помітити, що рослини, комахи і тварини мають свої мови і розмовляють на них. Берегині добре розуміли ті мови і, навіть, могли розмовляти, найчастіше з деревами, тваринами і птахами, а тому називали їх друїдами, людьми, що спілкується з деревами. Самі себе вони називали сини Ра та діти Ра, або расини і радіти, бо Всевишнім богом вони вважали Сонце, яке називали Ра. І в усі слова, в які пращури вкладали особливо великий зміст і велику любов, входив бог Ра: сест-ра, б-ра-т, ра-нок, рай-дуга, ра-дість та в багато інших. Біля Сонця, біля тата Ра, завжди синіло небо і називали небесний простір, Ін, або він, а бога небес Ін-де Ра, або Індра. Це вже потім люди перестали поклонятися Індрі, бо жерці бога Ра почали говорити, що Бог один, а Індра не бог. Так і почали називати небога-не-бо-м, а найвизначніших св'ятих, пророків і вождів – один Бог, або просто «Один». Уважно спостерігали друїди за всіма явищами, що відбувались навколо, бо від цього залежало все їх життя. Особливої ваги надавали вони небесним явищам, оскільки найважливіші чинники життя знаходились там. Ра давав світло і тепло, Індра втамовував спрагу і наповнював ріки і озера, Вій-де-Ра або ві-те-р(а) приносив хма-р(а)-и (або тьма-ри) і міг закривати хмарами Сонце, впливати на погоду і на подальшу долю всього живого. І якщо в більшості родів головним богом був Ра, то в інших поклонялись Індрі, абож Вію-вітру.

Одним із найбільш вражаючих небесних явищ була гроза, особливо блискавки, що супроводжувались громом і спалахували, як Сонце, а тому на блискавку казали це - рука Ра, або пе-ру-на. Грім, що супроводжував блискавку вважали голосом Ра, що гнівається. Але грім котився

не від Сонця, а від хмари і багато жерців стали казати, що це найстрашніший бог Перун. Коли в небі починає гриміти, то це є передвісткою дощу, зміни погоди і передвістям майбутнього. Перші жерці вважали, що Індра знає, що було і що буде, наступні передали ці властивості Перуну. Перун став богом часу, богом долі людських, бо він знає майбутнє і карає за гріхи минулого. А ще він блискавкою може запалити траву, дерева, житло; він несе і дає вогонь, це Ра, що мета вогонь, або Ра-Метей-Прометей. На відміну від вогню блискавки тривалий вогонь можна було спостерігати при виверженні вулканів. Тож у наших «родичів» орійців-дорійців, що заснували Афіни і дали поштовх грецькій цивілізації, бог Зевс прикував Ра-метея (Прометея) до гори (скелі) за те, що він дав людям вогонь.

Одні блискавки летіли від хмари до хмари, інші били в Землю і, в залежності від цього, можна було говорити, як розгортатимуться погодні події долі. За виглядом блискавки і за її малюнком-зображенням можна було говорити про події, що будуть. Блискавки - це знаки Перуна, або ру-ни, сліди долі, що залишає блискавка на обпалених деревах. Так з'явилися перші зображення алфавіту у наших пращурів: спочатку це знаки долі, а пізніше - букви.

А чому, спитаєте, їх назвали «букви»? Після того, як руни почали малювати, або викарбовувати (від слова карбувати, або скарб) на деревах, затверділій глині чи ґрунті, на камінні, хтось із людей вперше помітив, що найкраще це робити на дереві, що варилось у воді, особливо на однорідній деревині бука, з якого робили дощечки і на них писали руни. Ось такі дощечки з вареного бука і стали називати буквар, а перший алфавіт з рун - буквицею. І то був найдавніший на Землі алфавіт.

Руни, зображені на невеличких дощечках, одночасно мали ще й призначення предбачувати майбутнє. Всюди, куди вирушали наші пращури, несли вони з собою руни, що пізніше стали кар(т)ами, закону Ка-ри (від Ра, що гнівається, ка-ра-є), або Ка-р-ми. Ось тільки в Єгипті, куди дійшли руни «р» в слові Кара - змінилось на «т» і стала колода рун називатись Та-ра, або колода карт Таро. Рунічний алфавіт теж змінювався і з часом у різних країнах набув написання різного вигляду. Найменше він змінився в алфавіті греків-(д)орійців та в готичному написанні букв в Європі, в тому числі і в Подніпров'ї, де не знали папірусу і пергаменту, а писали на дощечках. Ось тільки з тих пір, як з'явилися руни, їх вважали найбільшим скарбом на Землі, або «золотим руном», бо той, хто знав руни, розумів мову богів, міг з ними говорити і узнавати своє майбутнє і майбутнє людства, землі, небес!

Легенда про Рамадію

У сиву-пресиву давнину, ще тоді, коли людей на Землі було зовсім мало, прийшла на подніпровські землі страшна біда. Від села до села, як вогняна повінь, котилась чума, залишаючи по собі пустелю. Докотилась вона і до Діброви, де жив дуже розумний, допитливий і добрий юнак Рама. Від хати до хати перебиралась смерть і ніхто, і ніщо не могло врятувати людей від несподіваної напасти. За себе не дуже боявся Рама, але не міг знайти собі місця від одної думки: "Невже немає ліків від цієї зловісної хвороби?" Одного дня в пошуках порятунку для людей пішов він до Крутогорів, що на Дніпрі, щоб побачити волхвів-знахарів, що мешкали в глибоких печерах. Шлях був не близький і до ночі Рама встиг пройти лише третину свого шляху. Заночував на узліссі, біля величезного вікового дуба. Розпалив вогнище, підклав у нього сухе гілля, а сам дивився в глибоке безмежне небо, де сяяла незлічена кількість зірок. Від втоми часом починав засинати, а потім знову прокидався, аж поки — чи то уві сні, чи то наяву — не побачив, як над полум'ям з'явилась вогняна постать. Вона пильно подивилась на юнака і промовила: "Я знаю твою і людську біду. Знаю, як болить твоя душа за всіх людей, хоча багато з них і не достойні того. Знаю про те, як тобі хочеться знати про все на світі. А тому, за твою допитливість, за твій розум, за твою доброту і за твою любов до всього, що існує, дарую тобі вічне життя аж до тих пір, поки сам не захочеш покою. Ось тільки матимеш ти те вічне життя за однієї умови. Допоки житимеш, маєш сам учитись і учити інших, лікувати не лише тіла, а й душі людські! Маєш весь час турбуватись про майбутнє, проростати в нього думками і справами, як проростає корінням в землю дерево. Бо той, хто не проростає в майбутнє, того там не має і не буде. Все життя, кожної миті, ти маєш діяти, а щоб завжди ти про це пам'ятав, віднині твоє ім'я Рама-дія, Рамадія. Візьми з верби омелу, ту рослину, від якої хворіють дерева. Знай, що те, що вбиває і руйнує одне, може бути гарними ліками для іншого. Завари з омели чай і давай хворим, чума відступить. А коли вилікуєш людей, іди в світі. Вічно юним і молодим ти залишишся доти, доки душа твоя не

постаріє. А душа буде молодою доти, доки не завершиш ту справу, за яку взявся, бо все в цьому світі існує доти, доки не завершить доручену, або вибрану справу!"

З цими словами вогняна постать розтанула, а Рама так і не зрозумів, чи то йому те снилось, чи насправді було. Але вранці назбирав омели, повернувся в Діброву і став лікувати людей. І, на диво, всі хворі видужали, а ті, хто випив омели - не захворіли. Зібрався тоді Рамадія в далеку, до віку, дорогу і пішов лікувати інших хворих, вчитись і вчити інших.

Йшли роки, сторіччя й тисячоліття. В різні часи і в різних місцях жив Рамадія, приходив невідомо звідки і йшов невідомо куди. І з кожним роком він узнавав усе більше і більше про життя і про Землю, про зірки і про весь Всесвіт. Та чим більше пізнавав Рамадія світ, тим більше розумів, як мало він знає. І тоді йому захотілось узнати, звідки цей світ, як він побудований, вічний він чи ні, що очікує його, як і все, що існує, в кінці часу. Прийшов він до того самого споконвічного дуба, де побачився вперше з дивом-дивним, розклав багаття, і знову задумався над своєю долею і долею Всесвіту. І не помітив (уві сні, чи насправді?), як все навколо зникло, навіть зірки на небі, а сам він опинився в пустоті, біля коріння неймовірно великого дуба. Гілки цього дуба губились в невимірній вишині, а коріння зникало в непроглядній темряві. І хоч не було ні Сонця, ні Місяця, все навколо було видно, бо сам дуб немов би світився. Не було й Землі, але Рамадія стояв наче на Землі. Подивився Рамадія навколо, а потім глянув угору і побачив там, на самій нижній гілці величезного птаха. Птах був дуже гарний, переливався всіма фарбами веселки, а от крила у нього були різні: одне зовсім чорне, а друге біле, як сніг. Птах уважно спостерігав за Рамадією, а потім промовив: "Не дивуйся, Рамадіє. Я той, кого ти бачив у вогні, той і не той, якого ти бачиш зараз і будеш бачити завжди. Я – Рух! І Дух водночас! Я той, хто дає життя, і Сам є життям! Подивись на дерево, бачиш он там, між листям, на гілочках висять ліхтарики-жолуді? То душі всіх істот, що мешкають у цьому Всесвіті. Безкрилі людські душі теж народжуються на цьому дереві життя і п'ють з нього живу воду, поки не отримають крила, після чого розлітаються кожна в своєму напрямку і за своїм призначенням, приймаючи нове народження за своїм нахилом. Одні душі малі і ледь-ледь світяться, їм ще довго зростати і зріти на ниві життя. А он там, на недосяжній висоті, світяться душі-зірки, а ще вище – душі творців світів. І я, і Дерево, і ти – ми одне ціле. Сідай на мене і я тобі покажу народження і будову Всесвіту."

Сів Рамадія на птаха, змахнув той крильми, і все відразу зникло, залишились лише птах і Рамадія на ньому. Навіть не зрозуміло було, летять вони, чи не летять, хоч крила птаха то піднімались, то опускались. Та ось попереду показалося щось велике і кругле, було воно, як яйце золотого кольору.

Тут спочиває Сам Рід, - промовив Рух. Дивись уважно, нині він має прокинутись. - В цьому яйці розколось і Рамадія побачив сяючу дитину, що тримала в руках щось схоже на знайомий йому трисил. Дитина подивилась на Рамадію, посміхнулась і промовила: "Не дивуйся, Рамадія, я твій Рід і Рід всього, що існує. Дивись, як створюється Всесвіт." З цими словами дитина спрямувала трисил перед собою і з нього вийшли три сліпучих потоки світла: золотий – духу енергії життя, блакитний – розуму, червоний – затвердження форм у пустоті. Серед непроглядної безмежної п'тьми вони висвітили сім величезних книг, розмірів незвичайних, таких, як вселенські гори. І не мали вони кінця ні в довжину, ні в висоту, ні в ширину. "Це книги Праві, - сказав Рід, – в них записані всі закони, за якими народжуються, зростають і йдуть у небуття Всесвіти. За законами першої книги буде виткана тканина майбутнього Всесвіту. За законами другої створюються різні стихії і стани матерії. За третьою матерія буде наділена властивостями і чуттєвістю. В четвертій подані закони будови, форми і структури нового Всесвіту. Використовуючи знання п'ятої, створюється насіння всього живого і робиться посів життя в матерію. За шостою книгою я народжую своє продовження і своїх намісників – богів-виконавців свого задуму на всіх рівнях і на всіх стадіях життя Всесвіту. І, нарешті, сьома дозволяє по образу і подоби моїй створити насіння творців нових всесвітів – людей. Торкаючись цих книг, промені набирають необхідних властивостей і стають першими складовими першоосновного Світу. А тепер сам спостерігай, що буде далі". Немовля десь зникло, а Рамадія побачив, як промені, відбившись від книг і пройшовши через якесь дивне колесо, скручувались в один Світловий Вихор, щось на зразок променистої коси чи вірьовки. "Це Сварга – інструмент Роду" – почув Рамадія від птаха Рух. За допомогою Сварги Рід створює життя. І, дійсно, Рамадія побачив, як на вершині Світлового Вихору з'явився зелений паросток і почав розростатись у величезного дуба, як на ньому з'явилися перші іскорки – жолуді. Ті іскорки робились все більшими, деякі з них

перетворювались у зірки-сонця, в планети, в різні істоти. І коли одні світила згасали, то в інших місцях народжувались інші іскорки життя. Були ті іскорки різного кольору і різних розмірів. "Чому так?" – подумав Рамадія І тут же почув: "У кожної істоти своє призначення і свій час життя для виконання свого призначення. І у людей так само. У одних душа – іскра живе одне життя, а у інших – кілька. Є люди, які живуть стільки, скільки існуватиме Всесвіт – вони стануть богами, а деякі з них новими Родами".

Задумався Рамадія, а потім запитав Руха: " Поясни мені, будь ласка, якщо все від Роду нашого, то чому існує добро і зло, любов і ненависть, життя і смерть?"

" Ти вже помітив, що у мене крила різні, – відповів Рух. Одне біле, друге чорне. Це тому, що не може бути Всесвіт одного кольору. Чи можеш ти уявити, що таке добро, якщо не існуватиме зла? Чи може бути верх, якщо не має низу, а ліве – без правого? Чи може щось мати початок і не мати кінця? Чи може бути яка завгодно дія без наслідку? Весною ти кидаєш зерна в ґрунт і ти робиш добру справу, бо сієш життя. І ти в цю мить моє біле крило, ти Білобог. Але ти сієш зерно, щоб восени зібрати його і переорати поле. Тож уже в мить посіву у тобі народжується чорне крило – Чорнобог, що має зібрати посіяне. А восени, коли крило стане чорним, коли будеш переорювати лани життя, ти уже знатимеш, що сіятимеш весною і в тобі народжуватиметься і зростатиме Білобог. Але час нашої мандрівки добігає кінця, пора повертатись."

І в ту ж мить Рамадія відкрив очі, перед ним горіло вогнище, а над ним шелестіли гілки віковичного дуба. І не зрозуміло було, чи то все примарилось Рамадії, чи то й справді все так і було...

Святогор

Кому в дитинстві не подобаються казки про богатирів і про їх подвиги? Особливо ушлавленим на Русі завжди був Ілля Муромець. Сиджу, читаю про нього билину, а матуся порасться біля печі. Щоб їй було веселіше, читаю вголос, а потім питаю: а чи були і в наших краях богатирі? І який богатир серед усіх богатирів був найсильнішим? Мама мені відказує: не знаю про наші місця, а от на Полтавщині був богатир, кажуть, ніхто здолати не міг, а звали його Іван Піддубний. І було це недавно, всього кілька десятків років тому. А от у сиву давнину, тоді, коли наші пращури рятуючись від великого похолодання прийшли до Руського моря, де й стали огнищанами, жив наймогутніший із богатирів на Землі Святогор. Саме тоді з небесної височини прийшов до Землі Світовий Чорний Змій. Кожної ночі він з'являвся серед сузір'їв Чумацького шляху і там, де він пролітав, згасали зірки: лише чорна безодня залишалась за ним. З кожним днем Сонце тьмяніло, а на Землі ставало все холодніше. Великі потужні льодовики повзли з півночі, наближався час « сутінків богів»; час невідворотності. Нарешті одного дня зник з неба Місяць, зовсім занепали люди духом. Ось тоді і зібралися на Велику Нараду боги Вишень, Сварог, Коваль, Перун і Яр – боги всіх п'яти гілок орійських народів. Почали радитись, як подолати Змія. Вишень сказав я маю три гуни : гармонію, рух і інертність, але я не маю меча проти Змія. Коваль сказав: я можу викувати такий меч, але у мене немає зоряної речовини, щоб викувати його. Я його тобі дам, - сказав Сварог. Але мені потрібно розвести такий вогонь, щоб я міг її розплавити, - відповів Коваль. Я тобі дам його сказав Яр. А я дам мечу магічну силу блискавки з властивістю зупиняти, або прискорювати час, - додав Перун. Я ж все таки бог громовиці, часу і кари. А я наділю володаря меча трьома силами, трьома гунами! Та хто зможе підняти і скористатися таким мечем? – запитав Вишень. Є лише одна людина здатна на це, - заговорив Перун. На берегах Дніпра живе волхвиня Данара з трьома синами: Святоланом, Святоводом і Святогором. Святолан може прогородувати цілу планету, Святовод напоїти її живою водою, а Святогор – захистити. Спустилися тоді боги на Землю, вручили меч Свято гору і благословили його на битву зі Світовим Змієм. Кінь Сонцеграй летить як вітер, не встигло Сонце сісти, а Святогор уже летить по Чумацькому шляху. Доїхав до світлової річки, до Небесного Дніпра, а містка на інший бік немає. На тому боці страшний Змій регоче, зірки поїдає. Згадав тоді Святогор про три сили. Змахнув чарівним мечем раз – час зупинив на тому боці ріки. Змахнув другим раз – свій час прискорив і почав будувати новий місток із зірок. Місток із гармонії, щоб витримав його із конем, із руху – щоб Змій не міг на нього стати, інертність, щоб самому не спіткнутись. І коли міст був готовий – третій раз махнув Святогор - знову пустив час і з'їхав на міст. Назустріч йому рушив і Змій. Сам чорний, чорніше ночі, очі – як жарини, а з пащі вогонь летить, аж гуде; крила – до обрію. Почалась така битва, що

зірки посипались з неба і океани вийшли з берегів. Не встояв Змій перед Святогором і його магічним мечем. Спіткнувся на Зоряному мосту: зніс йому голову Святогор. Розрізав богатир Змія навпіл і випустив на волю зірки. А між ними й Місяць засіяв, як і раніше.

Повернувся Святогор додому і сховав свого чарівного меча десь під невидимою горою. А та гора кажуть десь біля Дніпра, та ніхто її не бачить і так буде до тих пір, поки на Землю знову не ляжуть сутінки богів і новий космічний Змій не посягне на Землю та на її людей. Ось тоді знову народиться Святогор, дістане свого чарівного меча і вийде на нову світову битву, бо лише йому одному боги дарували сили і чари для нової доленосної битви.

Як Бог землю ділив

Коли Земля була готова, засіяв Бог землю різними рослинами і заселив різноманітними комахами та тваринами. Після того покликав царів різних рас і народів, і почав ділити Землю. Першими прибігли тайці: китайці, в'єтнамці, філіппінці та інші народи жовтої раси. Їм дісталось більше всього землі. Відав їм Бог всі землі навколо Тихого океану, а найбільше в Азії, усім тим, хто встиг першим. Тим, хто запізнився і дещо почервонів від сорому, індіанцям - Америку, а тим, хто проспав, чукчам і ненцям - територію навколо Льодовитого океану. Слідом за тайцями прийшли представники чорношкірих народів. Розселив їх Бог в Африці та на островах Індійського океану. Королі і царі білої раси збиралися найдовше. Бажали вони предстати перед Богом у найкращому вигляді, тож і дісталось їм Землі менше всіх - одна Європа. Пожальов Бог білих царів і королів і дав їм на додачу ще орала та мечі. Орала, щоб прогородувати дітей і дорослих, а якщо мало буде - мечі, завойовувати собі додаткову територію. Останнім прийшов князь русів - оріїців. «Чому запізнився, я вже всю Землю роздав?!» - сказав Бог. «Із поваги і шани до тебе, Отче, не міг я прийти не по святковому одягнутим» - відповів вождь Орій. Сподобались ті слова Богу, та де взяти землі для русів? Подумав та й каже: «Є на Землі недоторканий шматочок, божья земля, що належить богині життя і води - Дані». Лежить вона біля Руського моря і протікають через неї ріки Дани. Данай (Дунай), Дана - Стра (Дністер, зірка Дани), Дана - Ра (Дніпро), Дан (Дон), Данець (Донець) та ще річка Звивиста - Кубена (Кубань). Візьми цю землю для свого народу. Та за те, що віддаю тобі божу землю, маєш виконати великі задачі і матимеш за них велику відповідальність! Бо тому, кому багато дається, з того багато і вимагається!

Задача твоя розбудовувати життя, нести його в світі і в майбутнє. Для цього я тобі дарую Сваргу, сонячний світловий вихор. За його допомоги будуються найменші цеглинки Всесвіту і підтримується їх міць доки тече ріка часу.

Щоб заповнити дім життям, візьми зірку життя, зірку Велеса, що утворюється двома триєдиними трикутниками: блакитним-розуму і золотим-енергії. На їх перетині ти завжди бачитимеш зелений колір життя, бо золоте і блакитне - це дві стихії, що народжують життя у Всесвіті: сонячне проміння і вода. І нехай це буде водночас і твоїм Стягом, що завжди майорітиме над цією землею!

В усякій справі, яку ти робитимеш, має бути душа і всяка справа повинна бути розумною, божою. Щоб ти це пам'ятав - ось тобі Сонячний Хрест, бо саме в Сонячному світлі промінь-розум, перететинається з потоком духу-енергії, з життєдальним потоком буття, що творить і розбудовує Всесвіт. Тож, що в кожному слові твоєму і в кожній справі мають перетинатись душа і розум, а ти маєш навчати інших розуму, повазі і пошані, творчості, доброти і любові.

Твої задачі і твоє призначення в цьому Вінку, в Вінку з дванадцяти стрічок. Кожна квітка - це задача, що поставатиме перед тобою в кінці кожного місяця Сварога; а кожна стрічка - це програма в дії і час її виконання. За рік Сварога, за 26 тисяч років, маєш встигнути зробити дуже багато. Але зробити тобі це буде непросто, бо інші царі і королі від заздрощів і власної ліні будуть тобі мішати і шкодити. На божу землю завжди багато охочих і весь час хтось бажатиме забрати її у тебе, а ти маєш її боронити, оберігати і розбудовувати. І не лише свій край, а й свій розум і свою душу. Бо найхитріші знають, що загарбавши розум, а особливо душу, заберуть і землю. Бійся не тих, хто з мечем іде до тебе, а тих, хто словом залізе в твій розум і в твою душу, бо якщо ти їх втрадиш, то втрадиш все. А щоб цього не сталося - візьми Сніп життя, в якому кожна стеблинка, це людина твого народу. Якщо не буде міцного перевесла, не буде й народу. Пам'ятай, що перевесло має бути міцним, щоб не розсипались стеблини, але й занадто жорстким, щоб стеблинки не задихнулись і не зламались. Лише в єдності зможете ви пройти і виконати призначене вам.

І найважливіше: щоб знали всі народи, пам'ятав ти і твій народ про вибраність справи твоєї і відповідальність за неї - візьми і бережи Триглав - Трисил, як знак Всевишнього, мій знак! В цьому знакові триєдність моя, людей і Всесвіту! В ньому постійне нагадування про те, що все існуюче одне-єдине і відповідальність не лише за себе, а весь Всесвіт! І той народ, що нестиме цей знак, має завжди пам'ятати про це!

І буде називатись твій народ орії - вчителі, а земля твоя навіть під завойовниками залишатиметься вільною розумом і духом, бо то Земля божа, земля недоторкана. І щоб не сталось потім, пам'ятай, що на божій землі мають жити божі люди: гарні, розумні з щедрою, божою душею».

З тих пір багато народів перемішалось. В Індії і навколо неї змішались жовто-, чорно- і білошкірі, вздовж широти від Індії до Гібралтару - чорношкірі з білошкірими, а в Америці - кого там нині тільки немає! А от руська земля, як була так і залишається руською, незважаючи на всі зусилля завойовників. Вважається що Україна - це єдина країна в світі, де незважаючи на сторіччя панування загарбників ніхто не зміг зруйнувати мову і душу народу, бо це «божа земля». І на цій землі наші прабатьки першими в світі приручили коня і вола, винайшли рало і упряж для свійських тварин, перше колесо і перший ткацький верстат, першу обпалювальну піч для посуду, винайшли бронзу і створили перші алфавіти... І немає кращих вчителів на планеті, ніж орійці - українці, бо так заповідав їм Бог.

Скази і легенди Ра-їни.

Легенда про Богумира, Яруну і родовід слов'ян-русів

Скільки існує життя на Землі, природа випробовує його на стійкість і життєздатність. Повені і землетруси, урагани і суховії, хвороби та інші незгоди постійно чатують на все живе. З одного боку це муки, страждання, втрати, та з іншого - без пошуку виходу, без подолання перепон людина б ніколи не стала Людиною. Так само як інженер чи лікар не стали б ними, якби не вчилися у школі, а потім в університетах.

Колись, давним-давно, на Землю прийшли великі холоди і колиска нашого Роду-землі навколо Руського (Чорного) моря, а точніше в Подунав'ї і Подніпров'ї, стали малопридатними для землеробства. Ось тоді багато наших пращурів під проводом боголюдини Рами в пошуку кращих земель пішли за Каспійське (Хвалинське, або Вал-инське) море. На той час то була квітуча земля і на великих просторах утворилась величезна країна, яку називали одні країною Ромавартою, як і залишену Батьківщину, а інші - країною Кіш, що на прадавній мові значило помешкання, дім, місто для життя. Одним із вождів (бож-дів, або тих, кого бог дав, Дажбог) тої країни був Богумир. Великого розуму і душі був Богумир. Все життя він вчив не лише свій народ, але й місцевих жителів різним знанням і ремеслам, дбав про їх добробут і захист від всіляких нападів і ворогів.

Та одного дня, як розповідається в старих переказах, піднялись води великі і Богумир з дружиною Славунією, з доньками і синами мали рятуватись за великим Валом Кайле (Коло) - града на Святій горі Коло разом з іншими людьми і тваринами. Після потопу земля обезлюдніла і перед Богумиром та Славунією постала проблема одруження їх дітей. А дітей у них було багато: Рус, Сіва (Шіва), Полева, Крева (кровинка), Древа, Купала, Зоря, Ранниця, Вечорниця, Полуденниця, Плуг, Подаг, Прий, Кумар, Скіор, Ван, Венд, Косак. У пошуках подружжя для своїх дітей поїхав Богумир до священного тисячолітнього дуба, де вночі, розклавши вогнище, приніс жертвні дари в честь бога Вогню (Огні-Агні). І тоді до Богумира прийшли діти Агні Зоревик, Полудень, Вечірник і Північник - охоронці і зберігачі чотирьох сторін світу. Звали їх кумарами (юнаками) і зійшли вони з гір Кума-ра-тау, що об'єднували гори Яма-Тамо (підземні гори) і Ін-тау, або Вир-там (небесні гори, вирію). За ними прийшли Самаргл і Велес у супроводі дітей мудреців, що були душами семи зірок Ми-ра (Великої Ведмедиці) за іменами Крев, Пров, Браг, Ант, Подаг, Арк, Ас.

Повернувся Богумир в Коло-град і одружив своїх дітей із дітьми богів. Потомство дітей Богумира і Слави-Славунії дало початок більшості великих родів і народів білої раси.

І хоч як не гарно після потопу було жити в країні Кіш, та пам'ять про Прабатьківщину жила в серцях дітей Богумира. Тож зібрались два брати Рус і Сіва та три сестри Полева, Крева і Древа та й пішли з своїми родами до своїх рідних земель, до Подніпров'я. Радо зустріли їх родичі, що залишились в сувору годину на Батьківщині. Руси осіли першими, зайнявши землі по Дону, Донцю і Кубані; Сіверяни, від Сіви (сяючого, осяйного) розселились по Сожу, Десні, Сулі і Ворсклі; поляни, від Полеви, розташувались в Подніпров'ї; древляни, від Древи, розселились по Прип'яті і її притоках, а рід Креви пішов найдалше, заселивши землі по Березині, верхньому Дніпру і Західній Двіні. Разом з родичами прибулі роди утворили країну, яку називали країною русів, а пізніше - слов'ян-русів, українців.

У ті ж самі часи, коли роди Богумира потерпали від потопу, в П'ятиріччі (нині Пенджаб в Індії) відбувся страшний землетрус. За відхід від віри батьків, від віри у Всевишнього Рода дуже розсердився на наших пращурів, що дійшли і залишились в Індії, бог Сварог і став лютувати. Руйнувались будівлі, гинула скотина, падаючи в глибокі тріщини в землі. Всі, хто залишився, звернулись до Яруни (Арджуни в індійському епосі), щоб він відвів племена оріїв назад, на Прабатьківщину. Яруна з синами Києм, Щеком і Хоривом та донькою Лабою (Лебеддю), а також з братом Кісеком повели свої роди, роди наших пращурів до Причорномор'я. Роди Яруни обійшли Руське море з півдня і заселили всю Центральну Енею (Європу). Хорвати від Хорива розселились по Хорах - горах в Карпатах і Альпах, чехи від Щека по північній і західній територіях Карпат, куяви від Кия - по Дунаю і Віслі, а Рід від Лебеді започаткував родовід лужських сербів від Альп до Балтики по ріках Одрі (Одеру) і Лабі (Ельбі). Саме роди Яруни і отримали назву слов'ян, що після возз'єднання з русами і нащадками-родичами від спільних пращурів, утворили суперслов'янський етнос від Одеру до Кавказу і від Чорного моря до Балтики. І нині до слов'ян відносяться руси-українці, білоруси, литовці, поляки, чехи, словаки, серби, хорвати, македонці, чорногорці. Майже втратили себе лужські серби, від Лаби-Лебеді що стали східними германцями, куяви по Дунаю, яких поглинули романці в Румунії та угри-венгри в Угорщині. В значній мірі змішались з тюркськими народами слов'яни по Оці, Дону і Кубані та тюрко-булгарами в Болгарії, а також з угро-фінами, що зайняли територію від Оки до Льодового океану і від Балтики до Уралу, на північ і схід від Русі.

Легенда про царицю СіраMAT

Колись Руссю правив цар Маг, або Могутній. А коли його не стало, на чолі русів стала вдова царя Мага або по тодішньому Маха. Вдовиць тоді називали сіра, от і прозвали царицю Сіра Маха або СіраMAT. А може її називали так тому, що залишилось у неї два сини, і її ім'я могло значити ще й сіра мати. В ті часи руси жили по Дону, Дінцю і Кубані, де землю обробляли та табуни свої пасли. А на зиму, коли глибокі сніги лягали, йшли за своїми табунами до моря Хвалинського (Каспійського), а там по узбережжю на буйні пасовища дельти річки Аракс. За річкою Аракс починалась велика імперія персидського царя Кіра Великого. Від Гімалаїв до Егейського моря протягнулось царство Кіра, та все йому було мало. І вирішив Кір захопити землі за Кавказом, там де жили руси. Ось тільки на перепоні стояла ріка А-Ра-кса, що збігаючи до Терека утворювала дельту з величезною кількістю непролазних боліт та стариць з непрохідною рослинністю. Велика кількість війська Кірового не могла одночасно вести наступ на русів, бо пробиратись навіть по звіриних стежках можна було лише по одному. І коли з'являлись вороги, то руси їх вбивали по одному і нічого з русами Кір зробити не міг. Тоді вирішив Кір покарати ріку Аракс і наказав своїм воїнам і рабам вирити 360 каналів в дельті Араксу. А коли канали були вириті, то побудував Кір плоту та мости і почав переправу. З великою армією Кіра СіраMAT битись не могла, а тому пішла на хитрість. Після того як частина персів переправилась, перед ними з'явилися нечисельні дружини руські. Перси вирішили, що русів небагато і почали їх переслідувати, покинувши тих, хто переправлявся. За другою частиною війська переправився сам Кір. Ось тоді із заростей і постали перед ним руські воїни. Почалась жорстока битва, а щоб на допомогу Кіру не прийшли ті, хто переправився першим, руси підпалили очерети і стіна вогню пішла на персів. Одночасно лазутчики пустили по річці плоту-вогнища, від яких

загорілись мости-переправи. Так Кір Великий попав у пастку, що приготувала йому Сірабат. Усіх, кого взяли в полон, і Кіра великого в тому числі, Сірабат наказала стратити, щоб ніхто і ніколи більше не зазіхав на землю руську.

Довго правила Сірабат русами, справедливо і розумно. І коли дожила до похилого віку, прийшла звістка від сивого Дунаю. Після смерті Кіра уже інший перський цар Дарій II вирішив покарати русів за смерть Кіра. Дарій не став долати Аракс і Кавказ, а перейшовши Босфор і Дунай, з величезною армією, що майже в 20 раз була більша за скіфсько-руську, заглибився у Причорномор'я.

З'їхалися на Велику раду скіфські вожді. Туди ж прибула і Сірабат. Кожен із царів скіфських пропонував свій план дій проти персів. А коли всі замовкли, заговорила Сірабат: «Сила ворога набагато більша за нашу і у відкритому бою нам персів не подолати. А тому треба подолати їх розумом і хитрістю. Щоб вони не могли швидко захопити наші села і наші землі, треба весь час, з усіх боків нападати на них і зразу ж тікати. Головне, щоб вони весь час боялись нападу і йшли всі разом. А ще треба залишити їх без води і їжі, а їх коней без трави. Нехай всі мешканці з півдня йдуть на північ у ліси, колодязі засипають, а в селах нічого не залишають їстівного. Степи позаду за ворогом треба підпалювати, відрізаючи йому не лише допомогу, а й можливість повернутись і почекати підкріплення. І коли обезсиліє військо персів і почне відступати, ось тоді і треба їх буде покарати...»

Прислухались царі скіфські до поради Сірабат, та так і зробили. І тоді перемогли скіфи-руси наймогутнішу армію в світі. Великого розуму була цариця Сірабат, і завдяки її розуму двічі долали руси страшного ворога. І така слава була про Сірабат, що всіх русів ще довго називали сарматами.

Останнє пророцтво Сивілли

З Гори спустилась ніч на гори
У вир Небесного Дніпра !
Стоїть над Київом Покрова,
Нечутний лине дзвін: пора !
Пора вставать, пора в дорогу,
Шлях не близький і не простий,
До себе шлях і шлях до Бога
Крізь час, що в майбуття струмить!
Постав над нами нічно й денно
Хрест України -Духу хрест !,
Нове нести для людства вчення,
Що світить всім, луна з небес!
З Гори засяяли нам зорі,
Дніпра в серцях свята вода:
Вставайте лицарі! Покрова
Вас збереже! Пора! Пора!

Дідусю, я вже чув від тебе про пророцтво Сивілли. А яке пророцтво було останнім? - питає хлопчик — поводити у старого кобзаря.

Дідусь, злегка торкаючись струн кобзи, помовчав, а потім заговорив.

Для того, щоб зрозуміти останнє пророцтво Сивілли, треба тобі, дитино, розповісти одну легенду про те, хто ми і звідки на цій землі.

Колись, давно - давно, земля була не такою, як нині. Не було Дніпра, Руського моря, Карпат і Кавказу, а на цьому місці плескались хвилі величезного океану. Серед океану знаходився великий острів, що займав більшу частину нинішньої України. Ту, де зараз найкращі чорноземи в світі і для утворення яких необхідно, щоб земля довго-довго не була під водою. Жили на тому острові наші пращури, що дали родовід усім білим народам. І богом - царем у них був Сварок. У Сварока царя-бога було два сини: Білобог і Чорнобог. Хоч, і братами були, а не мирились, бо кожний вважав себе сильнішим і розумнішим.

Коли підросли брати, то все частіше почали сваритись між собою і доводити хто з них головний. І тоді їх батько Сварок покликав синів і сказав: щоб жили всі в мирі і справедливості, будете правити на землі по черзі, по дві тисячі років кожний. Добре, погодились брати. Кинули жереб і перший зійшов на трон Чорнобог. Було це майже дванадцять тисяч років назад.

Не сподобалось Чорнобогу, як було влаштовано життя людей на Землі, і вирішив він все переробити по своєму. І як люди переорюють поле, щоб зробити новий посів, так і він вирішив знищити все зроблене до нього і зробити по своєму. Там, де був океан, він підняв землю, а там, де була суша — опустил її під воду. Тоді, під час потопу, майже все живе згинуло, загинуло і багато людей. Та ще й до всього після потопу прийшли на землю великі холоди. Щоб врятувати тих, хто залишився живим, в наступному періоді Білобог послав до наших батьків п'ять великих мудреців: Раметея, Рамадію, Могучара, Магараду і Радомисла. Раметей навчив людей розводити вогонь, Рамадія вчив як жити і працювати, Могучар — як розуміти чари природи і користуватись ними, особливо при лікуванні. Магарада радив людям що і як робити, а Радомисл давав знання про Всесвіт, вчив людей думати і будувати своє майбутнє.

Не сподобалося це Чорнобогу, знову захотілося йому переробити все по своєму. Розділив він землю батьків на п'ять великих островів, що отримали назви: Туле, Великий, Фаворський, Аріана, а по середині Золотий. На кожному острові він створив різні умови і випробування для людей: на Великому степи і пустелі з вітрами-суховіями, в Аріані гори і ущелини, на Фаворському все вкрив лісами і болотами, на Туле - змішав все до купи, додавши річок, озер та вітрів. І лише на Золотому все лишилось без змін, бо за цією землею наглядав сам сонячний бог Ра. Спочатку всі люди говорили на одній мові “санскриті”, а потім як розселились по п'яти островах, стали говорити на різних.

Важко жилося нашим пращурам на тих островах: на одному не було лісів і ні з чого було будувати оселі, на другому ніде сіяти хліб, на третьому випасати худобу, на четвертому — нічого для виробництва предметів вжитку. На Золотому було все: та на нього Чорнобог постійно посилав то хвороби, то сарану, то інші природні напасти, то ворогів усіляких.

Щоб покращити життя людей на кожному із островів, Білобог дав на острів Великий кіз, овець і верблюдів, на Аріану - корову, на Фаворський - для полювання собаку, на Туле - коня. А на Золотому зібрав усе це та ще й додав вепра. Для захисту островів від Чорнобога кожному острову призначив свого бога. Тих, хто жив на Фаворському, взяв під захист бог Спас; тих, хто на Великому — бог Ваю; тих, хто на Туле - бог Коваль; тих, хто на Аріані — бог Митра. А на Золотому володарем став Перун. Зажили собі люди, горя не знали, доки знову не прийшла черга Чорнобогу правити на Землі. Підняв він багато землі з моря і знову з'єднав острови в один материк Енею. Ті, хто жив на Золотому, стали орійцями, на Туле - романо - германцями, на Фаворському - угро - фінами, на Великому — тюрками, на Аріані - ірано-кавказцями. А коли всі знову стали жити поруч, то народам - братам став нашіптувати Чорнобог, що брати - сусіди захоплюють їх землі і їх достаток, що вони хочуть забрати собі все, а господарям не залишити нічого. Краще не чекати ворога, а напасти на нього першим, щоб він не зруйнував твою домівку і не занапастив твою родину. Посіяв Чорнобог між братами ворожнечу і почали вони спустошувати землю один у одного. Забули, що вони одного роду-племені, що вирости з одного кореня. Та ще й інші народи нацькував на Енею.

Щоб могли наші пращури захистити свої домівки, дав їм Білобог зброю для захисту і великих вождів. До романо-германців Туле він послав із Золотого острова Тора, який навчив робити молото-сокири, до угро-фінів - Світовіта зі списками, до Аріани - Святогора з мечами, до Великого - Індру з луками і стрілами. І лише для Золотого не знайшлося у Білобога зброї, бо не можуть діти йти війною на батьківську домівку і руйнувати її. Батько має не карати, а дітей навчати, тож послав Білобог до людей Золотого острова Ора з рунами-буквами від Перуна, бо той, хто знає, хто має розум, завжди знайде як захиститись.

Та знову прийшов час Чорнобога і зброя для захисту перетворилась на зброю для завоювань і руйнації. Сторіччя за сторіччям, навала за навалою накочувались народи-брати один на одного, вбивали і нищили братівські родини, а найбільше досталось батьківській, золотій землі. Кожен із народів — братів, на той час братів — ворогів прагнув загарбати її, підкорити, зробити власною домівкою. А наша земля слов'янська навіть оборонятись надто не могла, бо то все її діти були! А як дітей своїх убивати? А Чорнобог ніяк не заспокоїться. Дуже йому хочеться знищити ті народи, які шанують Білобога.

Тож, дитино, відносно майбутнього білих народів і було останнє пророцтво Сивілли. В ньому велика чарівниця і провидиця пророкувала про дуже важкі часи для землі Золотої - нашої України. Чорнобог за допомогою своїх помічників із - за її меж і в самій Україні, та й не лише в Україні, а й в Енеї, доведе білі народи до межі самознищення. Тоді народиться в Україні дівчина від нашої прадавньої праматусі, богині життя і води Дани-Тани і знову об'єднає всі народи Енеї в одну родину. Ось тоді, за пророцтвом Сивілли, постане над Дніпром сяючий всім людям і народам Європи - Енеї надзвичайної сили Хрест Духу і його сліди ляжуть від витоків Дунаю до Уралу, від Соловецьких островів до Руссалима. І тоді Україна, Золота земля, стане духовним провідником і прикладом для всіх народів планети. Цей час, дитино, уже зовсім поруч... Відбудеться це на початку третього тисячоліття, при царюванні на землі Білобога...

Кобзар замовк... Хлопчина посидів, про щось думаючи, і запитав: а що далі буде з Україною, слов'янами та Енеєю?

- Ніхто того не знає, навіть Білобог, бо потім знову прийде черга Чорнобога... А про що він думає - лише він і знає...

Пророцтво Сивілли

На високій горі, що розташовувалась на лісистому крутому правому березі Славути-Дніпра, біля невеликого вогнища сиділа стара-престара жінка. Якого вона була віку сказати було важко. Зморшкувате обличчя, порепане як земля, обрамляла хмаринка сивого волосся, руки і ноги нагадували засохлі гілки дерева. Одягнута вона була в довгу полотняну сорочку, вишиту чорними і червоними меандрами-узорами. Все в ній було під стать її віку і лише погляд був глибокий і гострий; в ньому немов би затаїлась невимірна космічна глибина і якась нелюдська сила. Від вогнища тягнувся, звивався вужем дим, від нього розносились чудернацькі присмаки різнотрав'я і ще чогось такого, що важко було порівняти з іншими відомими і зрозумілими запахами.

Про що думала чарівниця Сивілла, знала лише вона одна. Як і те, що бачила вона своїм внутрішнім зором. А бачила вона не тільки те, що є і що відбулось, а й те, що має бути. Здібності ті були у неї від мами, а у мами від бабусі... Передавався цей дар із роду в рід, від мами до доньки. Уже ніхто не пам'ятає яка Сивілла першою навчилась споглядати майбутнє, тільки переказують, що колись давно-давно навчила її цьому ненька роду богиня Інь, і що ця здатність передається лише по жіночій лінії, і лише одній з дочок; тій, яка в час відходу зі Світу Земного чергової Сивілли сама ставала Сивіллою.

Із невеликої хатинки, що стояла неподалік від вогнища під тисячолітнім дубом, вийшла дівчина, підійшла до бабусі і тихенько спитала: «Бабусю, що сталось, чому ви не спали всю ніч? Що ви там побачили між зірками і в темних Дніпровських водах? Хто приходив нині до Вас по місячній стежці через Славуту? Про що розповідали Вам дуби і трави?» Сивілла сиділа нерухомо і далі, а потім заговорила: «Краще було б мені не бачити те, що чекає на наш Рід.» - та й знову замовкла. А потім повернувшись до дівчини і наказала: «Піди до джерела, набери в глечик води і постав на чистий рушник. Одягни свій кращий одяг, будеш зустрічати князя Святослава. Зорі віщують, що сьогодні, ще до обіду, завітає він сюди, щоб узнати своє майбутнє...» Знову замовкла Сивілла, лише пильно вдивлялась у схід Сонця, що виринали із-за обрію. Сонце було червоне, якесь тьмяне, все в грізних грозових хмарах. Не простий сьогодні був день – день літнього сонцестояння, свято Всевишнього, свято Троїці. Кожного року по тому, якою буде погода, як поводитимуть себе зірки, Місяць і Сонце в цей день, можна багато чого узнати про наступний рік Всеишнього. Та серед цих днів є такі, за якими можна передбачити події не на рік і навіть не на десять, а на сотні, а то й на тисячі років наперед. Сьогоднішній день був саме таким. Пильно вдивлялась Сивілла в схід Сонця і обличчя її ставало все сумнішим.

Незабаром, майже за сходом Сонця, почувся стукіт копит і за якусь мить появився вершник. Вітер розвівав коротке обрізане волосся, на засмаглому обличчі можна було бачити шанобливу посмішку. Вершник легко зіскочив з коня, зняв з нього вуздечку і пустив пастись, а сам попрямував до Сивілли. Був він середнього зросту, міцної статури, з пильним поглядом розумних блакитних очей. На вигляд було йому років сорок, але в волосі де-не-де можна було побачити перший сніг сивини. Це був славетний князь Русі Святослав.

Поклонившись Сивіллі, Святослав звернувся до чарівниці зі словами: «Матусю! Слава про Ваші чари і про Ваш зір далеко котиться по Русі. Ви знаєте, що майже все життя я провів у походах, примножуючи славу і землі Русі. Багато у мене друзів і не менше недругів. Мені хочеться

знати, що очікує мене і весь наш Рід у майбутньому. Кажуть, що ви можете читати по рунах книги Долі, що ви можете побачити навіть те, що дано бачити лише богам. Розкажіть матусю, чого мені чекати і на що сподіватись?»

«Князю, - відповіла Сивілла, - он там стоїть глечик із джерельною водою. Піди вмийся і випий три ковтки, потім прийдеш сюди.»

Випив джерельної води князь, умився, підійшов до Сивілли і сів поряд, обличчям до Сонця. Сивілла дістала із торбини на угад кілька дубових рун, подивилась на них, потім пішла в хатину і винесла велике мідне дзеркало. Ходімо до води, сказала. Біля джерела, трохи нижче, розташувалась велика криниця, глибиною десь по коліна. Дно було засипане чистим річковим піском, а вода була настільки прозорою, що здавалося немов би її немає зовсім. Сивілла опустила дзеркало в воду на дно і сказала: як тільки Сонце загляне в криницю, дивись уважно на дзеркало. А я тобі буду розповідати.

Сонце піднімалось поволі, то занурюючись у хмари, то визираючи із-за них. Ось воно повністю звільнилось з їх полону, засяяло, заграло в воді, зазирнуло в дзеркало...

Почав придивлятися Святослав до дзеркала і показалося йому, що баче він там вершників, диких, несамопитих... І несуться вони на своїх маленьких конях над селами і містами руськими, убивають, беруть в полон, катують... Це хазари.. – сказала Сивілла. В цю мить Сонце зайшло за хмару і в дзеркалі нічого не стало видно. Через деякий час Сонце вийшло знову із-за хмари і побачив Святослав руські дружини на чолі зі своїм дідусем Олегом. Гнали вони хазар, а ті, як вужі, ховались по містах руських, заповзали в найтемніші місця, ховаючи там награбовані і нечесно здобуті скарби.. А ось його батько Ігор і матуся Ольга збирають землі руські, а оце – він сам на чолі руської дружини йде берегом невідомої великої ріки, а попереду хазари розбігаються, кидаючи свої палаци, і по норах ховаються.

Знову набігла хмара і показалося, що він, Святослав, один на якомусь острові, а над ним чорний ворон кричить, говорить: ти думав, що я твій син? Так, я твій син, але не син твого народу. Я син народу, якому ти заподіяв лихо і те ж з тобою буде... здригнувся Святослав і марево зникло... Ось тільки побачив він далі, як по воді пливають боги руські, всі руси плачуть, а над ними варяги з півночі і граки-греки з півдня мечами і батогами заганняють їх у воду, а позаду стоїть князь і регоче... а після наступної хмари уже ціла купка князів кидались один на одного, вбивали своїх братів, палили і грабували міста руські.

Та ось зі сходу показалася стіна кінноти, якій не було ні кінця ні краю... Чорна - пречорна хмара в цей час затягнула Сонце, почалась гроза. Потемніло все навкруги, налетіла буря, згинаючи дерева до землі. Темною стала вода, нічого в ній не можна було розгледіти...

Святослав із Сивіллою зайшли до хати, де за накритим столом їх уже очікувала онучка Сивілли. Запросила до столу Сивілла Святослава, а сама почала розповідати.

У кожного Роду є невидима зброя, що дає можливість своєму народові вижити і захопити територію життя побільше. У одного народу – це розум, у іншого – агресивність, у третього – обдурювання, у четвертого – доброта і доброзичливість, у п'ятого – підступність... Бог Рід-Яхха одного з народів добре розумів, що в відкритому бою його воїни слабкі і боязкі, але йому дуже хотілось бути над всіма царями і князями. Тож взяв він на озброєння підлість, підступність, зраду, риси земних плазунів і гадів. Лестощами, грошима, запопадливістю і зрадливістю входив він у довіру до багатьох царів і народів, а коли ті втрачали пильність, вирізував і знищував їх, захоплюючи владу над ними.

Твій Дід Олег вигнав їх із Києва, звільнив землі руські, а ти, Святославе, зруйнував їх царат. Та залишились вони в землі руській, затаїлись і чекають своєї нагоди. В чарівному образі під іншим іменем прийде до тебе їх красуня Гадда і не пізнаєш, хто вона. І народить вона сина від тебе, але буде він її сином. В змові з твоїми найвірнішими воєводами, уб'ють вони тебе, руських богів знищать і народ руський силою поженуть у підданство до інших, чужинських богів. І тоді почнеться розбрат на Русі, і постане брат на брата, і не буде кому зібрати русів до купи і захистити Рід. А потім накопиться хижка хвиля дикого народу зі сходу Сонця і запанує від Дніпра до самого сходу Сонця жорстокий цар Тар-Тар. І буде правити він 1000 років. Старий Рід не зможе боронити свою землю і передасть триглав своєму синові. На три сторони буде боронити молодий Рід свій край і від тар-тарів зі сходу, тюркотамів з півдня, катівників із заходу. Не встоє молодий Рід і загине в борні з ворогом. Ще темніші хмари падуть на землі наші, лише нащадки хазарів, як і

хижаки інших мастей, будуть себе почувати добре на цій землі, бо гадам, що ховаються в розщелинах від Сонця, краще полювати в темряві.

І все ж, незважаючи ні на що, народиться та зросте ще зовсім юний Рід. Через неймовірні випробування прийдеться пройти йому. Об'єднавшись з Тар-таром, Яхха зробить усе, щоб знищити наш народ, щоб і згадки не було на землі про нього. Та через тисячу років зміцніє наш Рід, поверне руських богів на землю свою. І прийде туди наша небесна мати Інъ, і знову народжуватимуться руси, славний і могутній народ...

Гроза майже пройшла, виглянуло Сонце, над Дніпром повисла велична подвійна веселка... Князь сидів задумливий і суворий... спитав: чи можна змінити узори Долі, матусю?

-Ні, - відповіла Сивілла. Уже іде до тебе Гадда і чорний ворон зліта з небес. Але від того, як житимеш ти, яким словом і ділом залишишся в серцях дітей, такою і буде Русь через тисячу років. І від тебе, князю, залежить чи відродиться в майбутньому наш Рід, чи знищать його гади в сутінках матінки Русі!..

Подякував Святослав Сивіллі, тай поїхав за меандрами своєї Долі. І щоб не було на його шляху, він завжди був прикладом не лише своїм дружинникам, а й усім русам. Жив просто, скромно і нічим не вирізнявся від підданих своїх. Любили його руси, а Святослав, навіть ідучи на ворога, попереджав його: «Іду на ви!...»

З того часу пройшла тисяча років...

Холодний яр

З давніх часів помітили люди, які мешкають на території Холодного Яру на Черкащині, що клімат у них не такий як у сусідніх районах, і самі люди трохи інші: більш волелюбні, більш відважні, щиріші і добріші, але й більш непокірні. Згадайте не лише їх гостинність, а й часи козаччини, Коліївщини, громадянської війни. Кажуть ці люди: що вони нащадки Дани і Коваля, богів, що піклуються про Україну і охороняють її. Що ж то за Холодний Яр і що то за боги, що роблять не лише цю територію, а й людей не такими, як навкруги?

Сталось це тоді, коли людей було ще мало, а боги жили разом з ними на Землі. У кожного бога був свій норів, своє помешкання. Жили боги між собою мирно, та іноді, як і у людей, між ними виникали сварки. До богині Дани, що мешкала в Україні, частенько навідувались у гості два брати-близнюки: Ко-вал і Ка-вал. Ко-вал, або Коваль по-нинішньому, був добрий, любив людей і допомагав їм чим тільки міг. Кував їм орала, колеса, різний інструмент для праці в полі і в домі, а для дівчат і жінок робив ще й гарні прикраси. Інша справа Ка-вал: завжди був чимось незадоволений, ка-ржав як ворона, на все казав ка-ка, всім загрожував ка-рою. Якщо ти і далі таким будеш, якось сказала Дана, то більше не приходь до мене в гості.

Ах так, розлютився Ка-вал, і не прийду більше! А сам пішов у пустелю Ка-ра-кум, де жив триголовий змії Су-ша, або Шуша. І почав просити його, щоб покарав Суша Дану. Три голови у мене, сказав змії. От якщо і інші дві згодяться, то і я згоден. Пішов тоді Кавал до другої голови, що жаром Сонця-Ра віє, до Ра-вія, що мешкала в Аравійській пустелі. І я згодна, - сказала Ра-вія, але якщо згодиться третя голова «Це-Кара», або Са-Хара. Згодились і Цекара. Піднявся тоді Суша і налетів на Україну чорною хмарою: зі сходу Кара-кум, із півдня Равія, з заходу Цекара. І почали пити воду з річок, озер, із землі і рослин. Засохли рослини, порепалась Земля, нестерпно стало жити людям в Україні.

Побачив те Коваль і почав думати, як приборкати Сушу. А потім викував величезного плуга і став чекати коли Суша втомиться, приляже відпочити і засне. І коли Суша напився води з Дани-ра (Дніпра) і приліг відпочити (а було це там, де нині Черкаська область), то запряг Коваль своїх коней і зробив до ранку величезний вал навколо змія і замкнув його на Чарівний замок, щоб не міг він звідти вилетіти.

Прокинувся Суша, а навколо вал, та такий, що ні перелізти, не перелетіти. Почав лютувати Змії, шукати виходу. І тоді підняв Коваль свого важкого молота до самого неба і вдарив ним Сушу з такою силою, що Земля здригнулась. Потім відрубав Суші голови і викинув їх туди, звідки вони прилетіли. Кара-кум у Кара-куми, Равію в Аравію, а Цекару –в Сахару. Потекла з них чорна кров. А оскільки змії дихав вогнем, то і кров у нього була не проста, а могла горіти і випалювати все навколо. Ту кров називають нафтою і нині на крові змія Суші працюють всі машини в світі. Тулуб змія Коваль засипав землею, та ще довго після того земля була гарячою.

І щоб остудити Землю поливав Коваль Землю водою, а змії сіпався і корчився, поки зовсім не упокоївся.

Та з того часу в Черкаській області є величезна територія, яку називають Холодним Яром. Навколо Холодного Яру і зараз, особливо якщо глянути з космічної висоти, видно величезний вал, а в середині великі яри і байраки, порослі лісами, багато річок і озер. Все те – сліди битви Коваля з Сушею. А ще в Холодному Яру завжди і влітку, і зимою, холодніше на два-три градуси, ніж навколо нього. Це діє закляття Коваля, щоб не зміг Суша набратись, напитись жару і вирватись на волю. Головне, щоб люди не допомогли Суші, бо якщо вони вирубають ліси, знищать озера і річки в Холодному Яру, то знов оживе Суша, збере голови до купи і почне палити Україну.

Ені і Лель

На березі річки Молочної, неподалік Мелітополя знаходиться нині відома в усьому світі пам'ятка багатотисячолітньої історії України «Кам'яна Могила». В незахищеному від ворога і хижаків степу здійснюється зруйнована до окремих брил і піску гора з пісчанику. З давніх давен Кам'яна Могила служила захистом місцевого населення від незгод, була місцем важливих історичних подій, виконувала роль центру суспільних і релігійних ритуалів і церемоній. В гротах і в печерах Кам'яної Могили залишили свої пам'ятки наші пращури, що мешкали тут ще з дев'ятого тисячоліття до нашої ери. В ті часи Азовського моря ще не існувало, а на його місці знаходились дельти рік Кубени-Кубані, Дону, деякий час річки Ра (нині Волга), що об'єднавшись з Доном впадала в Молочне море (греки називали його Міотійськими болотами), та рукав Дніпра Інд. Місця ці були багаті всякою живністю, в рукавах річок, річищах і озерах було повно риби. Гарні ці місця були як для полювання, так і для землеробства. По берегах річок росли дубові і букові гаї та діброви.

В самому центрі Кам'яної Могили знаходилось капище сонячного бога Ра, бога нічного зоряного неба Дива, небесного бога Іна (Ану, Ена) та багатьох місцевих земних богів. В підземному храмі біля капища мешкали священики-чарівники, що служили богам і людям. Вони запам'ятовували історію пращурів від своїх учителів, сліdkували за календарем, лікували людей і звіра, пророкували майбутнє. На південний схід від Кам'яної Могили розташувалось одне з найдавніших міст-поселень Гери, де жили правителі, що керували за законом Праві, ковалі, ткачі, кравці, гончарі - купці. На південний захід від них знаходився величезний курган, або, по-тодішньому, ганок на горі, що курить від жертовного або сигнального вогню. Здалеку він нагадував чан перекинутий догори дном, а тому називали його Чан-гора, або Чангар. Довго насипали ту гору, щоб була високою-превисокою, щоб здалеку було видно наближення кочових племен до Арти – так тоді називали наші пращури свою Ра-їну. З усіх боків Арту захищала вода. Зі сходу Тана-Дана (Дон), із заходу Дана-ра (Дніпро), з півдня – велике Руське море. А якщо хтось і робив спроби заволодіти цією чудовою землею, то отримував відсіч від відважних, сильних і кмітливих артанців.

Торгували артанці з усіма сусідами, та найбільше з трипільцями, із Трої, що мешкали за Великими порогами. Трипільці теж обробляли землю, говорили тою ж мовою, але жили окремо від Арти і лише в часи небезпеки допомагали артанцям і навпаки.

Правителем у артанців на той час був Тур, чоловік надзвичайної сили і високого росту. Не було йому рівних ні в бою, ні в чоловічих змаганнях. Мав він багато дітей, та серед усіх небесною красою і розумом вирізнялась найменша Енанна, або, як її ласкаво називали, Ені. Славу про її чарівну красу рознесли купці і мисливці далеко по всьому світу.

Докотилась слава про Ені і до вождя трипільців Наради. Звали його так за те, що він дуже шанував людей у літах, з великим життєвим досвідом-старійшин. І коли треба було приймати якесь дуже важливе для всіх людей рішення, то скликав вождь старійшин «на раду», тож і звали його Нарада. Як і в Тура, у Наради теж було багато дітей, та серед них особливою спритністю, відвагою і кмітливостю славився Полель. Не було рівних ні серед юнаків, ні серед дорослих Полелю в майстерності володіння списом та жалом (ножем-„кинж-жало”), стрільбі з лука, в боротьбі один на один. А ще неабияк грав Полель на гуслах, які ж сам і робив. І не просто робив, а весь час щось доробляв і нові гусла звучали все краще і краще. А старі він дарував братам та друзям і вчив їх грати і співати.

І коли почув Нарада про красу і розум Ені, то з'явилась думка про те якби одружити Полеля з Ені і об'єднати обидва царства в єдину могутню Ра-їну. Та на той час ще було літо, почалися жнива і до Покрови, до часу весіль було далеко.

Та одного дня отримав Нарада вість від до-зорних про те, що шляхи до Арти біля Дніпрових порогів захопили кочовики, які прийшли зі сходу. Хутори і села вони палили, а мешканців кого вбивали, а кого брали в полон. Були вони якісь жовто-сірі, обличчя у них були схожі на каміння і печені яблука водночас, очі вузьенькі, а ноги і руки криві, як у ведмедів. І було їх стільки, як дичини в степу. Раніше посланці Арти і Трої пливли човнами до порогів, а біля порогів човни волокон перетягували по суші. А тепер ні степом, ні водою.

Покликав Нарада до себе Полеля і сказав йому: «Ти моя надія і майбутнє нашого народу. Я мріяв бачити тебе вождем Трипілля, але зараз, коли наші брати-артанці в біді, я хочу, щоб ти став на чолі дружини і допоміг родичам. Звичайно, я не можу дозволити всім чоловікам вирушити в похід і залишити наш край беззахисним, а тому бери лише неодружених косаків і то за їх згодою».

Зібрав Полель своїх товаришів, найкращих воїнів Трипілля, і вирушив в дорогу. Звичайно, він добре розумів, що з невеликою кількістю воїнів у відкритому полі ворога йому не подолати. Зробити можна це лише розумом і хитрістю. Літо на той час уже котилось до осені і по степах гуляла велика засуха. Трава посохла, а невеличкі ріки і озера майже всі пересохали.

Пливли на човнах уночі, а вдень ховались в заплавах та дібровах по берегах Дани-Ра. Біля порогів дочекались західного вітру і вночі підпалили степ. Вогонь стіною пішов на ворога і ті, рятуючись, тікали від Дніпра, в той час, як косаки перетягували мимо порогів свої човни. За одну ніч подолали косаки відстань від острова Ойри до Хорива за порогами, де зустрілися з передовою вартою артанців, і попливли по Інду до Гер. Вийшов їх зустрічати сам Тур і після привітань рушили до Кам'яної Могили, щоб разом із жерцями почути поради від богів. Цілу ніч горів жертвний вогонь і, цілу ніч найстаріший жрець вів розмову з богами і душами прашурів, з самим Родом. А на ранок сказав: сьогодні маємо спостерігати за небом і як розгортатимуться події там, так і маємо діяти. Наш Ра нам допоможе подолати ворога!

На світанку всі побачили, що схід Сонця весь в чорних хмарах, схожих на величезного змія, а Сонце встає немов попелом посипане. Трохи згодом над Чан-горою стала рости грозова хмара, що нагадувала великого бика-тура. Через якийсь час рушили хмари одна назустріч іншій, і змії зі сходу оповив тура і розлігся від Інду до самого сходу. Жура оповила серце всіх присутніх, та ось над Індом встала ще більша хмара, піднявся західний вітер, налетів страшний буревій і погнав змія з неба все далі і далі на схід за обрій. А над самим вечір небо очистилось від хмар і всі побачили на небі рум'яне, чисте сонце, а поряд і вище яскраву Зорю. І сказав старий жрець: ми переможемо, тільки маємо все робити як нам Ра говорить!

Наступного дня війни Тура і дружина Полеля вирушили назустріч ворогу. В чистому полі зішлись дві сили: незлічена Орда і вої Арти та Трої. Стали одна проти одної і тоді вийшов Тур наперед і мовив: навіщо ми будемо вбивати один одного. Нехай вийде від вас наймогутніший богатир проти мене. І якщо я переможу, то ви підете в свої землі і більше ніколи не повернетесь сюди, а якщо переможе ваш богатир, то підемо ми. погодились ординці і вийшов наперед напівлюдина-напівзвір, страшний дракон. Почалась битва, і ніхто не міг в ній отримати перемогу. Тільки-но Тур наносив удар мечем, як на очах заростала на драконові рана, відрубував голову, а голова знов виростала. Бились вони бились, аж доки обидва знесилили. І тоді Тур сказав: якщо ми не можемо подолати один одного, то нехай наші молоді богатирі спробують помірятись силами, хто переможе, за тим і майбутнє.

Вийшов наперед Полель, а коли виходив, підійшла до нього Ені і протягнув міхур з водою. І сказала Ені: обмочи свій меч у цю воду, вона мертва, і якщо відрубаш дракону голову, то не приросте вона більше. Так і зробив Полель і пішов назустріч молодому дракону, сину старого. Молодий дракон був ще моторніший, ще сильніший, ще спритніший. Та розуму у Полеля було більше. Перед тим, як зійтись у січі, дістав Полель гуслі і загравав. І була та мелодія така грізна і могутня, що замовкли не лише птахи, навіть вітер затих. І чим довше грав Полель, тим більше ставало сили у воїв, і все менше у Дракона і Орди, бо сама мати-земля повсталала проти ворога, забиравала сили у чужинців і додавала синам своїм. А потім одним махом відрубав Полель голову молодому дракону, після чого теж саме зробив і з старим. Побігла Орда аж за річку Ра, звідки прийшла.

Звістка про звитяжну перемогу через кургани швидко добігла до Наради. Зібрав він свою дружину і вирушив в Арту з великими дарами. Влаштували Тур з Нарадою великий пир з нагоди перемоги. І тоді до батьків підійшли Полель з Енліль, які з першого погляду покохали одне одного, і попросили батьківського благословення. Піднялися Тур і Нарада, та й мовили: ми уже немолоді, настав час відійти від справ. Тож хочемо, щоб віднині наші народи, як і колись, були єдині. Благословляємо вас і віримо, що Полель буде найкращим вождем, провідною зіркою не лише для нинішніх артанців-троянців-трипільців, а й для всіх майбутніх поколінь Роду. А Ені буде вічною захисницею, берегинею і покровою Роду.

Довго і щасливо жили Лель і Ені на рідній землі, в благословенній Ра-їні, а коли настав час іти з землі, то підняв їх Рід до небесного Інду, звідки й до цього часу сяють нам Ені-ра, або як ми зараз звемо її Венера, і Лель, - по-нинішньому Сіріус. Це дві найяскравіші зірки в царстві Дива, які найчастіше можна бачити перед сходом Сонця в нічному небі. То Лель і за ним Ені сповіщають, що закінчується час пільми і наступає час світла. Правда іноді Ені так захоплюється справами людей, що забуває про свій обов'язок сповіщати світанок, і тоді Ра-Сонце нагадує, що вже пора іти на відпочинок. Тож зразу після заходу Сонця ми бачимо Ені, що забарилась і хутко поспішає за Ра до відпочинку.

Легенда про землю Ойразьку, царів Сварога і Гермеса.

Колись у сиву-сиву давнину, тоді, коли сама давнина від старості побіліла, жили наші прабатьки — українці вздовж усіх рік, що впадали в Чорне море. По Дунаю мешкали серби, хорвати, словени і словаки, по Дніпру — поляни, сіверяни і руси, по Дону і Дінцю — аси, сіверяни і руси, по Кубані — касоги і руси, по Сожу — радимичі-родичі, по Березині і Верхньому Дніпру — дреговичі і кревичі, по Дністру і Пруту — білі хорвати і тіверці, по Бугу — угличі і бужани. Пізніше, коли слов'ян стало ще більше, розселились вони ще й по Оці, Німану, Віслі, по Західній Двіні, по Одрі і Лабі (Ельбі). А всі прабатьки разом називались ойрайцями, або райцями, дітьми Бога Сонця — Ра. В ті часи Азовського моря ще не було і Крим не був півостровом як зараз, а Дон впадав прямо в Чорне море. Більше всього людей було по Дніпру та його притоках і називалась та земля Могучарська: могуча і чарівна. Більшість родів, що на ній мешкали, величали себе русами, а царем був у них Рус-Сварог. У кожного роду був свій цар, що називався по імені роду: у хорватів — Хорив, у сіверян — Сіва (сяючий), у чехів — Щек, у киянів — Кий і тому подібне. Але всі царі за старшого визнавали Руса, а тому й називали його Сварог. Жив Сварог біля гори Меру, що підіймалась до самого Сонця біля Руського моря, яке потім стало називатись Чорним.

Жили прабатьки дружно, розумно і були щасливі. Все у них було із того, що необхідне для життя, тож і називали це місце Раєм. Та одного разу стала земля руська дибом, море закипіло, будівлі стали падать, по землі пішли тріщини і провали такі, що люди і тварини в них провалювались і гинули. Тоді Сварог наказав взяти найнеобхідніше, всім сідати на човни і галери і відпливати швидше в море. Вийшли галери і човни в море і попливли на південь. Тим часом пішов дощ, потім сніг, вода в морі стала замерзати, стало дуже холодно. Знову затряслась земля і гора Меру стала вогнем горіти. Стало тепло, тільки хвилі як гори ходили навколо. Багато потонуло кораблів та на ранок море заспокоїлось і всі, хто залишився живий, зібрались біля царя Сварога. Всі дивились на північ, туди, де стояли їхні хати, але там, де була земля і Меру стояла, лише пар клубочився великою хмарою та літали морські птахи. І рідну землю, і тих, хто залишився поглинуло море.

Заплакали руси і попливли далі на південь. На тому березі моря назустріч їм вийшли люди і серед них було багато тих, хто знав руську мову, і прийняли вони прибульців, як рідних. Залишились руси жити на новій землі, тільки мало там було землі доброї, родючої. Тож залишив Сварог замість себе царем Януша, а сам з дружиною і кількома дружинниками поплив шукати край Єгипетський, де казали землі багато і земля та щедра та родюча. І доки пливли до Єгипту, то скрізь бачили людей, що не вміли ні одяг робити, ні посуд, ні землю обробляти. У Єгипті люди були чорні і теж нічого не вміли. Залишився Сварог у них царем, тільки назвали його фараоном, що світить, сяє як подібним до Ра, бо мав білу шкіру і русе волосся, як Сонце. Тридцять років правив Сварог у Єгипті, навчав людей в мирі жити, залізо варити, скотину розводити, масло бити і сир робити, виготовляти одяг і посуд,будувати житло. А через тридцять років вирішив Сварог повернутись на Батьківщину. Замість себе царем в Єгипті залишив свого сина Гермеса, героя-месника, воїна-захисника. Дуже розумним і вправним був Гермес. Все перейняв він від батька і

матері та ще й сам багато чому навчився і інших навчав бойовому мистецтву, розуму і вірі своїх батьків. За це прозвали його Тричімогутнім або Трисмигістом. А щоб люди в Єгипті не втратили знання, залишив Гермес Трисмигіт «Книгу Тота», де в «Ізумрудній скрижалі» записані закони будови всього Всесвіту:

- те, що наверху, те й внизу; або в великому мале, а в малому — велике, щоб здійснилось чудо одного — єдиного;
- Всевишній — це все, що існує;
- людина може зрозуміти лише маленьку частку з того, що є навколо;
- все в світі живе і рухається в одному ритмі (як оркестр);
- все в цьому світі полярне: добро протистоїть злу, правому — ліву і т.п.;
- все в світі побудоване за правилом ієрархії, ускладнення знизу вгору;
- все у Всесвіті живе і рухається за одними і тими ж законами;
- світ розвивається за задумом Всевишнього і нічого просто так, випадково, в ньому не відбувається.

Залишивши Єгипет, Сварог повернувся до тих русів, яких залишив на південному березі Руського моря. Зібрав він там родичів та й мовив: «Не може ця земля всіх прогородувати Бог Ра більше не гнівається і Макош — земля не трясеться. Подякуйте родичам, що дали вам притулок і повертайтеся на Батьківщину». З цими словами почив Сварог, а за ним відійшов у Навь і Януш, залишивши по собі царем Могучара, названого в честь землі Могучарської. Зібрав русів Могучар і повів їх до Дніпра сивого, в землю батьків, в землю Сіндську (Сіндською її назвали за річищем Дніпра Індою від порогів Дніпра до Чорного моря). І знову заселили руси землю батьків на семи ріках і зажили щасливо на Самарі і Хоролі, на всій землі Ойрозькій Могучарській.

Лелеки

Того літа Сонце весь час ховалось за хмарами, немов не бажало більше дивитись на Землю. А на самій Землі панувала незвичайна тиша і вологий липкий туман повис над житлами і ланами... Повітря пригнічувало, давило, неспокій і тривога охопили все живе. Люди не знали ні радості, ні весілля. Ось тоді і з'явилась на небі величезна Ка-мета, як космічний символ жаху і передвісник надзвичайних подій, що наближаються.

Зима прийшла несподівано. Не встигли навіть урожай зібрати. Небо, що тільки по показалося із-за хмар, і тільки по люди побачили небесну гостю, знов затягнуло суцільною пеленою, а потім задув холодний всепроникаючий північний вітер. День за днем ставало все холодніше і холодніше. Не встигнувши оперитись відправились у вирій птахи, глибокі сніги вкрили все навколо. Від голоду люди знесилювались, старі та хворі не витримували і помирали.

Ось тоді від хати до хати, по всіх валах і курганах покотилась звістка: старий Полель збирає вождів і старійшин на Велику Раду. На Велику Раду збирались вожді дуже рідко, лише за особливих, надзвичайних обставин. Зібрались у найбільшій хаті центрального валу, у Полеля. Розсівшись по колу біля вогнища, стали радитись що робити далі. Вислухав усіх Полель та й мовив: Скільки живу, ні я, ніхто з старих людей не пам'ятає такої зими, як нині. І лише в переказах наших дідів-прадідів говориться, що колись давно жили наші пращури в інших краях і що туди теж прийшли холоди. І мали вони рятуватись від злого бога Марі, і просили бога Вишні, щоб їм допоміг. Під покровом богів Яра і Вишні прийшли вони сюди і тут ми стали огнищанами і валинянами. Та мабуть Мара добрався і сюди, то ж маємо йти ще далі за богом Вишнем до бога Ра. Йти туди, куди летять наші тотеми-лелеки. Маємо залишити тут лише стільки наших братів і сестер, скільки зможе дожити до наступного літа, якщо воно тільки буде. А всі інші нехай збирають найнеобхідніше на вози і сани, бо будемо їхати і по снігу і по землі.

Зібрались наші діди у великі зграї, як перелітні лелеки, і пішли, поїхали, полетіли в далекі-предалекі краї. Ішли через покинуті села і хутори, по кризі замерзлих річок і озер, по узбережжю замерзлого Руського моря. Багато людей не витримало того переходу, багато пропало тварин і птиці, та решта йшла і йшла. І лише за морем не стало снігу. Тут і зупинились лелеки-пелазги, як називали їх місцеві жителі, і тут почали будувати місто-храм в честь бога Ра, що врятував їх від Марі. Місто мало нагадувати Сонце, а тому будинки будували коло за колом, а з центру в усі боки розходились промені-вулиці до воріт. Навколо міста височів величезний вал, оточений ровом-каналом, що з'єднувався з морем. Назвали місто Троєю в честь Всевишнього бога Ра, космічним

символом і тотемом якого був трисил, та на згадку про свою батьківщину Трою, що знаходилась на берегах могутньої Дани-Ра-Дніпра.

Мало доброї для землеробства землі було біля Трої, а тому залишивши частину роду в Трої полетіли лелеки ще далі на південь через гори і вздовж узбережжя, пішки і на возах, на кораблях, побудованих у Трої, поки не дістались землі, випаленої Сонцем. З гір по тій землі текла ріка, навколо якої було багато гарної землі. Назвали лелеки ту землю паленим станом, або Палистаном, а річку Орданою-Йорданом. Та й побудували на ній ще одне місто, біле як Сонце, і назвали його Салим, що значило на прадавній нашій мові - санскриті - «Біле». Про ту назву нині нагадує лише знайоме біле сало. Можна було далі і не йти, та місцеві жителі, що були чорні, як чорнозем, а волосся на їх головах було як вовна на вівцях, розповідали, що ще далі, ще ближче до Ра, є велика ріка Ніл і що там ніколи не буває зими. Більшість пелазгів-лелек не захотіло йти через пустелю в невідомі землі і залишилась в Палистані. І лише найсміливіші і наймолодші на кораблях попливли далі, аж до Єгипту, куди з собою принесли свої звичаї і свої знання, свою майстерність і винахідливість, а тому досить швидко стали володарями в цій країні, заселеній неграми, представниками бога Ра на Землі - фараонами.

Ось тільки на відміну від Батьківщини тут було незвично жарко. І перші свої будівлі для порятунку від Сонця і задухи почали заглиблювати і засипати піском. Одна біда - пісок швидко розносили вітри, особливо з царських курганів, що мали відрізнятись серед інших своїми розмірами. По берегах Нілу в багатьох місцях можна бачити поклади вапняку, що залишились тут з часів, коли вся північ Африки, відома нині як пустеля Сахара (або Це-Кара) знаходилась під водою величезного Середземного моря. Вапняк легко добувати, він міцний і будови з нього мають гарну форму і колір. Помітивши це, білошкірі і синьоокі фараони з руським волоссям почали відтворювати кургани батьківщини, або гори-ганки для спілкування з богами.

З часом прибульці змішались з місцевим населенням і від змішаних шлюбів пішли семіти. Давно забули нащадки про свою північну Батьківщину і лише в переказах та в переповіданнях античних істориків дійшла до нас ця незвичайна подорож-переліт пелазгів-лелек із Подніпров'я до Єгипту.

Про Рай і богів, про Україну і українців, або третє пророцтво Сивілли.

Є дивне місце на нашій планеті. Нічим особливим серед інших земних територій вроді і не вирізняється. Живуть в цьому краї люди – українці, про яких більшість населення Землі нічого не чула, а якщо і чуло, то майже нічого не знає.

Знаходиться це місце в самому центрі Енеї – Європи, там де до Руського моря, яке нині називають Чорним, стікаються ріки, що носять ім'я прадавньої нашої богині води і життя Дани (Тани): Данай – Дунай, Дана – СтРа – Дністер (стра – зірка), Дана – Ра – Данапра, або Дніпро, Дон-Дан з Дінцем; А ще Кубена – Кубань, що в прадавній нашій мові значило Звивиста, та Ра-Волга, яка нині впадає в Хвалінське – Каспійське море, а раніше, кажуть, впадала в Руське. І назвали це дивне місце наші прабатьки трипільці – орійці Раєм, або Раїною, нині Україною. А чому Україною? Тому що ті, хто був далеко від Батьківщини казали: іду до свого краю, в Україну. Можливо краще було б називати нашу країну Раїною, або хоча б Руссю, та так уже склалось. Дійсно, тривалий час ми називались Русь, і мова, що нині зветься українська, називалась руською. Та сталось так, що інша держава, Тартарія, яка колись була Золотою Ордою, перейшла від релігії ісламу до християнства, а Біблія була перекладена болгарами – братами Костянтином (в монашестві Кирилом) і Мефодієм на слов'янську староболгарську мову. Саме в той час Тартарія взяла собі назву Московія – Росія, мову староболгарську – російську стали називати руською, а себе жителі Росії – руськими. Відтоді наші дідусі і стали себе називати українцями, щоб інші не думали, що ми тартарці – татарці.

Якщо називатись русами, то теж буде не зовсім вірно, бо ще раніше ми називались орійцями, від яких пішли поляни, сіверяни, древляни, кривичі (від слова крев, або кров) і руси – предки українців. То мабуть краще було б називати нас орійці, що, на прадавній нашій мові санскриті, значило – люди великих знань, вчителі, землероби.

Орійцями ми теж стали не відразу, а від тата Орія, який учив наших прабатьків землеробству, гончарству, бджолярству, ткацькій, кравецькій і швецькій справам, столярству і

ковальству. А до тата Орія були у нас ще Рама і Яруна, Один і Гермес, великі вчителі і пророки людства. Рама вчив людей будувати перші житла, як одомашнити коня, корову, козу і вівцю; як робити зброю на коня і вола, як орати землю і вирощувати корисні рослини. Та сталося так, що в ті далекі – предалекі часи природні умови в цій місцевості різко погіршилися і Рама повів тих наших батьків, що шукали кращої долі, до інших станів: Туркменістану, Казахстану, Киргизстану, Узбекистану, Афганістану і Індостану. Та й там спіткала нелюдська доля орійців: потопи і землетруси заставили більшу їх частину повернутись назад, до рідного краю. Кажуть, що вів їх назад великий вождь – бождь, або боголюдина Яруна – Арджуна, сонячний бог, бо назад на батьківщину йшли вони за Сонцем - Яром, зі сходу на захід. Повернулись додому орійці, та знову невідомі та невидимі сили принесли в рідний край негоду. Знову прийшли в Подніпров'я люті холоди, і знову людям треба було кидати домівки і йти шукати кращої долі. Одні пішли на південь, другі на захід. На південь туди, куди відлітають лелеки, вів людей герой – месник Гермес. Тоді наші батьки дійшли до Месопотамії, або Дворіччя Тигра і Єфрата, до Палестини і Єгипту. Там Гермес навчив людей як жити і господарювати на нових місцях. А ось тих, хто пішов на захід вів інший бог – вождь Один, бо одним оком дивився в цей, земний світ, а другим – у світ потойбічний, у Вирій; туди куди відлітають наші душі після смерті і де на горі Меру живуть боги нашої людності.

Це вже після них був Орій, якого називали ще Ор-тур, або, як багато хто нині чув, Ар-тур, або рицар – лицар, король Артур.

А чому, питаєте, Україну називали Раєм, якщо ці місця весь час переслідувала недоля. Який же це Рай? Справа в тому, що на гарне місце охочих завжди багато не лише серед людей, а й серед богів. У кожного народу свої боги, іноді їх багато, іноді один. І кожен з богів турбується про свій народ, хоче створити йому найкращі умови, оселити його на найкращих землях.

Звичайно жоден народ і жоден бог цього народу добровільно зі своєї території – батьківщини не піде. Необхідно звільнити територію, що сподобалась, від українців і зробити її своїм раєм. Тож майже кожного сторіччя знаходились бажаючі на наш край. Одні пробували загарбати нас силою, другі – грошима і золотом, треті – різними технологіями, четверті – знищуючи наших богів, замінюючи їх своїми з тим, щоб наш народ став їх придатком. Кажуть же, що війні на землі передують війна на небесах. Ось тільки масштаби тих воєн набагато більші; настільки, наскільки бог сильніший і розумніший за людину. А тому «війни на небесах» з багатоходовими комбінаціями та варіантами і розраховуються на десятиліття і сторіччя. Лише за останні тисячі років зазіхали на Україну яги – єгуни – гуни (від бога Яга), обри, угри, печеніги, татаро – монголи, тюрки і греки, перси і римляни. Іноді, навіть, брати – слов'яни починали претендувати на Русь – Україну, як то литовці чи поляки. Та найбільше постраждала наша Батьківщина від Золотої Орди. Спочатку Орда захопила Русь, а коли сама почала розпадатись, то її до купи зібрала Москва. Триста останніх років жив український народ під ігом Орди. Великий Бог Орди Жругр весь час намагався «перетравити» українців, перетворити їх в татар – росіян. Та не так сталося, як бажалось...

У Землі, як і у інших планет і зірок, є свої боги - господарі, невидимі для людей. У кожного Господаря є немов би два полюси, два крила: біле і чорне. Біле називають Білобогом, чорне – Чорнобогом. Не завжди «крила» однакові, а тому, на деякий час на одних планетах переважає добро, на інших – зло. У кожного з цих двох богів є народи – провідники, робочі руки, що виконують задачі господарів.

У давні – прадавні часи Білобог вибрав наших пращурів орійців в якості провідників світла і добра, зробив вчителями і наставниками людства. На противагу українцям Чорнобог вибирає в якості свого знаряддя то один народ, то інший, використовуючи недоліки і слабкості людей.

В задуми всякого Чорнобога входить не лише протистояння з Білобогом, а повне захоплення його територій, одноосібне господарювання на Землі. На заваді планам Чорнобога була завжди Оріяна – Україна і, побачивши, що Жругр таратарців не може ніяк справитись з українцями, Чорнобог надіслав йому на допомогу представників – солдат бога Яхха.

Це відбулось на початку двадцятого сторіччя, коли зусиллями посланців Чорнобога були розв'язані дві найкривавіші війни на Землі. Особливо відзначився особисто підготовлений Чорнобогом для великої місії на Землі кат Сталін. Передбачуючи події кінця двадцятого сторіччя, Білобог почав готувати нового провідника для людства, бога – вчителя, бога – аватора, який як Рама, Орій і інші великі пророки, своїм життям і вченням мав стати прикладом і водієм для

народів світу. Розуміючи, що така людина швидше за все має з'явитись у народі – вчителів, Чорнобог спрямував свій удар по всіх білих народах Європи, але найбільш нищівного зазнав український. У двадцятому сторіччі зусиллями Сталіна і його підопічних було знищено і перепрограмовано майже 40 мільйонів осіб – половину орієнтовано – українців.

Та незважаючи на титанічні зусилля Чорнобога, ні Сталін, ні Жругр, що стояв над ним, так і не виконали задачі на фізичне знищення тих, хто може дати життя новому Аватору людства. Знищення фізичне, цілеспрямоване, називається геноцидом. Та народ – що дерево, яке пошкодила, але не зламала буря. Якщо здорове коріння і цілий стовбур, то воно живе, відновиться і забує з новою силою. Тож довершити справу нині мають «месники» Чорнобога, що створили атмосферу геноциду душі і свідомості українців. Захопивши в свої руки багатства України, владу і всі засоби масової інформації, вони ллють і ллють бруд і помий в людську свідомість, розтлівають і руйнують їх душі. А де гниє душа, там гниє і тіло.

Страшні часи настали для України, бо це часи поразки Чорнобога, який розуміючи її невідворотність, нищить все, що йому може протистояти.

І все ж, незважаючи ні на що, приходить час Білобога і, як і передбачували великі пророки людства, як пророкувала Сивіла, народиться в Україні новий Аватор і стане знову Україна духовним і інтелектуальним провідником людства в його космічне майбутнє, а майбутні покоління українців перетворять свою країну в Раїну, в Рай на Землі.

Троїця

Сьогодні не лише в оселі, а й навколо неї у дворі святкова метушня. Вся родина готується до великого свята. Завтра Троїця, а сьогодні бабуся з мамою готують смачні страви, старші діти наводять порядок в оселі, прикрашають її польовими квітами, підлогу застелили осокою. Тато приніс дві великих гілки клена, „посадив” їх на вході до хати. Навколо дідуся зібрались найменші і слухають його розповідь. Серед усіх свят світських, релігійних і народних на першому місці у нашого народу завжди було свято Троїці, - розповідає дітям дід Тарас.

А чому свято Троїці? Інші теж гарні! – дивується Дмитрик.

Ну по-перше, тому, що воно приходить на час літнього сонцестояння, коли день найдовший; на час найбільшого розквіту Природи, коли все навколо набуває надзвичайної краси, бує і радіє життю. А по-друге, тому, що це свято Всевишнього.

А чому його назвали Троїцею, якщо це свято Всевишнього? І хто такий Всевишній? – не вгадується Дмитрик.

Всевишній – це Батько й Мати всього, що є у цьому світі. В кожній істоті, в кожній комасі і в кожній рослині Він присутній і Його там немає. Ось подивись на себе: кожна клітинка твого тіла є твоєю частинкою, але вона ж не Дмитрик і навіть не здогадується чиею клітинкою вона є. А тим більше не знає і не розуміє чим ти займаєшся і про що нині мене питаєш. Це клітинка Дмитрика, але це не Дмитрик; Дмитрик в ній присутній і його там немає. Так і Всевишній, це не істота і не зірка. Ти Його бачиш і чуєш, але лише трішечки, бо бачиш, і чуєш, і розумієш лише малесеньку частку з того, що навколо тебе і в тобі. І як твоя клітинка не уявляє хто такий Дмитрик, так і людині важко уявити як «виглядає» Всевишній. Як і всі ми, як і все що існує навколо, так і Всевишній троїчний, бо в ньому, як і в нас, поєднані тіло, розум і душа. А тому космічним символом Всевишнього є Триглав.

Дмитрик задумався, а потім знову питає дідуся: якщо Триглав це знак Всевишнього, то чому він є гербом, символом України? Всевишній – Він же скрізь, а не лише в Україні!?

Про те, як ми отримали цей символ існує давня легенда, - відповів дідусь. Давним – давно, коли всі люди були однакові, з'явився на Землі величезний триголовий змій. Одна голова у Змія була дуже розумною, друга дуже сильною, а третя – ненаситною. Звідки він взявся, ніхто не знав, кажуть що був він з Небес, тобто з Космосу. А ще кажуть, що прилітає він в кінці часу, коли закінчується життя старого Всесвіту і має народитись новий. Відбувається це в час царювання богині Калі, в часи – життя Калі, або Калі – юги, коли все набуває кольору осіннього листопаду, кольору калини, кольору одягу богині Калі. Богиня Калі перед появою Змія будує міст Каліновий, або Калиновий. Змій поїдає старий світ, а поки він це робить - Калі переносить насіння нового, молодого Всесвіту на другий берег Лети і руйнує міст за собою, щоб Змій не перебрався через річку життя. Після того накриває все снігом і питьмою і засинає до наступної Калі – Юги.

Та одного разу Змій вирішив перехитрити Калі і з'їсти зі старим і юний Всесвіт. Замість того, щоб покинути Землю він перелетів до Лети і сів там, де Калі мала збудувати міст. З розпачу заплакала Калі багряними сльозами і пішла до Всевишнього просити поради. Вислухав її Всевишній і сказав: перемогти змія не може ніхто з богів, бо в кожному з них головна одна сутність, а у змія їх три. Перемогти його може лише трисутня людина, що ні в силі, ні в розумі, ні в душі не поступиться змію. Тай то за умови, якщо матиме вона чарівний меч Світлозір, тонкий як світло і гострий як зір орла. Людину цю зовуть Тристан і мешкає він в царстві Дани. Якщо ти не знайдеш його, то загине Всесвіт і загинуть боги. Подякувала Калі і попрямувала в Подніпров'я до богині води і життя Дани. Є такий чоловік, - сказала Дана, але він ще юнак і, навіть, можливостей своїх не знає. Маємо його випробувати і підготувати до зустрічі зі Змієм. З цими словами махнула Дана рукою – водою і над Дніпром враз стала Рай-дуга. Дана і Калі перейшли по Райдузі на другий берег і там побачили могутнього юнака, що виривав з корінням столітні дуби і складав їх біля берега. Що це ти робиш? – спитала Калі. Готую лан для жита, а собі хочу збудувати хату.

Це ти ще встигнеш зробити, а зараз від богів до тебе прохання, - сказала Калі і розповіла Тристану про Змія. Добре, - відповів Тристан, - але ж він і сильніший і розумніший за мене! Сили тобі дасть матінка Земля, а розуму маєш набратися за час, що залишився до Калі – Юги, за три юги: Кріта-югу, Двапара-югу і Тріта-югу; за час поки Всесвіт завершить коло від Калі-юги до Калі-юги. З цими словами Калі подала Тристану чарівні окуляри і коли він їх одягнув, то враз перед ним все зникло, а в пустоті перед собою він побачив 7 великих книг. І були ті книги як гори по величині, ширині і довжині невимірної. Це книги знань про Всесвіти, що були, є і будуть, і той хто їх, прочитає знатиме минуле і майбутнє, - промовила Калі. Коли ж я їх встигну прочитати? – занепокоївся Тристан. Встигнеш, маєш встигнути, та ще й знайти меч Світлозір, інакше нікому не буде ні читати, ні орати, ні будувати в цьому світі, - з цими словами Калі з Даною зникли, а Тристан залишився сам на сам з книгами про створення і будову Всесвіту. Без сна і спокою читав і читав Тристан, поки не почав розуміти все в цьому світі. А закінчив читати тоді, коли Калі покрила Землю багрянцем. Із останньої книги Тристан узнав, що меч Світлозір можна викувати із Сонячного світла, зібраного на зорі в крапельках – діамантах вранішньої роси. Якщо це світло опустити в воду, воно затвердіє і стане таким мечем, гостріше за якого нічого в світі не буває.

Зробив собі такого меча Тристан і вийшов на двобій зі Змієм. А Змій стоїть на Калиновому мосту, посміхається, думає, що його ніхто не може перемогти. І стали вони битись, та так, що гори з місця рушилися, ріки міняли русла, листя обсипалось з дерев, а Земля покрилась багрянцем. Не встояв Змій перед Тристаном, зрубав йому богатир всі голови, а потім разом з Калі і молодим Всесвітом перейшов на інший бік Лети.

За цей подвиг Всевишній подарував Трисил Тристану і став Трисил гербом України і українців.

Повернувся Тристан в Україну і побудував дім не лише собі, а й перше місто на Землі Трою на честь Триєдиного Всевишнього. З тих пір цей символ завжди з українцями і жоден ворог не зміг ні забрати, ні знищити його в душах наших батьків.

- А де тепер Тристан? – питає Дмитрик. А он дивись туди, - показав дідусь на небо.

Бачиш, он там сузір'я нашого Прабатька Орія – Оріон, а в середині його три зірочки – то Тріта, або охоронець Орія Тристан. Коли він закінчив земний шлях Всевишній взяв його на небо, щоб усі бачили його і завжди шанували тих, хто не шкодує навіть свого життя заради щасливого майбуття людства і Всесвіту!

Шлях Орійців.

А хто такі орійці? — питає Яромир у дідуся. «Орійці — це наші пращури» — відповідає дідусь. А що, всі-всі пращури були орійцями? — не вгаває Яромир. «Та ні,» — відповідає дідусь, — «це так взагалі нас називали, а в дійсності орійцем потрібно було стати...» «А як? А я можу стати орійцем?» — знову за своє Яромир. Орійцем можна стати, але це дуже важко, бо орієць має бути не тільки справжнім лицарем-захисником, а ще й лицарем розуму — вчителем, та лицарем духу — прикладом доброти, гуманності, відданості справі і служінню своїй сім'ї і своєму народові!.. А як раніше ставали орійцями? — знову питає Яромир. Не знаю, — відповідає дідусь, — бо нині втратили ми знання, навчання і посвяти... Знаємо лише те, що розповідали нам наші дідусі, а їм їхні..., бо було це давним-давно. Тоді, коли наш Дніпро був набагато ширшим і могутнішим. Це

зараз його закували в кайдани, наставили електростанцій, нарobili по всій Україні гнилих боліт-водосховищ. А раніше мало хто міг впоратись з його могутньою течією.

Жили на берегах Дніпра наші прабатьки — орії і слава про їх звиягу, їх розум і дивовижні здібності котилась далеко від Дніпра і від України. Як же вони ставали оріями? Коли хлопчикам виповнювалось сім років — віддавали їх батьки на навчання в храм бога Ра, що знаходився на острові Ойра, там, де течія Дніпра повертає із східного напрямку на південний перед могутніми порогами. Цілий рік навчались діти турбуватись про себе і про тих, хто поряд, вчилися розуміти природу і зоряне небо, де кожного дня з'являвся даючий життя Ра. На день Троїці, в час свята Всевишнього бога Ра, вони проходили обряд посвяти в дітей Ра. І було це таким радісним святом, що Ра-діти стало значити радість, радіти.

Після посвячення перебирались діти до першого порога на Дніпрі, що називається нині Кодацький. Біля порога височів курган, на якому весь час горів вогонь. Курган той називали Меру, бо на його вершині біля вогнища сиділи чарівники-віщуні, що передбачували долю людини. Вважалося, що вони мали при собі книги майбутнього і могли прочитати долю кожної дитини. Всі новоприбулі хлопчики поодиноці підіймалися на курган, сідали за вогнищем так, що позаду у них півився Кодак, а чарівники кидали в вогонь у заведеному порядку різні рослини, дивилися крізь дим і полум'я на піну порогу, слухали його голос і визначали подальший шлях майбутнього орійця. По закінченню цього обряду хлопчиків переводили до чотирьох храмів, що стояли по чотири сторони біля кургана. В тих храмах вчителі навчали дітей азбуці двобою з ворогом, азбуці спілкування з природою, давали знання з господарства, учили музиці. А головне — вчили як отримувати необхідну інформацію звідусіль, а не лише від зору та слуху. Всіх, хто вчився в цьому храмі, називали учнями Меру, що курить, або учнями Меркурія, першої і найближчої до Соня планети.

Всіх хлопчиків, що успішно пройшли навчання через рік, у день Троїці, посилали до другого порога Сурського, а ті, хто не витримав навчання-продовжували навчатись баченню і передбаченню того, що відбувається. Біля порога Сурського, в густій діброві височів храм Тарі-Зорі-Венери. Цілий рік тут діти продовжували опановувати те, що почали раніше, а ще вчилися заряджатись енергією від рослин і каменів, від води, землі, вогню і грози, від Сонця і Місяця, від інших людей і тварин. Ті, хто засвоїв цю науку, через рік відправлялись до наступного порога — Лоханського, до храму Ма-коші, матері Землі. Саме в цьому храмі діти вчилися надзвичайно важливим речам: поєднанню розуму з духом, голови з серцем, бо найрозумніша людина без душі уже не людина, а робот, бездушна тварина, яка як і душевна людина без розуму, нагадуватиме ласкаву і нерозумну тварину. Тут вчили тому, як людина, принижуючи себе, підвищується, і як падають низько ті, хто не може скласти собі ціну. Не всі витримують іспит у цій школі і не всі переходять до наступного класу, до храму наступного порога Званецького. Тут, у храмі Марса-Ареса-Орія, оренята проходили навчання і оволодівали мистецтвом характерництва. І той, хто повною мірою оволодівав цим мистецтвом, ставав невразимим, невловимим, непоборним. Характерник миттєво зникав в одному місці і з'являвся в іншому, володів якою-завгодно зброєю і навіть без зброї не залишав шансів своєму супротивнику. Він був як блискавка, як привид, він був скрізь і ніде, міг бути людиною і звіром, птахом і каменем, міг проходити крізь стіни і йти під водою. Тут набували майбутні оренята-орлята імунітет від небезпек, що чатували їх у майбутньому.

Наступним порогом був самий грізний — Ненаситець, батько-поріг, біля якого знаходився храм Сободая-Юпітера або патера-Дива — батька нічного неба. В цьому храмі хлопці навчались великим законам будови і творіння Світів, гармонії і співпричетності до діянь Всевишнього. Оволодівши цим мистецтвом, ще через рік перебирались підлітки до храму Вовнижського порогу — храму Сатурна, якого називали ще Це-тур. Якщо Сабодай учив творити, сіяти і вирощувати, то хтось має збирати вирощене, орати поле і готувати його до нового посіву. Розумний, вічний руйнації сьогодення навчали дітей у цьому храмі. Тут учили технологіям відбору кращого, життєздатного, придатного для рішення задач Всевишнього. І якщо творити подобається всім, то не кожен здатен зруйнувати створене, а лише те і так, щоб з нього можна було збудувати ще красивіше, ще розумніше, з більшою душею і ще більш люблячим цей Всесвіт Серцем. Не всі витримують цей іспит і не всі перебираються через цей рік до Будильського порогу, до Храму бога неба Урана. Тут засвоюється орлятами мистецтво бути титанами і давати життя новим титанам розуму і духу.

Передостанній поріг у навчанні орійця — Личний, з розташованим біля нього храмом Нептуна. Саме Нептун тримає сам і дарує Дані і іншим богам трисил. І саме в цьому храмі Орієць вибирає і коригує шляхи своєї долі, надаючи перевагу матеріальному, розумному чи духовному служінню своїй родині, своєму народові, людству і планеті.

Останній рік Орієць проводить біля порогу Вільного, де уже немає вчителів і де він збирає все те, що додатково знадобиться йому у вирішенні складних, часто по-нелюдськи важких задач в розбудові і захисті своєї родини і своєї Батьківщини.

Після закінчення навчання орій переїздив до храму, що називався Орій-там або Хоривтам-до Хортиці. З цієї миті орій сам ставав вчителем, титаном незвичайного розуму і можливостей, залишаючись при цьому людиною, сином Божим.

Задумався Яромир, а потім питає: «А чому всі храми були біля порогів та ще й називались так, як планети?»

З цього приводу існує інша легенда, сказав онукові дідусь. Як ти думаєш, чи може жива людина народитись від мертвої глини чи каміння? Звичайно ні. Живе може народитись лише з живого, а розумне з розумного. Кажуть, що коли народжувалась Сонячна система, то планети народжувались як і люди, живими і розумними. І побудовані вони однаково. Той, у кого особливий зір, може побачити у спинному хребті вісім особливих точок — чакр (від чак-ра). Точніше не точок, а немов би невидимих багатопелюсткових троянд. Кожна чакра є енергетичним центром однієї із складових систем нашого організму. Такі чакри в кожній живій істоті, є вона і в Землі, і розташовані, кажуть, під порогами на Дніпрі. У всіх планет є такі чакри і через подібні чакри відчують вони одна одну і спілкуються між собою. Ось тільки після того, як побудували греблі, зникли пороги під водою і багато в чому втратили вони свою силу не лише для планет, а й для людей. І ще кажуть, що тоді, коли люди зрозуміють свої помилки і знесуть греблі на Дніпрі, знову вудродиться Славута, а біля порогів знову проляже шлях орійців. І знову в усьому світі лунатиме слава про орійців-українців добрих, багатих розумом і щедрих душею!

— А зараз, дідусю, є характерники?

— Не знаю... Може, що й є... Хоча, кажуть, що останнім орійцем-характерником був козак Іван Сірко. Та про нього, Яре, своя розповідь.

Змійові вали

Вздовж річок Росі і Стугни, в межиріччі Тетерева та Ірпеня, неподалік від Києва можна бачити величезні за розмірами і протяжністю в сотні кілометрів Змійові вали. Подібні вали розкидані майже по всій Європі від Білгородщини на сході до Адріанових валів у Великобританії. Та найбільша їх кількість знаходиться в Україні, в басейнах рік Дніпра, Дністра і Дунаю, де вони відомі під назвою Троянових. Із істориків ніхто нині не знає ні їх призначення, ні часів споруди. А може й не хоче знати...

А було це все ще тоді, коли не існувало ні Шумерії, ні Єгипту: за тисячі років до Вавилону і пірамід. Тоді, коли в Подніпров'ї і Подунав'ї розквітла перша відома нині історикам людська цивілізація, яку нині називають Трипільською. Уже тоді люди навчилися будувати перші житла і пристосовувати їх для захисту від ворогів і хижих звірів. Будинки-хати були найчастіше двоповерховими і розташовувались впритул один до одного стіною назовні. Стіни складались із несучих дубових паль, в пази між якими набирались плетені із лози простінки. Все це обмазувалось глиною і в деяких випадках білилось крейдою. Дахи вкривались солом'яною або очеретом. Така забудова призводила до частих пожеж і при цьому нерідко вигорало все місто. Поряд з містами облаштовувались села, а навколо них хуто-ра. В хуторах люди жили в оселях-землянках, в яких половина помешкання, а іноді майже все помешкання знаходилося під землею. Якщо дах зробити з дуба і засипати зверху землею, то отримаємо підвищення-ганок, в якому з димаря курить (іде дим). Такі підвищення стали називати курганами.

До тих пір, поки кочові племена не оволоділи вогнем, жили наші предки спокійно і мирно. Та коли прийшли великі холоди, коли родючість ланів зменшилась і збідніли ліси та степи на дичину, настали часи ворожнечі. Почали горіти трипільські міста і села, а їх мешканці потерпати від холодів. Саме тоді, щоб запобігти підпалам і пожежам, щоб легше було переносити суворі зими, більша частина трипільців змінила свій уклад життя. Основним їх житлом стали хати-кургани і вали. Більшість людей у ті давні часи жили племенами, а тому біля кургану батьків свої

помешкання-кургани насипали діти, що одружувались. Розташовуючи кургани в лінію і вибираючи землю для цього з одного боку, отримували одночасно і укріплення: з одного боку вал висотою до десяти метрів, з іншого рів такої ж глибини. Переходячи з хати в хату під землею, можна було сховатись не лише від ворога, але й під час облоги добратись до води, зберегти скотину.

Тоді і з'явилися вали, що тягнулись на сотні кілометрів, звиваючись як змії та підлаштовуючись під рельєф поближче до річок. А людей, що жили в тих валах, називали валинянами і нині ця назва збереглась лише на Волині, де й нині, звичайно не в валах, живуть під назвою пращурів валиняни - волиняни.

Було це тисячі років тому, хоча за даними радіоізотопного аналізу вік деяких дубових клітей в валах не перевищує півтори тисячі років. Тож, можливо, що ще в середині першого тисячоліття, під час навали гунів-єгунів, а пізніше обрив, «валова» культура добре прислужилась нашим батькам.

Легенда про ромів

На уроці історії Сашко запитав учителя: - А чи правда, що нашому місту тисячі років?

- Археологи доводять, що так, але я думаю, що воно набагато старіше, - відповів Нестор Іванович. Історія вчить, що місце для поселень люди вибирають не де попало, не випадково. Перш за все поряд має бути достатньо води для вживання значною кількістю людей і худоби. Це місце має бути природною фортецею, такою, щоб ворог не міг напасти зненацька, і де можна було б витримати тривалу облогу. Окрім того навколишня місцевість повинна давати все необхідне для існування такого поселення: продукти харчування, сировину для одягу і предметів вжитку, матеріали для будівель і укріплень. Всім цим вимогам і відповідало наше місто. Висока круча над Сулою, з якої видно на багато кілометрів усе навкруги, гарні родючі землі і пасовиська, великі ліси біля річки. Тож у глибині нашарувань, особливо ближче до кручі, знаходять залишки діяльності людей дуже давніх часів. Зустрічаються навіть прикмети того, що тут знаходились ще стоянки первісних людей. Пізніше тут була фортеця, огорожена стіною з дубових загострених зверху паль. Звичайно, особливого інструменту тоді не було, тож дуби кололи колом, верхівки ставали гострими, а огорожу називали «колунь». Пізніше тут була стіна з цегли та каміння, але все те було ще за часів Русі, до татаро – монгольського нашестя. Орда зруйнувала місто, та з часом воно знову постало на цьому місці, вже в сучасному вигляді.

- А це правда, що під містом існує ціла сітка підземель, переходів, сховищ? – знову питає Сашко.

- Так, - продовжує розповідь Нестор Іванович. Коли копають погребі і колодязі, часто зустрічають підземні переходи, точніше їх залишки, бо вони давно пообвалювались, а розкопувати їх ніхто не пробував. А якщо і пробував, то зусиль однієї людини для цього замало. Яке призначення тих підземель? Коли люди живуть весь час в очікуванні нападу ворожих племен, і навіть своїх сусідів, завжди готових пожитись за рахунок інших, то необхідно мати додаткові можливості порятунку сім'ї і предметів першої необхідності. Ось і копали люди підземні схрони, де можна було сховатись під час навали, якийсь час там пересидіти і непомітно покинути місце перебування. В тих схронах часто зберігали найцінніше – гроші, прикраси, металевий посуд, зброю. Завдяки цьому до цих пір викопують скарби, і ще довго на місцях історичних поселень будуть знаходити різні цікаві речі старовини. Крім особистих схронів будувались підземні переходи між різними об'єктами укріплень, обов'язково з виходами у віддалених від міста схилах, найчастіше до річки, щоб при необхідності можна було непомітно сходити за водою або взагалі покинути фортецю.

- А чому наше місто називають Ромнами? – знову задає питання Сашко.

- Існує дуже давня легенда про походження назви Ромен. Ще кілька тисяч років тому жили тут наші пращури орії. В залежності від роду-племені ділились на сіверян, русів, полян, древлян, кравенців. По лівому березі Дніпра жили сіверяни і руси, обробляли землю, розводили худобу, будували села і міста. Та періодично, з інтервалом в півтори-дві тисячі років, клімат змінювався, ставав сухим і холодним. Так було в шостому тисячолітті до нашої ери, коли частина оріїв в пошуках кращих умов для життя і землеробства дійшла до Індії і Китаю, в четвертому тисячолітті, коли наші пращури дійшли до Месопотамії та до Єгипту. В середині третього тисячоліття пішли

на південь хатти (ті, що жили в хатах), або хетти, на південний захід – мек – кени, ті що пасли мекаючих кіз та коней (швидше за все їх називали мек – коні), на захід – ті ж хетти, або хельти – кельти, та скоти – скити – саки.

Десь в тисяча трьохсотому році до нашої доби на південний захід вирушили племена вольків (вовків) і русів. Вовками тоді називали сіверян, за суворість, витривалість і звитязність. Вовки дійшли до адриатичного узбережжя Середземного моря, де і заснували місто Антум, за назвою одного із вождів сіверян Анта. Пізніше це місто дало назву всьому античному світу: стародавній Греції, Риму і Візантії. Племена русів вела волхвиня Рея. Волхвами в давнину називали людей – чарівників, що жили окремо від поселення, в землянках – норах, як вовки, або по тодішньому вулфи – волхви. Волхви лікували людей, робили заговори, організовували ритуальні дії, пророкували майбутнє. За пророцтвом Реї руси мали йти аж до самого синього моря, де знаходиться їх майбутня щаслива Ра – їна. Діставшись Апенін, руси розселились по всьому півострову, давши назву рікам і містам і принісши туди мову, культуру, національні страви, наприклад, борщ. А сини Реї Рем і Ромул заснували вічне місто Рим. Та з часом місцеве населення, освоївши досягнення русів – етрусків, почали виживати їх з своєї території. Частина русів розчинилась серед італійців і галлів, а частина разом з тими, хто зберіг традиції антів – сіверян, повернулись на свою батьківщину. Тільки тепер вихідців з Римської республіки в рідному краю стали називати ромами, а наше місто, яке заснували роми, назвали Ромни.

Назва ж антів збереглась аж до третього – четвертого сторіччя нашої ери, коли на берегах Дніпра виникла могутня держава слов'янських племен – Антія.

Звичайно, це легенда. Але легенди не виникають на пустому місці, - продовжував Нестор Іванович. Нині маємо багато історичних свідчень, в тому числі кліматичних, мовних, епічних та інших на користь того, що все так і було, як мовиться в легенді. І можливо, що з часом саме тут археологи знайдуть переконливі докази походження і назви нашого міста.

* Можлива версія, що Ре-я було Ра-я, а Рем і Ромул Були Ра-м і Рамул в наслідок зміни деяких звуків-фоном при переході з одної місцевості до іншої.

Обереги

Жили собі чоловік і жінка. Всього у них було повно, а от діточок Бог не дав. І до ворожок ходили, і до чарівників, і Богу свічки ставили – нічого не допомагало. Та одного дня поїхав чоловік у ліс за дровами і забарився. А тут ще й хмар нагнало, вітер піднявся, потемніло в лісі, загуло, застогнало, заревло. Вирішив чоловік перечекати бурю, коня прив'язав до старезного дуба і сам сів під ним. Навколо блискавки, грім не вщухає ні на мить, а дощ – стіною! Враз – як блисне, аж засліпило! І так загриміло, немов би небо навпів розколось! Від страху чоловік і очі закрив, а коли відкрив – дивне диво побачив. Величезний дуб, що стояв на другому боці галявини, розколовся навпів, по ньому язика полум'я бігають, а в розщелині звивається вогняний змії. Такий, як його земні брати і сестри змії, і не такий. Все як у зміїв, тільки все немов би з вогню. І голова не зміїна, а якась людська. І очі теж як у людини. Дивиться той змії на чоловіка і каже: Знаю я твоє горе і допоможу тобі, якщо ти пристанеш на одну умову. „На яку?” -- питає чоловік. Коли твоя дитина виросте і їй виповниться вісімнадцять років, я її заберу до себе. – мовив Змії. Подумав чоловік, подумав, тай каже: згоден. А сам думає: все-таки буде дитина, а там що-небудь зміниться і залишиться вона з батьками.

Змії між тим якось миттєво зник, буря стихла, чоловік відв'язав коня і поїхав додому. Не пройшло і року, як у подружжя народилась донька. І така вона була довгоочікувана, що назвали батьки її Долею.

Росла собі дівчина, росла і виросла в таку красуню, що хлопці за нею “розум втрачали”. Стільки було залицяльників – не полічити! І бідні, і багаті, і царі, і царевичі. Всім відмовляла Доля, бо давно подобався їй Яруна, дуже моторний, розумний і надзвичайної доброти юнак.

За вісімнадцять років і чоловік забув про свою обіцянку. Та в день, коли відзначали Долине повноліття, знялась страшна буря, потемніло, дерева до землі гнуть, ось-ось і хати позносе. Враз як вдаре блискавка, аж вогняний стовп серед двору став. А в тому стовпі Змії, дивиться на чоловіка і каже: не забув про свою обіцянку? Прийшов я за Долею! І тут же стовп вогню перетворився в неймовірної сили чорний вихор, схопив Долю, підняв угору і зник у хмарі...

Заплакали батьки, а що робити не знають... Де шукати свою Долю? Потемнів світ і для Яруни без Долі, бо не стало поряд найгарнішого, найсвітлішого сонечка, життя без якого він навіть уявити не міг. Прошло кілька днів – жодної вісточки про Долю, безвісті пропала...

Прийшов тоді Яруна до батьків тай каже: не можу я жити без Долі. Піду шукати, де б вона не було. І доки не найду, не повернусь...

Піднявся батько, вийшов з хати, а через кілька хвилин повернувся. В руках він тримав меч, торбину з рунами і кресало. Візьми, сину, ці обереги. Вони споконвіку виручали наш Рід, і тебе виручать. Пішла й мати в комору, дістала із сундука сорочку, рушника і гаманець. Ось тобі Яруне, й мої обереги. Татові захистять тебе від зовнішньої напасти, а мої дадуть тобі сили від самого Роду. Сорочка зігріє тебе нашою любов'ю і захистить від ран і хвороб, рушник зніме втому і завжди вкаже шлях додому, а рідна земля, що в гаманці, дасть тобі сили в борні з любим ворогом.

Подякував Яруна татові і мамі за обереги, сів на свого відданого коня Дружка тай поїхав туди, звідки прийшла буря. Їде, розпитує, може хтось що-небудь бачив, або чув про Змія та Долю. Та ніхто не може зарадити юнакові. На заході сонця доїхав до перехрестя. Неповдалік, біля невеликого ставка, в чарівному садочку стоїть хатина. Постукав юнак у двері, ніхто не відкриває, постукав у віконце – теж. Пустив Дружка пастись, а сам присів на колоду, задумався, що робити далі. Почало темніти. Дивиться, а в хаті світло горить. Заглянув у віконце – нікого. Ще раз постукав, а потім зайшов усередину, поклонився, привітався. Присів, роздивляється. Вроді і порядок у хаті, а речі не на своїх місцях. Заходився юнак наводити порядок, а потім знову присів. Аж чує хтось іде. Відкрилися двері і зайшов дідусь. Старий-старий, аж мохом обріс. Подивився навколо, на Яру, та й каже: молодець, що все прибрав. Ось тільки домовий за це на тебе розсердиться. Це він останнім часом бешкетує, мені спокою не дає. Раніше завжди мені в усьому допомагав, а це затоваришував з Вієм, носиться невідомо де, по ночах грюкає, регоче, голосить, все по своєму хоче зробити. А як я наведу порядок, сердиться, то в дім не пускає, то з дому, то понаведе в хату всякого непотребу, як сказився.

— І давно це так? – питає Яр.

— Та ні. Після того, як я людей від Вія вирішив захистити.

— А хто такий Вій? І що за непотріб водить сюди домовий? - перепитує Яр.

— Вій – це бог вітру і перемін. Гуляє де хоче, одним допомагає, а іншим своїми перемінами лише неприємності приносить. Та як би ж то сам уже робив. А то зібрав навколо себе всяких бешкетників: відьом, нечисту силу, блудників, водяних, млинарів лісовиків та іншу бісову породу. Їм пустощі та розваги, а людям горе. Повадилася вся ця орава до сусідніх сіл і ніхто їх захистити не може. Доки я молодий був, то боялися мене, а як постарів, то вже й свій домовий наді мною кепкує. А ти як сюди, козаче, попав?

— Розповів юнак свою історію, тай питає дідуса про того Змія.

— Ні не чув. Та тут в усій окрузі ніхто про нього нічого не знає, бо інакше і я б знав. Хіба що у Вія спитати, він скрізь літає, може і зі Змієм товаришує...

— А як Вія знайти?

— Якщо не боїшся переночувати, то залишайся, а вранці підеш на перехрестя, там про все і взнаєш.

Добре сказав Яруна. А сам одягнув сорочку оберіг та й ліг спочивати. Та тільки заснув щось як грюкне, як закричить смертним криком... Скочив Яруна, дістав кресало, запалив свічку. Аж дивиться сидить за столом дідусь, тільки маленький якийсь, і, вроді, не справжній, бо справжній спить на печі, не ворухнеться. Мабуть це дідько-домовик, подумав Яруна. А дідько зле так дивиться і питає: ти чого сюди прийшов? Зараз друзі мої сюди прийдуть, а ти тут мішаєшся! Іди звідси поки я за тебе не взявся!

— Та не боюсь я тебе, відповідає Яруна. Ось якби ти допоміг мені з Вієм зустрітися, я б тобі дуже вдячний був!

— Ти дивись який хоробрий знайшовся, - засміявся дідько. Он ідуть мої гості, зараз подивимося на тебе... В ту ж мить свічка погасла, на голову щось навалилося так, немов її обценьками хтось здавив, щось почало душити за шию – дихнути ніяк, хтось почав лоскотати так, що хоч умри на місці, зверху на все тіло посипалися іскри, а руки і ноги звело так, що ворухнути ними не можна... І з усіх боків регіт, крики, голосіння такі, що душа не те, що в п'яти провалилась, а швидше взагалі кудись із тіла втекла.

Ну не здамся, далі ще гірше буде, - промайнуло в голові у юнака, не піддамся всякій нечисті, й нехай мене моя сорочка-оберіг захистить. І в ту ж мить все десь поділось, а за столом сидить той же дідько, тільки задумливий якийсь і каже юнакові: дякуй своєму оберегу, а то живий звідси ти б не вийшов. Допоможу я тобі зустрітись з Вієм. Ось тільки чи буде він тебе слухати, не впевнений. Завтра підеш на перехрестя і повернеш наліво. Доїдеш до села, там і заночуєш.

Вранці сів Яр на Дружка, доїхав до перехрестя. А там лежить камінь, на ньому вибиті три стріли: одна наліво, друга направо, а третя прямо. Над першою напис: хто поїде наліво – втратить коня, хто поїде направо – захворіє на смертельну хворобою, а хто прямо поїде, той і коня втратить і себе погубить.

Прочитав усе те Яруна, та й поїхав наліво, як дідько казав. Довго їхав, аж поки село не показалось. І село гарне, тільки на вулицях нікого, навіть собак немає і пташок не чути. Постукав Яруна в крайню хату, відкрила йому бабуса і забідкалась: як ти козаче сюди попав? Біда у нас страшна! Кожну ніч налітає на наше село страшний буревій, а з ним приходить величезний, злючий чорний вовк і поїдає всю звірину і пташину. Все поїв не лише собак, а й всю худобу. Люди бояться навіть на вулицю вийти...

Подивимось, що то за вовк, - сказав Яруна. А коли стемніло, взяв дідового меча і вийшов на вулицю до Дружка. Через якийсь час потемніло так, хоч око виколи, вітер піднявся, та як завіє! Дружок захропів, затремтів, та Яруна міцно його тримає. Коли чує щось біжить, аж земля тремтить. Нічого не видно тільки два ока, як два вогні все більші і все ближче. Підняв меча Яруна і промовив: захищай мене і людей, бо ж ти Оберіг! Враз меч засяяв та так, що все видно навколо стало. Бачить Яруна, біжить на нього вовк у два людських зрости, ноги як стовпи, а зуби як ножі. Та лише вовк наблизився до Яруни, як меч так завертівся в руках, наче був живий і не зчувся юнак, як голова вовка упала біля його ніг, а з тулуба полилась кров і на очах почала перетворюватись у безліч маленьких зміюк, що кинулися на Яруну. І тут меч закрутився як вихор і через ще якусь мить не залишилось жодної змійки. А звідкись звверху почулось: Нічого, козаче, це лише перше твоє випробування! А чи справишся ти з іншими?

Вітер стих, засяяли зорі і до ранку більше нічого не порушувало спокій у селі. На зорі сів Яруна на Дружка і поїхав туди до села, що на перехресті було направо. А коли приїхав туди, то побачив, що там усі від малого до старого хворі. І така та страшна хвороба, що ніхто навіть на ноги встати не може, і ніхто ліків від неї не знає. Встав з коня Яруна і відчуває, що й сам ось-ось захворіє. Дістав тоді він руни, кинув їх угору зі словами: ви - мій Оберіг, рятуйте мене і людей. Руни впали на землю і Яруна почав читати по них, які ліки можуть допомогти від хвороби. Пішов Яруна на луки, до лісу і степу, назбирав трав, приготував ліки, як руни сказали, пішов від хати до хати і давав їх усім хворим. І робив це до самої ночі. А коли повертався, то з темряви, з небес почув той же голос: "і друге випробування ти пройшов, а чи зможеш третє?!"

Наступного дня поїхав Яруна прямо, до третього села. І чим ближче під'їжджав він до нього, тим холодніше й холодніше ставало навколо. Небо затягнули хмари пішов дощ, потім сніг. Посилився вітер і почалась заметіль. Чим далше їде Яруна, тим більші кучугури і все холодніше; а вітер такий що й коня збиває з ніг. Показалось село, все в кучугурах і ніде жодного вогника. Заїхав юнак у село, заступає до найближчого двору, в хату зайти не може, так її снігом занесло. Розгріб сніг, зайшов, а там і дорослі і діти напівзамерзлі лежать.

— Ви що не можете піч розтопити? – питає Яруна.

— Прийшла до нас велика біда чоловіче, говорить господар. Всі іскри і жарини, що були, погасли, а все що може горіти - не горить... І піти з села ми теж не можемо, бо навколо села такий вітер крутить, що ніхто через нього і кроку зробити не може.

Дістав Яруна кресало і промовив: ти, Оберіг, ти наша надія і порятунок. Зігрій цих людей і мене... Підніс він кресало до печі, посипались з нього іскри, висушили дрова і ті враз спалахнули, запалали і зігріли всіх, хто був у хаті. Пішов Яруна від оселі до оселі і скрізь загоралось багаття, а в вікнах з'являлось світло. Село ожило, потеплішало, сніг почав танути, а звверху почулось: ти виконав усі випробування. Чого ти хочеш від мене?

— Вію, я хочу, що б ти допоміг мені знайти вогняного Змія, що з'являється в хмарі і з нею зникає. Він забрав мою кохану і я маю її знайти, бо то моя Доля!

— Добре, Я тебе віднесу до Змія, почулося звверху. Та знай, що ще ніхто не зміг подолати Вогняного Змія!

Тут налетів смерч, підхопив Яруну і поніс у чорні-пречорні хмари. Враз як блисне, як засяє все! Дивиться Яруна перед ним гора із чорного скла, а на ній стоїть золотий палац з безліччю гострих, як піки, башт. Між ними блискавки блискають, грім гримить, кулі вогняні літають. Перед палацом стовп із світла, а навколо нього кільцем обвився Змій, весь із вогню. Дивиться на Яруну і сміється: що Долю хочеш повернути? Переможеш мене – забереш. Із цими словами кинувся на Яруну. Дихнув на нього полум'ям, а на Яруні сорочка – Оберіг. Змахнув вогняним мечем – а Яринин меч – Оберіг перебив його навпіл. Обвив тоді Змій Яруну кільцями, а Яруна дістав гаманець із землею – Оберегом і така сила від неї пішла до Яруни, що розірвав він кільця, розрубав Змія і скинув його з гори. Зайшов у палац, знайшов свою Долю і пішли від заклятого місця. А куди йти – не знають. Тоді дістав Яруна рушник – Оберіг. Взяв його за край, а той немов би за вітром повернувся в тому напрямку, куди мали йти молоді. Йшли вони йшли, поки не побачили Дружка. Сіли на нього і незабаром уже були вдома. Всі порадили, а потім зіграли весілля. Побрались Доля з Яруною. А батьки їм подарували нові Обереги: святу хатку на ножках, в середині якої добре зберігається жар для вічного священого подружнього вогнища, прялку-ткалку, і сорочку, та не просту, а як Оберіг при народженні дітей. То все для Долі. А для Яруни батьки подарували Сокиру, щоб затишний дім збудувати, Рало, щоб рослини садити та хліб збирати і Колиску, щоб дітей ростити. А для єдності і взаєморозуміння, щоб жили душа в душу, щоб звучали над світом пісня, мант-ра і сут-ра, кобзу і скрипку.

Пророцтво

На високій кручі над темною дніпровською водою ледь горіло невеличке багаття. Біля вогнища тьмяніли дві, майже нерухомі, постаті: одна здалеку чимось нагадувала старого степового орла, а друга невеличка – пташеняти, що зовсім недавно вилетіло з гнізда. З ближчої відстані можна було розгледіти старого – престарого, але ще досить міцного, кремезного дідуса і хлопчину десь років восьми - дев'яти. Після спекотного дня від Дніпра тягнуло прохолодою. Внизу, біля річки, і десь в степу, перегукувались птахи, в траві вигравали свої одвічні мелодії коники. На рушникові, поряд з багаттям, стояла вже пуста від юшки миска з двома дерев'яними ложками, поряд лежав окраєць житнього хліба. В руках дідусь тримав таку ж стару, як і він сам, кобзу, потихеньку налаштовуючи струни.

Хлопчина дивився на застигле дзеркало води, по якому до протилежного берега протягнулась срібна мережка місячного саява. Зі сходу все вище і вище на небосхил викочувалось колесо повного місяця, немов би розглядаючи Землю під собою і питаючи: а що сталося за пройдешний день у моєму нічному царстві?

Та ось дідусь закінчив налаштовувати кобзу і потихеньку, про себе, якимось надтріснутим, але на диво молодим голосом, почав співати:

Ой Місяцю-Місяченьку
Зійди, зійди над горою,
Де сном вічним козаченько
Спить над чорною водою...
Гуля вітер, грає степом
У Дніпра пита..., питає:
Козаченьку де ти? Де ти?
Бо з людей – ніхто не знає...

Пливе небом Місяць – лебідь,
Кличе козака, шукає...
А душа козацька небом
По зірках, Дніпром гуляє...

Дідусь замовк, а хлопчина, прилігши на траву, і, дивлячись у зоряне небо, запитав:

- А хіба можна гуляти по небу?

- Місяць же гуляє, - усміхнувся дідусь. А взагалі, то приказка така. Он бачиш скільки там зірок? Вони теж такі, як люди... Кожна має своє обличчя і свій характер... Може тому і кажуть, що кожна зірка, то чиясь душа...

- А чому в тій смузі зірок як маку, а далі – зовсім мало?

- То Чумацький шлях. По ньому чумаки, що везуть сіль із Сивашу, узнають як їхати додому...

- А коли чумаків не було, то його й тоді називали Чумацьким?

- Та ні. То його так чумаки прозвали. А ще до чумаків його інакше називали. Уяви, що там, на небі, як і на Землі, через зоряні лани, поміж бездонних, моторошних у своїй темряві, берегів безмежного Всесвіту, несе свої споконвічні води життя і смерті Небесний Дніпро... Навколо нього зоряні ліси, степи і байраки, озера і ріки, гори і доли. Придивись і послухай зірки – вони переглядаються, перегукуються, розмовляють між собою дивовижною і незрозумілою для людей мовою... Та той, у кого відкриті духовний слух і духовні очі, може бачити не зоряний пісок в неземній глибині, а зовсім іншу Землю, іншу Україну і інший Дніпро! І тече той Дніпро по небесній Україні, через дев'ять планет – порогів до нашого краю, до нашої Раїни. А над небесною Україною височить прозора, немов би виткана із сонячного світла, гора Роду нашого. Якщо ж наблизитись до тої гори, то можна розгледіти, що та гора має три вершини і називається вона Тріта, або Троя. Пік одної з них золотий і він найвищий. Це пік Духу Вишнього. Трохи нижче знаходиться блакитна гора, гора розуму, гора долі людських. А ще нижче можна побачити гору справ і діянь наших. І ця гора червонувато-рожевого кольору. На різних висотах тих гір можна побачити багато знайомих облич наших пращурів. А найвище знаходяться постаті боголюдів: Орія – на вершині золотої гори, Рами на блакитній і Одина – на червоній. З кожної вершини витікає річка того ж кольору, тільки кожна та річка із світла. А у підніжжя всі річки зливаються в одну – в життєдальні води Небесного Дніпра.

-А що, всі річки мають свої небесні витoki?

-Не всі, а лише деякі... Є Небесний Ніл, Небесний Ганг, Дунай, інші великі ріки, навколо яких живить чисельні народи.

- А небесні гори над іншими ріками і країнами теж є?

-Звичайно, тільки висоти і за кольором – різні. Не однакові вони і за віком.

-А які найдавніші, дідусю?

-Кажуть, що найдавніші були над таємничою країною Атлантидою, але зараз їх не видно, бо вони розчинились у часі, як і сама Атлантида. А потім наші „гори”, трипільські.

-А звідки ти знаєш дідусю, що вони найдавніші?

-Бо найдавніші досягнення людства знаходяться саме в Україні.

Тут знаходять найдавніші людські винаходи: перші рукотворні будівлі, перші ознаки землеробства, обробки металів, ткацтва, домашнього господарства: перший ткацький верстат, найдавніша упряж на домашніх тварин, перше рало і перше колесо, перша випалювальна піч для посуду.

-А може, дідусю то інші люди зробили, а нас навчили як це робити?

-Може що й так. Але існує давня легенда за якою на нашу землю упали з неба золотий плуг, золотий серп і золотий молот. Але були вони такими гарячими, що тільки наші пращури змогли взяти їх у руки.

-А все інше де взялось?

-Кажуть, що Рама подарував нашим батькам чарівні фарби, гуслі і руни; Орій – рало, упряж на коня, серп, молот і ткацький станок, різні знання, а Один – меч, живу і мертву воду, закони державотворення...

-А наші гори найвищі?

-Колись були найвищими. Та боги деяких народів виявились хитрішими, підступнішими, жорстокішими. Внаслідок небесної борні прийшли на землю до нас великі біди і багато наших пращурів пішли в інші краї. Йшли на схід, південь і на захід. І там будували свої нові духовні гори... Якщо подивитись на сліпучу гору Роду нашого, то її вершина знаходиться над Дніпровими порогами, а на однаковій відстані від неї піднялись вершини дітей Роду нашого. Над продавним Аркаїмом сяє дещо розмита кольорами ісламу і християнства вершина тюркутів, над Тегераном – вершина ірано-кавказької гілки, над Римом – романсько-германської, над Соловецькими островами – гілка угрофінських народів білої раси людства. На тій же відстані знаходяться

вершини закладені нашими предками сумерами – над Багдадом і над Руссалемом – Єрусалимом, над Міланом, де колись етруски заклали підвалини Риму, а також над Хайдельбергом...

-А де зараз найвищі „гори”?

-Найвищі „гори” знаходяться на Великому Хресті. Якщо йти на захід від Дніпровських порогів то прийдемо до витоків Дунаю. Там знаходиться пік усіх романо-германських народів. Там, де колись була столиця Золотої Орди, Золотосарай на Волзі, височить уже майже відірваний від Землі пік тюрських народів. Це на тій же широті, що й Пороги. А якщо йти з півночі на південь, із Соловецьких островів, де вершина угро-фінських народів, то через Пороги прийдемо до Єрусалиму. Як бачиш, знаходяться наші Пороги на перехресті доль народів.

-Але ж тут окрім степу та байраків нічого немає!...

-Це зараз немає. А колись тут були святі місця, де наші батьки вклонялись не чужим, а нашим богам... Кажуть, що тут колись була столиця короля готів, прашурів германців. Германареха, який володів більшою частиною Європи; нижче, за порогами, знаходилась столиця Мамая, а нині вже імператриця Катерина будує свою столицю над Порогами... Незвичайне це місце, Пороги... Бачиш, в усі часи сюди збирались волелюбні люди, не кажучи уже про козаків...

-Не козаків, а козаків, дідусю!

-То зараз так кажуть. Скільки існує наш Рід, завжди тих, хто захищав Раїну – Україну, називали козаками. Бо своє волосся вони заплітали в косу, щоб не мішало. А коса в бою ще й шию від шаблі, чи меча, захищала. Це зараз замість коси „оселедця носять”.

-А де зараз козаки, дідусю? Де Січ?

-Кажуть, що на Дунаї.

-І що, не буде більше Січі на Дніпрі?

-Не знаю, синку. Ось тільки, коли я був ще малим, таким як ти, то розповідав мені мій вчитель – кобзар, а йому його вчитель, пророцтво знаменитої віщунки Сивілі... Кажуть, що колись тут жив рід жінок - пророчиць – Сивіл. І остання з них залишила пророцтво про майбутнє Порогів і Роду нашого.

Дідусь замовк, деякий час дивився на вогонь, а потім заговорив знову:

-Боги багатьох народів із заздрістю дивляться на землю нашу і навіть уві сні бачать її своєю, мріють захопити і привласнити не лише земну, а й Небесну Раїну, Небесний Дніпро. Ще за часів Русі захопили нашу Раїну пришельці небесні й земні й установили свою владу над нами. Але доки живі Пороги, ніхто не може царювати на цій Землі. А тому пришельці зроблять усе, щоб позбавити пороги їх сили. Першим ділом вони побудують за Порогами велику греблю і затоплять Пороги, щоб їхнього звияжного вільного голосу більше ніхто в Україні не почув. Потім збудують ще одну греблю і затоплять усі місця, де були козацькі Січі. А там, де донедавна була Козацька фортеця, зроблять кар’єр, щоб навіть місця не залишилось для волі Роду нашого, щоб ніщо не нагадувало про звияжні часи козацтва і не будило свідомість нашу...

-І що, дідусю, невже ніколи не відродиться Рід наш?

-Багато бід і випробувань має пережити народ наш. Не лише духовно, а й фізично будуть знищувати нас. Настануть часи, коли багато українців забудуть свою мову і свій родовід, чужу тітку мамою називатимуть, а перед Родом замайорить передвістя небуття. Ось тоді з Небесної вишини, з Порогів Небесного Дніпра зійде на Землю нашу Праматір наша Ені-Леля, Енліль! І тоді упаде облуда з очей наших і свідомості нашої, і всі побачать хто є хто, і чиї ми діти. Тоді знесуть наші онуки греблі Духу нашого і Волі нашої і знову заговорять Пороги, і постане над Небесним Дніпром Великий Хрест Всевишнього! І стане наш народ, як і колись великим і могутнім, а нашу землю претворять в Рай на Землі. І будуть говорити в усьому світі про українців, що це дуже розумні люди, добрі, щирі і милосердні. І що мають вони Дух незламний і горить в їх серцях і світить всьому людству Світло Всевишнього!

Дідусь замовк, а хлопчина дивився зачарованим поглядом в зоряну глибину, де несе свої споконвічні води через Небесну Раїну Небесний Дніпро!

Скази і легенди Слобожанщини

Блукаючий каганець

З боку Стягайлівки поміж Рубанкою та Овечою розташувалась долина, з якої далі на схід тягнеться ярк аж до маленької річки Митяйки. Долину називають Миколина, кажуть що колись ця земля належала козакові Миколі. В долині розташувалось невелике озеро, поросле лозою, осокою та очеретом. За радянських часів, коли розорювали кожний клапчик землі, пробували розорити і Миколине озеро, після чого воно зійшло майже нанівець. Лише в деякі роки стоїть там вода, а ось лозняком та очеретом заросло як в старі часи. Ще перед війною озеро було глибоченьке, місцями вода доходила до пояса, а береги були болотисті, з густою високою рослинністю. Чи то в озері били джерела, чи то ґрунтові води виходили тут на поверхню, але вода в озері завжди була чиста і прохолодна, а з озера тік ручай, не пересихаючи ні влітку, ні зимою. Вздовж ручая росли величезні верби, а від них до поля тягнувся луг. До чого ж гарне там було різнотрав'я. Худобу там не пасли, бо в тому лузі була дуже рівна поверхня і косити траву було насолодою для косарів. Влітку там стояли копиці сіна і на луг часто сходилась молодь і з Овечої, і з Рубанки. Після перших заморозків та осінніх дощів Миколина (долина) ставала схожою на болото. Хто їхав кіньми в Рубанку, об'їзжав її далеко степом, роблячи великий крюк. А той, хто йшов пішки – пробирався на другий берег через ручай стрибаючи по старих пеньках. Стежка була знайома настільки, що кожен парубок міг іти нею зі зав'язаними очима.

Літо змінювалось зимою, зима-літом, все йшло своїм чередом, аж поки Анатолій Войтенко не закохався в рубанську дівчину Наталку. Парубок був відчайдушний, норовистий, з характером. А до того ще й бідний. Не сподобався він Наталчиній матері, а що робити, щоб відвадити парубка, не знала. За порадою сусідки, пішла вона до старої Грабарки...

Тоді все ї почалось. Пішов з друзями Анатолій в Рубанку, та й забарився. Хлопці додому пішли, а він за Наталкою ув'язався. Поки провів, останні вікна в селі погасли. Повертався до хутора уже в суцільній темряві. А тут ще й туман ліг, густий, як молоко. Спочатку все було добре, дорога начебто знайома, та не стало дороги, точніше стежки. Хоч би вітерець подув, так і вітру немає. І собак не чуть, не гавкають. Куди йти – не знає... Став, слухає... Аж дивиться недалеко вогник горить. Він до нього, а вогник від нього. Такий невеликий, як від каганця. Анатолій зупинився і вогник зупинився. Так і ходили аж до петухів. Як заспівав десь перший петух, вогник зник. Почало сіріть. Чує парубок поруч собака загавкала. А то їхній Сірко знайшов господаря. Далеченько тоді вогник завів Анатолія, кілометрів за вісім, аж за Малий Хутір.

З тих пір, як тільки піде парубок у Рубанку, так з'являється вогник і починає його водити. То цілу ніч парубок кружляє на одному місці по полю, то в байраки зайде, то в чуже село. Не з тих був парубок, що здаються, та й він почав думати, що не для нього Наталка...

Розказав Анатолій Наталці про свої пригоди, дівчина і здогадалась, що до чого. Взяла пирогів і пішла до баби Грабарки. Вислухала її Грабарка, посміхнулась, та й каже: "Твоя мати зобразила твого милого розбишакою, гультьєм і неробою. Та бачу, що не завжди можна довіряти людям, навіть коли вони плачуть. Іди любя, все буде гаразд." З того дня на дорозі у парубка більше не з'являвся вогник, а через деякий час побралися молоді...

Що ж стосується того, що і як робила баба Грабарка, ніхто крім неї не знає, а вона не розкаже... Давно немає баби Грабарки. А ось Григорій зробив через ручай невеликий місток і почали їздити не навкруги, а через Миколину. З часом зробили насип і тепер там, де була парубоча стежка, тягнеться рівна, як стрічка, дорога... Через ручай мимо Миколиного озера...

Дивна пригода Петра Дорошенка

Сонце схилялось на захід, а до хати було ще далеко. Коні втомились, бо вантаж був не з легких – сіль. Петро Дорошенко не був чумаком, а лише їздив за сіллю до Липової Долини. Можна було б ближче, в Ромнах купити, так в Липовій сіль була дешевша. Туди доправляли її з Криму чумаки волами. Чому питаєте волами, а не кіньми? Бо воли можуть тягнути вдвічі важчі вози, на поганій дорозі не зупинятися і на гору круту витягнуть... І взагалі, в степу всі ласі на коней, так і

дивись, щоб татари або власні злодії не перестріли. А воли – кому вони потрібні, м'ясо з них і то так собі...

Біля Заруддя сонце зовсім сховалось за обрій, зі сходу потяглися сутінки. "Через годину буду вже дома", - думав Петро. Та враз щось занепокоїло коней. Вуха настовбурчили, тривожно заіржали і прискорили ходу. Подивився Петро – нікого, все тихо і спокійно. А потім глянув назад і очам не повірив. Позаду, від Заруддя, понад шляхом щось наближалось, наздоганяло, зростаючи на очах. Було воно чорне і віяло від нього чимось таким, що кров у жилах почала холонути. Незважаючи на вантаж, коні почали бігти риссю, а потім понесли так, що ось-ось воза перекинуть. Слава Богу, що дорога була рівною, без ярків та ям. А те, позаду, наближалось...

Хмара – не хмара, скирда – не скирда, птах – не птах. Темно стало, шляху майже не видно, руки зі страху заклали; добре, що коні по цій дорозі десятки раз їздили. Почав Петро про себе молитву казати, та слова повилітали з голови... А воно все ближче, хропе і летить так, що аж земля тремтить. Нарешті показалися перші хати і вже майже перед хутором оте чорне наздогнало і... пролетіло над головою. Тільки іскри зверху посипались. Знизу темне, як величезний шмат повсті і форми якоїсь дивної: і не птах, і не змії... Не встиг провести очима Петро перше страховисько, як слід за ним друге, немов наздоганяло першого. Заскочили коні у двір, зупинились, а з них піна так і падає... Погукали сусідів, щоб допомогли розгрузити воза, розпрягли коней та й посідали вечеряти. А розмови все про те, що сталось. Усі версії перебрали від змія до біса, та так нічого і не придумали.

На другий день, під вечір, запрацювала "слухова" пошта. Хтось приїхав із Курманів і розказував, що там у річці вода закипіла і риба варена поспливала, а на Січі без хмар і дощу страшна гроза була. Такі блискавки били, що десятки дерев попало. А ще далі, за Січчю, зірка упала, аж земля здригнулась, все попало навколо і велику яму зробила. Вночі ніхто не наважився йти туди, де бабахнуло, а вранці на місці падіння, серц лугу, уже криниця стояла і вода в ній дуже тепла була.

До самої осені ходили розмови про те диво, а потім люди потроху стали забувати бачене і незабаром уже майже ніхто про те не згадував... Натомість Петро почав відчувати в собі якусь силу, не ту, що багатирська, а якусь іншу; так немов би може те, чого інші не можуть. Почав лікувати не лише людей, а й звірину всяку. І погляд у нього став якийсь дивний, іноді як гляне – страшно стає..., хоча чоловік добрий і на всяку добродію справу зразу відгукувався. А в усьому іншому був такий же, як і всі.

І все ж, коли не коли згадують старі люди ту дивину і ніяк не прийдуть до єдиної думки: що ж воно було? Одні упевнені, що то Змії побились, інші – що одна нечиста сила від іншої постраждала, а треті – що все те Петрові привидилось, а може, то був вихор...

Ладо і Кашека

Було це давним-давно, тоді, коли багато люду жило навколо, скрізь по ярах ставки стояли, а біля них по декілька косацьких хат купкою. – Чому косацьких? – перепитує дід Панас, та тому, що ножниць та іншого інструменту для стрижки не було, а щоб довге волосся не мішало в борні і в борозні – заплітали чоловіки його в коси. Звідси і назва наша була косаки, або козаки.

У нас тут лісів було багато... Це зараз тільки біля ярків та річок залишилися, та й то або байраки, або вільшана, діброва чи гай. А тоді, як кажуть, лісостеп тягнувся аж до Хоролу та Ворскли. За Хоролом більше степ. І в степу жила наша рідня поляни – половці. Ось тільки ми більше уваги Землі приділяємо, а скотині менше, а вони, навпаки, більше худобою переймались. Снігу у них менше буває і зима коротша, то навіть узимку коні, вівці та кози можуть щось знайти поїсти. А коли вже траплялись занадто суворі зими, то залишили чоловіки свої хутори і з худобою йшли на південь, щоб там перечекати до весни.

Одного року далеко на сході, аж за Доном, сталась страшна засуха. Вигоріла під сонцем вся трава, дерева серед літа листя поскидали, а деякі зовсім засохли... Кочували там люди, що пасли табун коней та овець, а корів у них не було зовсім. Ось тоді й посунули вони в наш край. Та якби з добром, то й наші б їм допомогли. А тож почали палити наші хутори (хут-ра) і села, худобу забирати, а людей вбивати. І були вони на лице, як печені яблука, тож і назвали їх печеніги. Появились вони і в нашому краю, вже після Різдва. Грабували, хто не встиг у лісі сховатись – вбивали, скотину забирали та й назад у степи повертались.

Якщо іти за водотечею від нашого хутора, прийдемо до Хоролу, а там є, може чули, село Берестівка. Тоді це село було невеличке, а жили в ньому більше поляни-половчани.

- А як нас звали? – питає Іванко.

- А ми сіверці, - відповідає дід Панас. – Жили наші родичі від Ворскли до Сожу, де і деревина є, щоб хати будувати і земля гарна для обробітку.

- Що ж далі було? – цікавиться уже Митя.

Ось саме там і відбулась ця незвичайна історія. В лютий мороз, серед ночі розгулялась страшна завірюха. Ніхто не чекав на ворога, а печеніги тут як тут. Чоловіки, в більшості з отарами, були далеко на півдні, а ті, що залишились, майже всі загинули в нерівному бою. Жила в тому селі дуже гарна дівчина-половчанка Любава. Мати у неї померла, коли Любава була ще малою, а батько з отарою кочував аж за Самарою в степах. Ніхто не встиг попередити Любаву, тож захопили її печеніги та й забрали з собою. А каганом у печенігів, князем по-нашому, був Кашека, або Кашей.

- А чому його так називали? – перепитує Іванко.

- А ти чув, як каркають ворони? – відповідає дід. – Там де смерть, де є чим пожитись, там завжди першими – ворони. Сідають на загиблих і кричать: „Ка-рра! Ка-ра”. Ось тому „ка” завжди значило жах і смерть. А ка-ган, це страх на ганку або на троні. Страшний-престрашний, жорстокий і кровожерливий був цар печенігів, а тому і звали його Ка-ще-ка, або жах-ще-жах, жахливий жах. Ніхто його не міг перемогти, бо, як і всякий жах, він був безсмертний. Так і прозвали його «Кашей безсмертний».

Був у Любави коханий із наших сіверців, Ладосил. Сили був незвичайної, але не так, як у інших – дурної, а розумної, до ладу. Тож і звали його Ладосил. Та ще й розуму неабиякого був молодий козак. Почув він про страшну звістку, сів на коня, помчав до Берестівки, а там хати догорають, та люди лежать побиті. Мало хто врятувався і ніхто не бачив Любави. Не було її й серед загиблих. Може печеніги забрали, може в лісу десь замерзла, а печенігів і сліди замела завірюха.

Невимовний біль краєв серце Ладосила. День за днем шукав він Любаву до самої весни, аж поки сніги не розтанули і крига не скресла...

А потім поїхав на Чорну Січ, що за Сулою, до старого-престарого волхва Могучара, могутнього чарівника. Жив Могучар у дрімучому лісу, що за Січчю, під горою в землянці. А вхід був вузький, як нора у вовків. Тож і звали таких людей, що жили самотньо, подалі від людей, та ще й уміли лікувати людей, вулфами – волхвами, або, по-нинішньому, вовками. Скільки років було Могучару -- ніхто не знав. Був він такий старий, що шкіра стала схожа на дубову кору, а волосся білим, як сніг. І хоча ніякого зла нікому Могучар не зробив, та боялись його люди, обходили далеко стороною житло чарівника. Говорили, що розумів він мову не лише птахів і звірини, а й дерев і річок; а ще міг Могучар читати не лише минуле, а й в майбутнє заглядати...

- Хіба це можна знати? – спитав Ладосил.

- Можна, – відповів Могучар. Якщо народжується велике зло, то має народитись і велике добро. Допоможу я тобі Ладо.. Жива твоя Любава. У Кашеки вона. Хоче він, щоб вона йому за дружину була, та не може добро жити в мирі і любові зі злом. Тож і хоче Кашека спочатку зачарувати Любаву і зробити її відьмою, такою, як він сам. Та ще щоб і залишалась вона такою ж гарною, як нині, назавжди. Але, що не робить Кашека, нічого в нього не виходить, бо ніякі чари в світі не можуть подолати велике кохання. І все ж не полишає надії Кашека на успіх. Сподівається на те, що час усе перетре, що потроху Любава забуватиме тебе і тоді чари подіють... Поспішати йому нікуди, він же безсмертний... А ось тобі, Ладо, треба поспішати, щоб Любава не зів'яла від страждань...

- Що ж я маю робити? – питає Ладосил.

- Візьми з собою сопілку, цей меч-хрещенець, сваргу летючу, сіль строкату, налигач-зашморг і розрив-траву. Все це тобі знадобиться у двобої з Кашекою. Їдь на схід Сонця, доки не подолаєш три великих ріки. За останньою, на високій горі стоїть палац Кашеки. Перед ним і в ньому – скрізь охорона – не пройдеш до Кашеки. А ти сядеш перед палацом і на сопілці грати почнеш. Охорона засне, а Любава почує твою сопілку, тай відкриє ворота. Іди з нею до найвищої башти. Там і знайдеш Кашеку. Не просто його подолати, бо він буде доти безсмертним, поки буде цілою його „жива”, голка-іскра...

Зробив Ладо все так, як навчив його Могучар. Довго він їхав на схід, долав ліси, степи і ріки, пустелі і гори. І ось одного дня на високій чорній горі побачив він чорний палац. Дістав він сопілку і заграв на ній нашу чарівну мелодію... Охорона вся заснула непробудним сном, а Любава почула, вибігла, відкрила ворота, повела Ладо до найвищої башти, до хоромів Кашеки. Не чекав Кашека, що знайде його Ладо. Почав кликати охорону, а та спить, не чує. Схопив він тоді свого кривого меча, та куди було проти Ладосила. Одним помахом відрубав Ладо Кашеці голову, а на її місці виросла вмить голова змія, руки перетворились в крила і вилетів змій у вікно. Кинув Ладо в слід сваргу блискавицю і розітнув змія навпіл. Потекла з нього вода, почала заливати все навкруги. Тоді дістав Ладо сіль жарку строкату, кинув у воду і випарувалась вода, піднялась, закрутилась та й перетворилась у вогняний вихор. Кинув на нього Ладо налигач-зашморг, затягнув його, нічим стало дихати вогню і погас він. А на тому місці залишилась скринька маленька. А як відкрити її – не знає Ладо. Тоді поклав на неї він розрив-траву і рознесло скриньку. Залишилась голка-іскра і схопив її Ладо та й зламав Живу Кашеки. Взяв свою Любаву та й поїхали вони назад у свій рідний край. Там одружились. Жили довго і щасливо, було у них багато дітей і поважали їх усі добрі люди.

- А що сталось з печенігами? Де вони тепер? – питає Митя.

- Після загибелі Кашеки перетворився в пил його палац, а гора – в пісок. І тепер там пустеля, називають її Кара-Кум. А як пропав Кашека, то й печеніги втратили сили, та й розсіялись десь по світу... І ніхто тепер не знає де вони.

Ось така, дітки, історія трапилась тут давним-давно. А ви пам'ятайте, що всяке зло не безсмертне, що добро завжди переможе зло!

Перун і ідол

Спека почалась з самого ранку. Пекло немилосердно, а тому все живе потягнулось поближче до води. Тож і ми, пастушата різного віку, погнали корів до Русакового ставка, бо там було кілька джерел з холодною - прехолодною, кришталево чистою водою. Худоба не лізла в «шкоду», паслась біля води, а тому можна було і купатись, і грати в різні дитячі ігри. Перед обідом, коли погнали худобу додому, в небі почали рости величезні копиці грозових хмар, що переростали в величезні вежі дивовижних замків. Зверху вони нагадували сріблясто - білі кучугури снігу, а знизу були темні, важкі, аж чорні.

Ось здалеку озвався перший грім і ми поспіхом погнали корів на обід. А трохи згодом потемніло, налетів буревій і почалась злива. В небі блискало і гриміло майже без перерви, та так, що часом виникало враження немовби прямо над головою хтось трощить молотом небосхил. І не десь, а саме тут, біля самісінького двору. А коли дощ трохи стих, то старші сестрички і я з ними, вибігли на вулицю, щоб побігати по величезних калюжах, в яких була дуже тепла вода. Несподівано замість телефонних стовпів, що тягнулись із району до Рубанки, вздовж шляху ми побачили розщеплені обпалені уламки. Блискавки розтрощили підряд сім стовпів: від нашого двору і аж до Миколиного ярка. Вийшла і мати подивитись на те диво, та й почала розповідати:

- Давним - давно на цьому місці, від Овечої і до водотечі, був великий гай. А ось там, на пригорку біля водотечі, знаходилось святилище, в центрі якого стояв бог наших предків Перун. Скільки він там стояв, і скільки віку було тому капищу – ніхто не знав. Мінялись покоління, проходили сторіччя, а Перун все стояв і стояв, немовби і часу для нього не існувало. Та ось налетіла на ці землі Орда. Зруйнували і спалили капище, згорів з нею і Перун. А на місці спаленого святилища ординці поставили свого: не то монгольського, не то татарського ідола. Ось тоді і відвернувся від цього місця Перун. Три роки підряд не те що грози, а навіть дощу не було, не стало корму для ординських коней і пішла Орда назад в степи. А свого бога – ідола закопали глибоко в землю, щоб не попав він під сонячні промені і, щоб повернувшись, відновити його владу над нашими краями. Розсердився Перун і почав бити того ідола блискавками. Після кожного удару блискавками ідол все глибше і глибше в землю занурюється, кличе назад Орду. А Орда приходить, наробить лиха і знов іде звідси. Найстрашніше було в двадцяті роки, коли владу в Україні захопила Хазарсько-Московська Орда. Особливо лютувала вона перед другою світовою війною, в тридцяті роки. Тоді від ординського голодомору спустіли цілі села, і нашого роду наполовину не стало. Кажуть старі люди, що не буде спокою на нашій землі поки не знищить Перун Ідола, поки не піде звідси Орда. Ось і кидає Перун блискавки в це місце, та ніяк не попаде в нього, бо він в землі і ординський бог його охороняє. А ще кажуть, що має народитись в цих краях

Святогор – богатир, який витягне Ідола з землі, щоб побачили його люди і зрозуміли, хто тримає їх душі в рабстві. І тоді, під сонцем розсиплеться Ідол на порошок і знову будемо славити Перуна і тата його, Сварога.

Три сестри

Якщо йти на схід або на захід від села по водорозділу Сули і Хоролу, то буде три долини без водостоку: Рокитянська (Росяна), Стягайлівська (Плакуча) і Гавришанська (Срібна). Назви, як назви, та і самі долини дуже звичайні для цієї місцевості. Трава росте край поля, пасуться корови та кози. Іноді пробували їх орати, та нічого не виходило. Річ у тому, що періодично в долинах з'являється вода, та така, що стають озера, співають болотні птахи, а хлопці навіть карасів ловлять. Буває, що декілька років стоять озера, а буває, що наступного року ніщо, окрім очерету, уже не нагадує минулорічної рибалки. І що дивно – ніякої залежності від того, чи багато снігу було взимку, чи йшли дощі, чи напроти – краплини не впаде, не було. В найзасушливіші роки стоять озера, а буває кілька тижнів ллє з неба – на тому ж місці тільки калюжі, а то й зовсім сухо. Та в усьому тому є одна особливість. Озера не з'являються і не зникають окремо одне від одного. Розташовані вони не так, щоб далеко, але й не близько – до найближчого житла кілометрів зо два – три. Тому, коли хтось, повертаючись зі жнив, скаже: "А Рокитянське то зовсім зійшло, сьогодні косили біля нього, сухо, як на дорозі...", то і на Плакуче вже ніхто рибалити не піде. Знають, що нема вже там нічого... Хоча минулого року там можна було спіймати аж відро карасів. Така дивина для місцевих така ж звичайна річ, як і те, що після ночі буде день. Ще змалку всі про ті озера знають і малечю цілими днями пропадають на тих озерах, бо там гарно, озера неглибокі та теплі. Пізніше, виростаючи, їздять порибалити. Ніякого збитку від тих озер нема, напроти тільки користь. Якщо є озера, то і худобу пастухи напоять, і малеча награться, а все інше – то до Бога. Є щоденні справи і перейматися, чому трапляється так, а не інакше, так само, як і за дідів – прадідів, ніхто не збирається. Чесно кажучи і мене це не дуже чіпало малим. Ну було того року Рокитянське, коли ходили з батьком до тітки в Діброву, а зараз нема. Ну то й що, а може я щось переплутав, а може ми не тою дорогою ходили. Я ж тільки кілька літніх тижнів відпочивав у селі, за рік спогади розпливаються, забуваються. Пригадую, що йшли за Овечанським ставком біля гречаного поля, потім біля соняшника, потім лісосмуга, від неї ліворуч, знову ж біля соняшника... А на наступний рік там уже жито, і лісосмуга десь загубилась, нема й нема, а сонце палить і скоріше б уже прийти... Може б я і не помітив нічого, коли б одного літа Рокитянське не привернуло нашу з батьком увагу. Ми тоді неквапливо йшли з Діброви, стояла спека і я, хлопчик з міста, вже з півгодини канючив у батька напитись. На Рокитянському було сухо, долина, як долина. Пам'ятаю, ми її всю обдивились, шукаючи яке ніяке джерело чи криницю – бо озеро нізвідки ж не буває. Але...так і пішли далі. Та що ми. За радянських часів по району їздили геологи, шукали нафту і газ, бо не дуже далеко від нас було колись досить багате Роменське родовище нафти.

Голові колгоспу до біса набридли озера, що є, і яких немає. Партія, в особі секретаря райкому, вимагала разорати все, що можна, в тому числі і долини для покращення показників засіяних площ. То ж за нагоди голова звернувся до геологів посприяти з'ясувати загадку озер. Геологам стало цікаво, тим більше, що пошуки загадкових підземних річок чи водосховищ можна було вести паралельно з основними. Та марно. Ніяких ознак значної кількості води не було, ґрунти ті ж самі, що і поруч, та й інших якихось геологічних відмінностей не знайшли.

Може колись хтось і відгадає таємницю появи озер, але того ж вечора, коли ми повернулись додому, почув я історію про ті озера, яку і вам пропоную. Коли готували вечеряти, батько згадав долину Рокитянську та й спитав бабусю Орину, що люди про те кажуть. В літній кухні, біля печі, де щось смажилось, я слухав незвичайну для мене розповідь. Незвичайну, тому що вона різко відрізнялась від тих казок, що я чув раніше, до того ж зовсім не схожу на повсякденні розповіді бабусі про селян, де в кого хто народився, хто помер, кого діти забрали до міста, в кого яка норавлива корова, або скільки поросят брати в колгоспі на наступний рік.

Бабусі тоді було вже за сімдесят, вона пересувалася по двору тільки за допомогою палиці, розмовляла дуже тихо. Чесно кажучи, я її побоювався. Ритми нашого життя не співпадали. Мені все було цікаво і я ліз туди, де треба і де не треба. Бабуся ж, піднявши на ноги сімох дітей і маючи величезну купу онуків, відносила до моїх досліджень сільського природнього простору і її двору без всякої поваги, тож мені доволі часто діставалось на горіхи. Зрозуміло, що я намагався, щоб

наші шляхи на подвір'ї не перетинались. Але того дня я втомився багатогодинними мандрями і мені вже не кортіло нікуди бігти і кудись лізти. Розповідь бабусі я пам'ятаю дуже чітко, хоча й минуло з того дня більше двадцяти п'яти років.

Колись на цих землях жили люди, яких звали сіверцями. Кажуть, що то були наші пращури. Жили вільно, мирно, хліб вирощували, діточок народжували. Але одного дня, як хмара, зі Сходу насунулася орда, стільки йшло чорних, з плоскими лицами, обрипенів. Чоловіки як один стали до бою, багато набили ворогів та й самі усі полягли. Залишились лише жінки та діти, що ховались у печері в темній діброві. І тоді три сестри стали біля статуї бога Перуна. Заплакали, взяли за руки і почали вимовляти закляття, приносячи себе в жертву Перуну, аби він захистив Рід. Як саме відбувалося жертвоприношення, яким чином прийняв жертву Перун, бабуса не розповіла – може з огляду на мене, може нічого надзвичайного при цьому не було, то й люди не згадували. Хоча особливою гуманністю приношення Перуну ніколи не відрізнялися. Як би там не було, а Перун мабуть прийняв свою жертву, бо тоді піднялася страшна буря, полив дощ стіною. І там, де стояли таборами обрипени, земля опустилася і залило їх водою з конями та возами. Кажуть, що перетворив Перун сестер в озера і з'єднав їх між собою підземною рікою-руками. А за вірність Роду і самопожертву дав їм життя вічне. Живуть вони зі своїм Родом у Вирії, але періодично повертаються до того краю і дивляться, чи бува знов не прийшли обрипени. І тоді знову стають озера, а з під води люди інколи чують лемент, стогін та іржання коней.

Ця історія мала своє продовження. Років за три по тому, два моїх двоюрідних чи троюрідних племінника дванадцяти та десяти років пішли на ранкову рибалку на Плакуче. Але через кілька годин повернулися. Трапилось так, що тільки вони позакидали вудки, на прикормлені задалегідь місця, їм обом почулося, що один кличе другого. А рибалили вони в різних місцях і один одного не бачили із-за очерету. Кожен вирішив, що другий спіймав щось неабияке, та й пішов подивитись на здобич. Так і зустрілись. Коли раптом знову хтось гукає, і ніби кінь десь заіржав. А озеро посеред полів, до обрію ні на дорозі, ні в полі нікого не видно. Ну що... посідали знов рибалити, але якимось вже і не так воно, якимось моторошно. Збирались до обіду пробити, пострибати з тарзанки після рибалки, але через півгодини зібралися та й пішли. Ні, хлопці не злякалися, про те іржання вони так, між іншим, згадали – може вітер приніс, може хтось на поле з водою їхав,... але не рибалилось... Про бабусину історію вони гадки не мали, а я їх спеціально не допитував, знають вони щось із тої давнини озер, чи ні.

Сам я ніколи на озерах нічого незвичайного не чув і не спостерігав, тому, чи чули хлопці дійсно щось, не знаю. Може й насправді водовіз на поля їхав, може обрипени з-під води кляли той час, коли прийшли на ці землі...

Перевірити це нескладно, якщо є час і бажання. Треба їхати з Ромен до Коровинець, там попуткою до Овечі чи Рубанки, а там спитати – покажуть.

В ніч на Троїцю

У старих селищах багато всякої старовини. Старі протрюхлі тини і будівлі, старі верби понад ставками, старі дідусі і бабусі, і, навіть, дороги та вулиці... Їзжені-переїзжені, вони в'їлись в землю наче глибокі зморшки на старечому обличчі. Зимою їх засипає снігом – ні пройти, ні проїхати, весною і восени калюжі і грязюки по коліна, а влітку пилюки – як пір'я в подушках.

В Україні з прадавніх часів святкували чотири великих свята: Різдво – це тоді, коли день починав збільшуватись хоч на мить; Великдень, коли після рівнодення день ставав більшим на мить від ночі; Троїцю – в день літнього сонцестояння і Покрову – в день осіннього рівнодення. Троїця була особливим святом, бо вважалась святом Всевишнього, творця нашого Всесвіту. За тим, яка погода на Троїцю, визначали погоду на все літо, види на урожай та майбутнє благополуччя. Троїці передував Зелений, або Ключаний день. В той день хати прикрашали польовими квітами, долівки встеляли осокою, а біля входу в хату ставили дві великі гілки, символ молодих дерев, молодого життя в домі. Дівчата плели собі вінки з польових квітів, господині готували найкращі страви і обов'язково пекли пиріжки до зеленого борщу.

З пиріжками, з вінками, сміхом та піснями збиралась вся молодь біля найлюдянішого місця в селі і довго не розходила. На нашому хуторі це було на перетині центральної вулиці і шляху, що спускався до ставка та мандрував далі до великих сіл і міст. Центральна вулиця була старою, вибитою в глибину метра на півтора, а про шлях – годі вже й казати. Місцями, особливо на спуску

до ставка, він заглиблювався метрів на п'ять. На схилі цього шляху, на перехресті між Войтовцями та Ткаченками, і полюбляли збиратись на досвітки хлопці та дівчата.

Одного разу, ще тоді, коли мати, ваша бабуса Орина, була молодою, зібрались на тому улюбленому місці майже вся молодь – від дітей до недавно одружених пар. Над вечір прокотилась літня гомінка злива і це було дуже гарною прикметою, бо вважається, що якщо на Троїцю не пройде дощ, то літо буде посушливим, урожай злиденним, а рік поганим. Тож всі раділи дощу, умитим рослинам і вимитим від пилюки вулицям. За танцями та піснями непомітно пройшов вечір, повний Місяць виліз на середину неба, все навколо сіяло сріблом. Заморившись танцювати, сіли співати улюблених пісень. І ось, в перерві між піснями, коли домовлялись якої співати далі, всі почули дзвіночок. Подивились, а по шляху, під гору, котиться бочка, а з неї лунає сріблястий звук дзвіночка. Докотилась бочка до людей і промовила: "сто років у землі пролежала, сто років під водою простою". І покотилась далі, тільки чути дзвіночок. Парубки за нею, а близько підійти бояться. Спочатку думали, що хтось шуткує, так бочка міцно забита з обох боків обручами... Поки думали що робити, бочка докотилась до містка і "шубовсь" у воду. Та й зникла в глибині. Якби порожня була, або там була людина – не потонула б. Мабуть щось дуже важке в ній було. Може золото? – роздумували хлопці, та лізти у воду ніхто не хотів. Що під містком весняним виром вибиває ями на велику глибину – те знали всі, але не те страшно було... Справа в тому, що раніше греблі ставків були земляними і при великій воді, найчастіше весною або після тривалих дощів, греблю проривало і тоді на інший бік не можна було ні проїхати, ні пройти. Тож для безпеки, поряд з греблею робили місток. Ставок вирве, а вода під містком витече. А коли тече такий потік – уявляєте, яку яму він видовбає під містком? Та ще й нанесе туди чого завгодно: і корневищ, і уламків всяких...

Вирішили хлопці вдень пошукати бочку. І наступного дня, на свято, зібрались біля містка майже всі хуторяни. І пірнали, і "кішкою" (інструмент, що нагадує якір, для виловлювання затонулих відер в колодязях) пробували зачепити – та так нічого і не знайшли...

Пройшло з тих пір багато часу. Майже всі, окрім старих людей, забули про ту історію. На місці земляної греблі тепер кам'яна, з водотечею, і моста немає старого – стоїть залізобетонний. А що ж із бочкою? Через якихось десятирок років минає з тих пір сторіччя і в ніч на Троїцю... Щож воно там буде?

Дорошенки

Вечорами, навіть після важкого трудового дня, молодь рідко засиджувалась вдома. Взимку збиралась у баби Добриньки, а влітку, найчастіше, біля двору Григорія Дорошенка. Може тому, що до всього у дяді Гриші була хватка. Як кажуть люди, мав золоті руки. Що завгодно налагодить, що захоче – змайструє. Несли йому на ремонт всяку-всячину: і годинники, і швейні машинки, і музикальні інструменти, не кажучи про безліч всяких інших дрібниць. Влітку дядя Гриша, як називала його малеча, в основному займався молотилками, косарками, віялками, а зимою любив робити скрипки, домбри, балалайки, кобзи. І сам умів добре грати на багатьох інструментах. А особливо на гармошці. Часто люди просто так збирались та просили Гришу заграти щось для душі. А восени, коли після Покрови повсюди гуляли весілля – відбою від молодих не було. Дуже гарно співав Гриша, а вже пісень знав – безліч. Може що й сам складав, бо більшість пісень рідко повторювались. Та не кінчались на тому Гришини таланти. Ще й малювати любив, і портрети писав, хоч ніде на те й не вчився. Ще потроху лікував людей різними трав'яними зборами та заговорами. Казали, що все те йому передала бабуса, коли помирала. А може Бог дарував... Та все це приказка, а казка попереду.

Було у Гриші два молодших брати: Альоша і Василько. Альошу перед голодомором забрали в Червону Армію, де і прослужив він аж до кінця війни. Плавав на кораблях Балтійського флоту. Багато кораблів загинуло, а йому пощастило. Після війни закінчив Академію художників, ту, де ще Шевченко навчався, і став досить відомим художником. А ось молодший, Василько, міг повторити який завгодно почерк і яку завгодно печатку. А гроші малював – не відрізнити від справжніх. Було Васильку 13 років, коли почалась колективізація. Людей заставляли все добро нести до колгоспів, і ні продати, ні подарувати нічого не можна було без довідки сільради. Та в сільраді боялись давати довідки, щоб не потрапити в НКВД, до чекістів. Тож люди просили Василька, а він нікому не відмовляв, малював довідки на всі лади і від різних сільрад. Чи то хто

доніс, чи вирахувало ЧК Василька, тільки приїхали три чекісти з району заарештувати хлопця. Зайшли вони до Гриші в хату, спитали хто Василь, та й надягли на нього наручники. Чув Григорій, що ніхто з заарештованих не повертається, що зникають люди без суду... Одні кажуть, що розстрілюють їх як ворогів народу, інші – що посилають їх в Сибір, чи на Соловки, де люди гинуть як мухи... Почали виводити Василя, а Гриша каже: "Люди, рятуйтеся, вода!" Чекісти двері відкривають, а двері не відкриваються, а в хаті скрізь вода і прибуває на очах. Вони до вікон – рук підняти не можуть, і ноги не слухаються. А вода ще вище, уже до підборіддя доходить. Стали чекісти проситися у Гриші, щоб не губив – врятував. Пообіцяли, що ні його, ні Василя чіпати не будуть. Повірив їм Гриша, відпустив...

А через кілька днів, коли біля хати Григорія зібралась молодь поспівати пісень, знов приїхали чекісти, тільки тепер вже зі своїм начальником, людиною без душі, Яковом Блюмкіним. Не вірив Блюмкін ні в Бога, ні в чорта, не повірив і своїм підлеглим. Тільки тепер мали заарештувати ще й Григорія за супротив владі і контрреволюційну діяльність. Всім, хто був біля хати, наказали розійтись, та не побігла молодь додому, а поховались і зі страхом дивились, що буде далі.

Одягли наручники на Гришу, а потім до Василя підійшли. А Григорій і каже: "Он, у вас машина горить, а ви тут дурницями займаєтесь." Повернулись чекісти, а машина, що стояла на вулиці, вся в огні. Поки вони хапали відра та бігли тушити машину – Василь кудись в метушні зник. Добігли чекісти до машини, а вона стоїть, як стояла. Розсердились, револьвери повитягували і до Гриші. А він руки подав і каже: "Мене забирайте, а хлопця не займайте... малий ще." Одягли вони на нього наручники, ведуть до машини. Озирнувся Блюмкін, а Гриша стоїть і сміється, бо наручники Блюмкін одяг на свого ж чекіста. Підбігли чекісти знов до Гриші, схопили, зв'язали, до машини заштовхали. Останнім сів Блюмкін. Подивився на подвір'я, а звідти сміх. На верху хати стоїть Гриша і сміється. Страх охопив чекістів, оточили хату, стріляти почали по Гриші, поки він не впав. І наче падав, а на землі немає... Аж гульк, а він уже на хліві сидить і сміється. Залізли чекісти в машину, та мершій з хутора. А Гриша з Василем того вечора зникли і жодної звістки з тих пір від них не було. Ходили чутки, що бачили їх у Києві в цирку, а хтось бачив у Москві... Ось тільки до цього часу згадують на хуторі Гришу та його дивний талант...

Млин

За селом, на семи вітрах, стояв старий млин. Давно в ньому ніхто не молов, бо з'явилися сучасні мельниці, і старі млини лишилися без роботи. Від сонця, дощів і старості погнили і повідпадали дошки з крил, упав дах і лише скелет крил піднімав угору руки, які видно було здалеку. Біля млина і у млині гарно було гратися у хованки. Якось після заходу сонця, коли почало сутеніти, зграйка дітей побігла до млина, та не добігла, зупинилась, бо... Млин крутився. Крила були цілі і міцні, і хоча вітру не було, та вони крутились на повну силу, а в середині ходили чоловіки, горів ліхтар, мірошник сипав у жорна зерно, а з лотка сипалась не мука, а диво якесь, у величезний чорний мішок тік із під жорен вогонь...

Діти застигли від здивування, ніхто і слова не міг сказати. Лише чутно було розмову у млині. Там мірошник весь час питав людину з чорним пустим обличчям біля мішка: «Чи вже повно?». А той йому відповідав: «Гарно попрацював, часу багатенько намололи, але ще не повно, ще не зараз... Ще треба...». Враз все засіяло, щось блиснуло, загуло, застогнало... Діти від жаху попадали, а коли отямилися – перед ними стояв той же старий пошарпаний млин, було темно і лише жорна злегка світилися і від них ішло тепло... Не стали діти гратися, а мершій, що духу, від страху побігли додому. Щоб не лаяли батьки, ніхто вдома нічого не сказав. І лише Іванко з Дмитриком наступного дня питають маму: А що це було?... Тай розказали їй, що бачили. Казала я вам туди не ходити, а ви такі неслухняні, ось я вас лозиною... А потім, заспокоївшись, розповіла те, про що сама чула від старих людей.

Млин той збудували ще козаки. Дубовий, міцний, він не то сто, не то триста років стоїть. Ніхто не пам'ятає, коли його поставили. Мінялись господарі, а млин молов і молов збіжжя. Стирались жорна, їх міняли, ставили нові і знову крутився млин.

Так якимось, давно це було, покликав мірошник свого сина і каже: «Старий я став, немічний. Тепер тобі наглядати за млином і за жорнами. Нікому я не казав, і ти не кажи нікому... Не прості ті жорна. Вони можуть молоти не лише зерно... Якщо щось трапиться, ти можеш розраховувати на їх допомогу. Вони мене виручали і тебе виручать.»

Помер старий мірошник, а молодий взявся до справи. Все у нього було до ладу. І дружину гарну взяв, і дітей бог дав, і люди поважали його за доброту і веселу вдачу. Та мабуть не буває щастя без нещастя. Сподобався той млин Вію. Любив він бавитись тим млином. Часто серед ночі починав він думати так, що аж крила тріщали, а жорна самі по собі починали обертатись.

Одного разу прокинувся мірошник, вийшов на двір, глянув на млин, а він крутиться. Прибіг мірошник до млина, а від нього вітер такий, що збиває з ніг. А в дверях стоїть постать, чорна, обличчя не видно, тай й каже: «Забудь про млин, віднині я тут господар...» Нічого робить, повернувся мірошник і пішов додому. А зранку пішов до діда Панаса. Подейкували, що дід щось знає, і може таке!.. А дід лише посміхався, та людям допомагав у скрутну хвилину: то хлібиною, то зіллям, то заговором. Вислухав Панас мірошника тай каже: «Ще ніхто не зміг подолати Вія. – Є лише один засіб порятунку від нього – треба перемолоти його час. Лише час може забрати його силу...»

Згадав мірошник слова батька, прийшов до млина, підійшов до жорен тай каже: «Ви можете перемолоти все, але й ви не вічні. Чи зможете ви перемолоти час Вія?» Зітхнули жорна тай прогуркотіли: «Ми можемо, а от чи зможеш ти дочекатись?» - «Не віддам я млина Вію, батько мені заповідав його і сини мої мають на ньому працювати. Що мені робити?»

І відповіли йому жорна: « Скільки житимеш, прихोдь сюди щоночі і запускай млина. Ти будеш сипати зерно, ми будемо молоти його в час, а час має наповнити чорний лантух Вія. І як тільки стане повним, знімуться всі вітри і понесуть Вія аж до самих зірок. І тоді знову млин буде твоїм...

З тих пір ніхто не ходив до млина, давно немає сім'ї мірошника і лише пізно вночі можете побачити як там мірошник запускає млина і жорна перемелюють час і ніяк не перемелюють...

Так що, вони так ніколи і не зможуть перемолоти час? – питають Іванко з Дмитриком Люди кажуть, відповіла мама, що це станеться тоді, коли зітруться повністю жорна. Тоді млин розсиплеться, а Вій більше ніколи не турбуватиме мірошника...

Ще в дитинстві стояв на моїх очах млин, а нині й сліду не залишилось. Зникли і жорна, чи то стерлись, чи то люди забрали. Ось тільки після того опустіло село. Хто виїхав, хто постарів, а дітей зовсім не стало. І спало на думку, може й справді то жорна часу? Може вони й долі людські разом з часом Вія перемололи?

Петро і смерть

З далекого краю, з Січі, їхав Остап на батьківщину, в рідний край козацьких хуторів. Важкі ті часи були для України. З усіх боків навалились вороги: з півдня – турки з татарами, з заходу – рідні брати але іншої, католицької віри -поляки, з півночі і сходу – одновірці, але іншого роду племені – московити. Ділили Україну на лівобережну і правобережну, на південь і північ, призначали вигідних для себе гетьманів і цькували одного на іншого, щоб чубились українці, били один одного. Розділяй і володарюй – вічне гасло поневолювачів було головною зброєю сусідів України. Обезлюдніла Україна , а тут ще три роки поспіль засуха, та ще й чума приєдналась. Дійшла до Остапа звістка, що батьків хвороба забрала, що півсела вимерло. Тоді сказав Остап курінному, що має на місяць відлучитись, сів на коня й поїхав, в надії побачити хоча б дружину з дітьми. Поспішав Остап, їхав вдень і вночі, зупинявся лишень щоб попасти коня, та дати йому відпочити. Ось нарешті і рідна земля, що між Сулою та Хоролом. Їде селами, а там мертві лежать, навіть поховати нікому. Боятись люди торкатись тих, хто помер від чуми, щоб не заразитись.

Надвечір і рідний хутір показався. Та ніхто Петра не зустрічає. Ті, хто живий залишився, з хат виходити боятись, щоб вітром бува чуму не принесло. Доїхав до батьківської хати, а там і дружина, і діти уже злягли від хвороби... Заплакав Петро, та робити нічого ... І пішов до баби Лубенчихи, пам'ятав , як його самого вона колись лікувала від лишаїв та інших болячок. Надіявся, що хоч вона жива, та чимось допоможе. Зайшов до бабиної хати, а баба зовсім стара стала, уже й надвір вийти не може.

- Знаю, каже, що робиться, та допомогти нічим не можу. Смерть прийшла в наш край і поки не насититься – не піде.

- А де вона ходить? - питає Петро.

- Кожної ночі зараз ходить вона по селу. Плащаниця на ній біла, як місячне сяйво, обличчя під хусткою не має, тільки там де зіниці два вогники жевріють, як свічки. Ніхто не може подивитись у

ті очі і не вмерти. От якби знайшлась така людина, щоб витримала той погляд, то пішла б від нас смерть... Та хто ж проти неї встоїть?!...

А Петрові все рівно. Чого варте життя без сім'ї, без дружини і дітей? Нічого гіршого не може бути, ніж лишитись майбутнього... Заради чого тоді жити? – сказав Петро: я її знайду, хай вона мене лякається, а не я її. Сів на коня та й поїхав вулицями. Ніч була зоряна, але безмісячна, темна. Дивиться Петро щось біле йде від двору до двору, до його хати наближається. Він коня стьобас, а кінь хрипить, піна з рота йде, весь тремтить, став і ні кроку вперед. Зіскочив тоді Петро з коня, дістав шаблюку та й побіг. Добіг до хвіртки, аж тут і Смерть. І така лють охопила Петра, що шаблюкою прямо Смерті по тому місту, де голова. А Смерть стоїть, тільки шматок плащаниці впав на землю. Дивиться Смерть на Петра, а Петро на неї. Не витримала Смерть, та й відвернулася, нагнулася, щоб відрубаний шмат плащаниці підняти. А Петро – раз, і шаблюкою приколов її до землі, та й каже: «Що хочеш роби, але якщо не покинеш мою сім'ю і мій рідний край, не віддам тобі плащаницю». Підвелась Смерть, подивилась довгим важким поглядом на Петра, а він не відводить очі... «Що ж,- сказала Смерть, - не можу я піти звідси, поки відрубаний шмат плащаниці на місто не стане. Віддай його мені, а я скажу як людей врятувати. Он бачиш на вербі омела росте. Зірви її, завари і напої дітей... ».

Відав Петро Смерті її плащаницю, заліз на дерево, набрав омели, заварив чай, напоїв дружину і дітей. Потім пішов від хати до хати і всіх, хто ще живий був поїв омелою і ніхто більше не вмер. І Смерті після того ніхто більше не бачив, кажуть, що вона тепер якщо й приходить, то так, щоб Петра не бачити, боїться його погляду...

Чорний вихор

Весною, під час посівної, іноді досить тривалий час не буває дощу. І тоді можна бачити, як по пересохлій ріллі рухаються вихори, то набираючи силу, то затихаючи. Іноді штовхаються, потім розбігаються, як живі. І коли я малим сказав про це матері, то вона засміялась та й сказала: "Може, що й живі. Бо розказувала мені бабуса Оксана одну історію... Закохався якось один козак в гарну – прегарну дівчину. І вона його покохала. Та була вона кріпачкою і, насміхаючись над козаком, поміщик продав дівчину на утіху іншому, жорстокому і нещадному барину. Від болі і наруги наклала та дівчина на себе руки. Не знав про те козак, та й пішов шукати її поміж людей. А коли взнав, що трапилось, пішов до старого чаклуна, щоб той допоміг йому помститись панам. Чаклун йому і каже: "Якщо не хочеш брати гріх на душу, маєш перестати бути людиною." "Я на все згоден."- сказав козак. "Але пам'ятай, відповів чаклун, що небо ще не готове прийняти твою душу, а тому блукатиме вона по землі аж до судного дня." "Я згоден."- сказав козак. І тоді чаклун перетворив його на страшного чорного вихора. Бачили люди, як налетів той вихор на поміщика, як підняв його високо під хмари і кинув об землю. Таж доля спіткала і барина. Та з того часу блукав той вихор поміж селами, і все тікало з жахом від нього. Нікого він не займав. І лише іноді пастухи чули глухий голос: "Убий мене, кинь ніж!" Одного разу наблизився вихор до гурту парубків, всі полякались і розбіглись хто куди, а один і пита: "Чом ти просиш убити тебе?" "Не заспокоїться моя душа, поки діє закляття чаклуна. – почулось із вихора. – Зняти його може лише кров, але не чужа, а своя. Кинь ніж!" Парубок кинув ніж прямо в середину вихора і той враз щез. Лише на тому місці лежав ніж і все лезо було в крові. Пішов парубок на могилки, викопав могилу, поклав туди ножа, а над могилою хрест поставив і написав: "Упокой, Боже, душу козака!"

Вогняні колеса

У серпневу теплу ніч, після порання, посідали молодичі на лавці біля Явдошиного дворища, а навколо бігала малеча, гралася у „Панаса”. Несподівано перекресливши все небо пролетіла велика зірка. Була вона велика, як м'яч, і нагадувала розпечену залізку. А після того, як вона зникла за обрієм, загуркотіло і стихло. Спочатку поговорили жінки про всякі чудернацькі астрономічні явища, а потім замовкли і лише дивились в глибину зоряного неба: а чи знов не пролетить метеорит? І тоді почувся Явдошки голос: Вірте чи не вірте, але минулим літом прийшлося мені бачити велике диво. Молодиці відразу переключились з неба на Явдоху, а діти тут як тут, обсіли кругом, аж роти порозкривали, слухають.

Минулого літа, майже о такій же порі, пішла я спати, а сон не йде, - розповідає Явдоха. Спочатку слухала радіо, а в 12 і воно замовкло. Лежу собі, чую собаки щось розходились,

гавкають і гавкають. Вийшла я на вулицю, місяць на небі, зірки сіяють. І тихо-тихо, вітру не має, навіть коники замовкли, лише собаки якось не так себе ведуть. Гавкають жалібно, немов би від страху. Дивлюсь, аж зі сходу по небу тріщина. Чорна така... І все більша, довша і глибша, немов росте. Перетнула zenit, та й до обрію протягнулась, як борозна. В середині, жодної зірки, одна темрява... А по тій борозні зі сходу показалося вогняне колесо... Як колесо від воза, зі спицями і ободом, тільки все немов з вогню. І котиться те колесо по тій борозні. Докотилось воно до самої вищої точки, а від нього жаром, як від вогнища... І далі покотилось. І що ще дивно – Місяця не стало. Я й не помітила, де він подівся. Колесо те в сторону Ромен покотилось, та й зникло за обрієм. Стою я, як стовп, руки підняти не можу. Очуняла, коли пес почав руку лизати... Лиже і скигле від страху. Хотіла погладити його, а шерсть у нього стоїть, як щітка.

Думала, що кінець світу настав. А може привиділось? Навіть розказувати боялась, щоб люди чого не подумали...

Всі сиділи мовчки від враження почутого. А потім обізвалась баба Килина: Сама не бачила, а ось коли ще була малою, батько розповідав, що сам бачив подібне, та не зовсім. І було те не влітку, а взимку, перед війною. Тої зими сніги були дуже глибокі і голодні вовки унадились до села за собаками. Кілька собак роздерли і з'їли. Рушниць тоді ні в кого не було, тож виходячи вночі на вулицю брали в руки вила, на всяк випадок. А в ту ніч собаки особливо розгавкались.

Вийшов батько надвір, вила взяв, розглядає все навколо. Собака гавкає в сторону садка, а там снігу вище голови і нічогісінько немає. Від Місяця сніг аж іскриться. А потім глянув і ледве не зомлів: зі сходу і з півдня через все небо простяглися дві канави, одна поперек одної. А потім з'явилися два колеса і покотилися одне на захід, а інше – на північ. І зіткнулись якраз посеред неба. І тоді небо все спалахнуло, як від блискавки, на перехресті утворилась велика вогняна куля і загриміло, як грім. Потім куля перетворилась на вогняну хвилю, що котилась в усі боки і поступово згасла. Небо, точніше канави, почали закриватися і лише на місці перетину ще кілька хвилин можна було бачити білуватий хрест, та й той розтанув... Довго не міг заснути батько, все думав, що щось має трапитися. А потім почалася війна, забрали батька на фронт... І не повернувся... Може знак йому такий був? Кажуть же, що війні на Землі передують війна на небесах!

Мертва і жива вода

В краю ріднім, серед поля,
Там, де ходять грози,
Височіє курган Долі
При битій дорозі...
Над ним сокіл веде оком,
Внизу Дніпро сивий,
А навколо, світ широкий
Вітер білогривий...

– А чому цей курган називають “курган долі”? - питає у сліпого, сивого дідуса - кобзаря поводитир, хлопчина — сирота, років десяти.

– О, це давня історія... , - промовив дідусь і замовк, немов би прислухаючись до голосу степу.

Помовчавши якийсь час, кобзар продовжив свою розповідь.

– Було це ще за тих часів, коли не було ні країн, ні кордонів між ними, а люди жили племенами. Одні племена жили тим, що полювали, другі випасали скотину, треті займалися землеробством. Важко було першим, бо не завжди випадала удача вполювати дичину, чи наловити риби. Харчувалися тоді ці люди ягодами, горіхами та грибами. Але у кожного племені була своя територія і, якщо хтось з іншого племені заходив на неї, то треба було її захищати, бо самим нічого з природних дарів не залишиться. Але якщо своя територія збідніла, то голод заставляв шукати поживу на чужій. Ось тоді племена-сусіди, а найчастіше й родичі, ставали заклятими ворогами.

Ті племена, що мешкали в степах, випасали худобу і жили за її рахунок. Звичайно, худоба не стоїть на місці, вона йде туди, де більше трави, а за нею мігрує і плем'я. Такі племена називалися кочовими, бо не мали вони ні хат, ні двору, ні саду, ні колодязя. Не повезеш же усе це з собою на возі, чи на коні?

А ось наші предки обробляли землю, садили садки, займалися і тваринництвом, і бджолярством, і іншими ремеслами. Все у них було, а тому сусідів зазидки брали і вони зі зброєю в руках весь час хотіли у наших батьків все те загарбати.

Жив у нашому краю козак надзвичайної богатирської сили; такої, що міг найбільшого тура звалити на землю, коня з вершником над собою підняти, лом у вузол зв'язати. Любили його односілці за силу, доброту і ясний розум. Слава про нього линула далеко від села і, навіть, вороги боялися його і поважали. Не одружений він був, але була у нього дівчина якоїсь неземної, небесної краси. Козака звали Троян, а дівчину Лада. Кохали вони одне одного, збирались поборатися, та сталося не так, як мріялось.

Одного дня налетіли на рідний край кочовики. І було їх як сарани. Одна справа битись у чистому полі один на один. А коли вороги, як мурашка скрізь; не вбережешся. Скільки поклав їх спочивати в землю навіки Троян — ніхто не порахує. Але й сам не вберігся. Знайшла ворожа стріла останньої врожини козака, упав бездиханний на батьківську землю. І хоча не бачила того Лада, та щось, як блискавка, вдарило в серце, закололо, заболіло. Потемніло у Лади в очах і немов уві сні побачила вона Трояна на землі, а високо в небі над ним сокола. Навколо кружляли ворони, та боялись вони опуститись до Трояна, бо сокіл немов би охороняв козака. Побігла Лада за село, а там ворогів по полю, як снопів і Троян між них. Знепритомніла Лада, впала біля коханого. І привиділося їй, що сокіл опустився, сів на Трояна і промовив до неї: „Не тужи, Ладо, не втрачай часу. Поки душа коханого ще тут, не відлетіла до Вирію, є надія! Поспішай до чарівниці Сивілли! Вона знає минуле і бачить майбутнє, вона тобі допоможе. А я буду три доби, а потім покину це поле, бо на четвертий день уже ніхто і ніщо не допоможе Трояну. Поспішай Ладо, не барись...”, - промовив сокіл і полетів до Сонця.

Схопилась Лада, стала, а куди йти, де мешкає Сивіла? - не знає. Заплакала, а потім згадала татові слова про те, що “сльозами горю не допоможеш”, подумала та й пішла до Лисої гори, що височіла серед лісу біля річки. Казали люди, що на тій горі при повному місяці збираються відьми - відуньї і творять різні дива. Ніхто сам того не бачив, але не буває диму без вогню...

Не близький видався шлях, та до ночі дійшла Лада до Лисої гори. І, хоч як страшно було, сіла на камінь, що лежав на самій вершині і задумалась: що робити далі? Зійшов місяць і потихеньку поліз у гору, на середину неба. Враз піднявся вітер, закрутило, зашуміло, налетів вихор і зтих. Дивиться Лада, а на тому місці, де він зник, сидить бабуса, дивиться на неї і посміхається.

- Хто ви і звідки ви взялись?, - питає Лада.

- Не питай дочко, краще розкажи, що тебе сюди привело?, - відповіла бабуса.

Розповіла Лада бабусі про своє горе, а та задумалась, а потім і говорить. Чула я про Сивіллу, але де вона мешкає не знаю. Може мої старші сестри знають. З хвилини на хвилину вони будуть тут. І, дійсно, через якусь мить над лісом щось майнуло вогнем, посипалося іскрами і на галявину опустилась ще одна бабуса. В руках у неї була мітла, а з неї ще сипалися іскри. Не встигла Лада привітатись, як із-за дерев безшумно з'явилась велика сова, вдарила крилами об землю і також перетворилась на бабусю. Сіли вони в кружочок і про щось почали розмовляти? Слова для Лади були незрозумілі, а сама мова нагадувала шелест листя, і спів птахів, і журчання ручаю.

Через деякий час одна з бабусь обернулась до Лади і сказала: “ Давно живемо ми в цьому світі. Так давно, що уже самі втратили лік часу. Багато ми знаємо і можемо, та не на все дозвіл маємо. Ще старша за нас Сивіла. Вона може читати майбутнє, і якщо вона тобі не допоможе, то надія лише на богів. Далеченько вона звідси, аж біля Дніпра, та ми тобі допоможемо. У кожної людської душі є своя Доля, свій Шлях Даний у цьому житті, і втручатись в нього ми не маємо права, бо замість допомоги можемо лише нашкодити.

З цими словами зняла вона з себе білу хустинку, зав'язала на кілька вузлів, і промовивши якесь закляття, кинула на землю. В ту ж мить замість хустки Лада побачила білого коня. А може й не коня, бо переливався він різними кольорами, наближеними до білого. І по постаті вроди б і кінь, і не кінь. Сідай швидше на коня, - продовжувала бабуса, - він швидко тебе домчить до Сивілли. Сіла Лада на коня, а той так помчав, що часом казалось, що це не їзда, а швидше політ. Не встигла дівчина опам'ятатися, як кінь зупинився на широкій галявині біля невеличкої затишної хати. Біля хати на дубовій колоді сиділа ще старша за бачених бабуса . В руках у неї було

веретено, на яке вона намотувала пряжу... І пряжа та була якась дивна: срібляста, немов із місячних променів зіткана.

Привіталась Лада з бабусею, та й питає: скажіть, бабусю, що це у вас за пряжа така?, Ніколи я такої не бачила... Бачиш доню. - заговорила Сивіла, - в людському житті присутні дві стежинки: сонячна і місячна. І кожна з них, як візерунок на рушникові вишитому двома кольорами - золотим і срібним. Із ниток-променів виткані людські долі, і той, хто розуміє ті візерунки може читати майбутнє і бачити минуле.

-А що тебе, дочко, привело сюди?

Заплакала Лада, розповіла про своє горе, а бабуся заспокоює її: „Не плач серденько. Того, що сталося не змінити, а от, якщо можна чимось допомогти, допоможу”.

З цими словами бабуся несподівано легко піднялася, пішла в хатинку і винесла звідти глечик з водою. Потім поставила перед собою велику миску і вилила в неї воду, після чого почала розмотувати з веретена пряжу опускаючи її у воду. Вода стала срібляста і в її глибині Лада почала узнавати все, що відбулося в цю ніч аж до розмови з Сивіллою... Та на цьому дива не закінчились, бо далі пішло те, чого не було...

Дивись і запам'ятовуй, - сказала бабуся. Все, що побачиш, тобі треба виконати до схід Сонця. Спочатку ти підеш по місячній стежці до Дніпра і набереш мертвої води... А навіщо мертвої?, - спитала дівчина, - це її так називають тому, що напоєна вона місячним світлом, мертвим, не живим. Але те світло все повертає до того стану, в якому воно було спочатку. Воно зшиває і склеює все розбите, розсічене, розірване. Набрати тієї води треба з місячної стежки до схід Сонця. А коли Сонечко зійде — наברי води живої з сонячної стежинки. Коли дістанешся до коханого, поллеш його мертвою водою - рана заросте, а коли живою - душа повернеться до Трояна... Ще не час йому йти з Землі, ще має він прислужитись Роду і Батьківщині .

А що, бабусю, вода лише з Дніпра цілюща?, - запитала дівчина. Ні - відповіла бабуся. Ось у твоєму тілі від серця кров тече по артеріях до всіх клітинок організму і то кров “жива”; а назад повертається по венах — то вже кров “мертва”. Або ти вдихаєш повітря — воно “живе”, а видихаєш - воно “мертве”, бо уже не годиться для живого організму. Отак, донечко, все у цьому світі. Якщо глянути з небес на землю, то можна побачити її “артерії” і “вени”, почути як вона “дихає” бо земля теж жива... Тож і світло, що йде від Сонечка — воно “живе” і робить воду “живою”, а те що від Місяця, - то вже “видих”, використане проміння, і воно робить воду “мертвою”, але не для всього живого. Одні істоти живляться “живою” водою, а для інших - “мертва” - жива. Ось дощові черви живляться мертвими рослинами, а для них то “жива вода”.

З цими словами винесла два глечики: один накритий срібним, а другий - золотим рушниками; подала їх Ладі і промовила: „Прощавай, доню, і щастя тобі!”

Подякувала Лада Бабусі, низько вклонилась, попрощалась і пішла до Дніпра. Спочатку набрала мертвої води з місячної стежки, а коли сонечко зійшло - живої з сонячної. Сіла на чарівного коня і миттю добралася до Лисої гори. Бабусь там вже не було, а кінь ударив копитом і перетворився на хустину. Взяла ту хустину Лада і зав'язала собі на голові. І так легко і спокійно стало їй на душі, що навіть глечики з водою стали майже невагомими. Хутко пішла Лада до поля битви, знайшла Трояна полила його мертвою, а потім живою водою. На її очах зникла рана, а потім глянула дівчина вгору і побачила як сокіл злетів у промінні Сонця в самий zenit і розтав, ніби перетворився у в цілий сніп цілющих теплих промінів, що впали з вишини на Трояна... А той відкрив очі, глибоко вдихнув повітря піднявся і сказав: ой як довго я спав! Кинулась на шию коханого Лада і зрозуміла, що не сокіл кружляв над милим, а душа його чекала повернення в свій дім.

Одружилися Троян і Лада, жили щасливо і довго. Було у них дванадцять дітей, - від яких, кажуть і пішли всі слов'янські роди...

Замовк кобзар, а хлопчина помовчав та й питає знову: Дідусю, а де ж тоді взявся курган і чому ти його називаєш “курган долі”?

А, - промовив дідусь, - немов би щось згадавши... На тому місці, де лежав мертвий Троян, зібрали молоді всіх, хто загинув на полі битви, і поховали всіх разом. Бо у кожного з них була своя родина, свої мрії і сподівання, своя доля і своя правда. А потім насипали над ними курган, щоб усі бачили його здалеку, і щоб він нагадував про те, що в бою гинуть і ті хто правий, і той хто неправий, що в борні гине життя і що це найстрашніший злочин на землі. Ось з тих пір і називають цей курган “курганом долі”.

Панщина

Влітку день згасає повільно, а небо ніяк не хоче темніти. Поки ті зірки з'являться на небі, уже й півням прокидатися співати треба. Та в той день весь час ішов дощ, вітер гнав сіру пелену і вечір настав раніше, ніж звичайно. Тоді в селі не було ні радіо, ні телебачення і навіть електричного освітлення. Тож, як тільки почало темніти, всі полягали спати. Старші – ті у клуні на сіні, а я, ще зовсім малий, з мамою у хаті. Крізь потоки дощу у вікні доносилося квакання жаб на ставку, шелестіння гілок і, коли-не-коли, гавкіт собак... Та ось в цей хор влився крик сича, що лунав десь там, над ставком. Від того крику ставало моторошно, якимось не по собі... Що це, питаю у мами, хто це так кричить? То сич, - відповідає мама. А чого він так плаче? – То він за Оксаною та Петром тужить...

- За якою Оксаною? І хто такий Петро?

Ну ладно,- каже мама. Слухай казку про те, що було тут ще за часів панщини. Тоді, коли люди були невольними і належали панам, і ті могли робити з ними, що хотіли. Могли вбити, могли продати; заставити робити їх, що завгодно. І ні за що не несли відповідальності, бо люди були їх власністю.

-І ми були їх власністю, питаю?

-Ні, каже мама. Ми з козаків. Навколо багато було козацьких хуторів: Тимошенки, Муховате, Юхти, Зозулі, Прудиуси, Грабарі, Красножони, Гавриші, Шкроботи... А от сусіднє село, Рубанка, належало Корчинським; і частина нашого нашого хутора теж. Там, де зараз школа, був дім Корчинських. Та за часів панщини не вони володіли Рубанкою, а бариня Анастасія – Настя, по нашому. Жорстока була поміщиця. Кажуть, що землю нашу, козацьку, подарувала її чоловікові ще імператриця Катерина. Чоловік у Насті був військовий, та десь і загинув, а тому всі справи упорядковувала вона. Славилася і примхлива, знущалась над людьми, як могла. Замість коней і волів запрягала людей і заставляла орати і боронувати землю. Окрім сина ніякої рідні у неї тут не було, бо була вона родом десь з Московщини. Сина звали Петром і вдачі він був зовсім протилежної. Може тому, що з дитинства грався і дружив з козачатами, може від природи таким був, але поважали його люди і він нікому зла не робив.

Серед кріпаків була і сім'я Самійленків. Жили вони дуже бідно, а діточок було багато. Серед них усіх красою і вдачею виділялась Оксанка. Коли підросла та дівувати стала – від хлопців відбою не стало – така вже гарна та приязна, як весняне сонечко. Закохався в неї і панич. Ще в дитинстві балуючись він упав з фаетону та попала нога під колесо, а тому був кульгавим. Незважаючи на це був Петро гарним і сильним парубком, добрим і кмітливим. Покохала його Оксанка, та не могли вони побратись, бо він панич, а вона невольна кріпачка.

Став просити Петро матусю, щоб дозволила одружитись на Оксані, а мати, як узнала, аж посиніла вся!.. Її син благородної крові, щоб одружився на якійсь кріпачці?! Он скільки навколо дівчат з дворянської, князівської та графської породи!.. А син ні в яку, кохаю Оксану і все! І тоді Анастасія вирішила продати Оксану сусідському поміщику Юдину. За розпутство, за невірність прозвали його люди Іудою. Узнала про те Оксана, побігла до Анастасії, в ноги впала, проситься: робіть, що хочете, тільки не віддавайте мене Іуді. А Анастасія лише посміялася над нею і сказала: Не треба було зазіхати на паничів, як сказала, так і буде! Вийшла Оксана з мастку, в сльозах добрела до мосту та й вниз головою... Утопилась... А ввечері повернувся панич з міста, - їздив до Ромен за гостинцем Оксані. Як почув, що сталось, в карету і до ставка. Та так гнав коней, що коли долетів до греблі, то прямо з каретою і кіньми зірвався з мосту і пішов під воду. Так і закінчилося кохання Петра та Оксани... Тільки з тих пір, особливо в темні, глухі ночі, часто чують люди як десь на ставку туже і плаче Оксана, кличе Петра... А опівночі чути як шаленіють і ржуть коні, що в піні несуть карету з Петром по шляху до ставка... Бояться люди виходити на шлях в такі ночі, і до ставка ніхто не ходє...

- Так це Оксана плаче?, - кажу про сичів мамі.

- Ні то Анастасія... Після загибелі сина вона стала ще жорстокішою, знущалась над людьми, як могла. Особливо дошкуляла Самійленкам. Одного разу, нізачо, почала старого Самійленка цькувати собаками. Сильно вони його покусали, зліг він і помер, залишивши сиротами Оксаниних братів і сестричок. Та на ранок не стало і Анастасії, скільки не шукали, а знайти не змогли. Кажуть, що чули, як вночі неслась Петрова карета від садиби і як кричала

бариня несусвітнім голосом. Тільки після того на вербах біля ставка часто плачуть, людським голосом кричать сичі... А може то душа Насті спокутує свої тяжкі гріхи...

Садиба після того запустила, а потім з'явився інший пан- Корчинський. Вийшла воля і пішло по новому...

Мама замовкла, думаючи про щось своє, а я лежав, слухав дощ, жаб'ячий оркестр, що іноді переривався криком сича...

Різдвяна ніч

Всі знають, що трапилось в різдвяну ніч біля Диканьки. Та не тільки біля Диканьки бувають чудеса. Про подію, що трапилась у нашому краю, ще в дитинстві розповіла мені моя матуся.

Коли ще дід Федір був парубком, зібралася у різдвяну ніч молодь у баби Параски. Баба була самотня, тож і пускала до себе, на досвітки, хлопців і дівчат. Дівчата – ті більше пряли, а хлопці – грали на різних музикальних інструментах, або ж вчилися на них грати. Дехто вирізав іграшки з дерева, а хто займався упряжжю або чоботарював. Жартували, співали пісні, всім було весело, тож розходились по домівках уже перед світанком.

В той вечір, перед Різдом, спочатку носили «обід» хрещеним батькам та родичам, а потім грали досхочу на вулиці. Мороз був невеликий, снігу багато, а Місяць – як колесо від воза. За північ, провівши свою майбутню дружину Оксану, а нашу бабусю до хати, Федір повертався додому. Хутір Тимошенки, де того часу жили Дорошенки, ділився на дві частини трьома ставками: малим, середнім та великим. Повертався Федір по греблі між малим і середнім ставками, аж бачить прямо перед собою по кризі малого ставка ходить табун гусей.

–Хто ж це їх не зачинив? –забідкався Федір. Та враз між гусей з'явився підсвинок, потім ще один, і ще...Ось уже ціла зграя кабанів бігає попереду... І все ближче, ближче!.. Оточили Федора з усіх боків, а очі у свиней такі, ось-ось кинуться на парубка. У Федора й душа в п'яти, іде і не баче нічого, тільки тих кабанів. Хата дідова була майже поряд з берегом, то незчувся як через огорог і в двір зайшов. А відкрити двері не може, руки не слухаються. Він до вікна та шкряб-шкряб, навіть постукати не може. Прабабуся, його мати, почула та й каже: «І доки б ото тебе чорти носили!» В туж мить півень заспівав і де все поділось...

Розказав Федір матері про свою пригоду, а та й каже: «Будеш так пізно ходити, і не таке може трапитись.» Тай розказала йому давню історію.

У батька прабабусі Варвари Захарка було ще два брати: старший Ілько та молодший Гнат. Коли минуло Ільку 20 років, забрали його до царського війська. А служили тоді по 25 років. За той час батьки померли, брати одружились, а землю розділили між собою пополам. А про старшого брата й забули. Через 25 років повернувся Ілько до своїх братів, а ті перелякались – треба ж землю переділити. Заспокоїв їх Ілько – він завітав лише в гості, бо його шлях дуже далекий.

Прабабуся була тоді ще зовсім малою, але пам'ятає як її бабуся наказувала малим: не дай Бог слово лишне скажете, або не так подумаєте про дядька – горе буде. А Ілько дива творив, людей і звірину лікував, показував де криниці копати, та де й коли трави на ліки збирати.

На хуторі жила баба Аксінья. Звідки прийшла ніхто не пам'ятав, тільки все охала і ахала. Робити не любила, а язик – як помело. Та завидюща, та зла. І почала вона про Ілька брехні розпускати: що він чорну справу робить, що колосся в житах в'яже і зерно висипає, що від його погляду корови жахаються і доїтись перестають... Увірвався терпець Ількові. Побачив він Аксінью та каже: « За твою брехню будеш пластом лежати рік, після цього встанеш і буде все, як раніше. Але якщо знов за старе візьмешся, то будеш пташиною і звіриною, і не буде тобі ніде притулку не влітку, ні зимою.

Після того Аксінья злягла тай пролежала цілий рік. Ілько погостював, сказав, що якщо все буде гаразд, то повернеться через сім поколінь на восьме, та й зник невідомо де. Аксінья через рік піднялась і все пішло як раніше. Забула вона про слова Ілька, знов взялась за старе. На Різдво прийшли до неї колядувати, а хата пуста. Де поділася Аксінья, ніхто не знає. Ось тільки після того тут і трапляються такі дива, як з тобою Федоре.

Яйце – райце.

Було це давним-давно, так давно, що навіть каміння тої пори уже посивіло. Жили тоді в одному селі поряд дві сім'ї. одна жила добре, все у них було. А в другої – одні злидні. У першої і

господар, і господарка були дужі, гарні, роботящі, то й ладилось у них усе. Та ще й донечка – красуня – така вже розумниця та рукодільниця – рівних у світі не найти. А в сусідній сім'ї – одна вдова з сином, та й та хвора. Як загинув чоловік під час ворожої навали, то так побивалась жінка за ним, що занедужала і з кожним роком ставало їй все гірше і гірше. І хоча підростав син і все більше допомагав матері, та хіба владнаєш все те, що валилось роками?! Та ще й ті прокляті злидні: то птахів забере лисиця, то корова щось не те з'їла і здохла, то криниця пересохне... Собаку і ту вовки зимою задерли. Одна радість у вдови: син на очах перетворювався на статного, міцного, гарного козака. Діти сусідські були однолітками і звали їх майже однаково: його – Яр, а її – Яринка. Спочатку діти дружили між собою, а потім і покохали одне-одного. Та як сказати про це Яринчиним батькам? Яринка б розповіла, так Яр був проти. Гордий козак був; казав, що доки не зможу сам облаштувати свій дім і достаток в ньому – не зможу дивитись твоїм батькам в очі. Порадився він з Яринкою, та й вирішив, що він на рік піде на заробітки, а маму Ярову догляне Яринка. А ще Яринка розповіла Яру, що чула від старих людей про Яйце-райце. Не просте яйце, а чарівне, бо хто має його, то буде у нього все як у Раю, а тому і називають його Це-Рай, або Рай-це. Ось тільки знаходиться це Райце у Господаря Землі нашої, якому його приніс Небесний Орел ще тоді, коли Господь Сварок нашу Землю побудував. А де ж той Господар живе? – питає Яр Яринку. Не знаю, відповіла дівчина. Тай ніхто не знає... - Може я знайду його..., - мовив Яр і задумався...

Зранку, взявши з собою торбину з сухарями та батьківський меч, і пообіцявши повернутись через рік, вирушив юнак у дорогу. Йшов лісами і степами, від села до села, від річки до річки. І кого він не питав про Господаря та Яйце-райце – ніхто нічого йому відповісти не міг. Чути – чули, а де воно? – ніхто не знає...

Та одного дня зайшов Яр у дрімучий ліс. Спочатку на шляху попадались різні дерева, а потім zostались майже одні дуби, та такі великі, що в стовбурі можна хату зробити. Дуби височенні, крони густі, такі, що неба майже не видно, аж потемніло якось. І хоча не з боязких був парубок, та стало якось не по собі... Нарешті попереду ліс став рідшати і показалась велика галявина, а на ній невеличка хата. Підійшов юнак до тої хати, двері закрито і ніде нікого. Здивувався Яр, відкрив двері і очам не повірив – замість маленької кімнати він побачив простору, невимовно гарну палату. Скрізь були квіти, щебетали птахи, а з одного кутка, де било джерело, до протилежного тік сріблястий прозорий і гомінкий ручай. І як не дивно – стелі не було, хоча своїми очима Яр бачив дах над хатиною. А натомість зверху синіло небо, а з нього ласкаво і радісно сяло сонечко. Посередині стояв стіл, а біля нього сидів сивий кремезний дід і хитро посміхався Яру. Яр привітався з дідусем і спитав: а звідки ви, дідусю, мене знаєте?

- Я багато чого знаю, - посміхнувся дідусь, - Знаю таке, про що людям і не снилось. Бо я є Могучар, могутній чарівник. А що тебе, юначе, привело сюди? Може Яйце-райце шукаєш? - знову посміхнувся дідусь.

- Так, - відповів юнак. Одна біда, ніхто не знає де те Яйце-райце знаходиться, ні де Господар Землі живе...

- Допоможу я тобі, Яре, але за одну послугу, - промовив Могучар. Та раніше треба тобі поїсти і відпочити. З цими словами у дідуса в руках з'явилась скатертина, він накрив нею стіл, а на ньому враз звідкись постали різні страви і напої. Після обіду дідусь піднявся, підійшов до стіни і там Яр побачив ліжку, якого не було. - Випий води із джерела, лягай відпочивати і запам'ятовуй усе, що тобі присниться. Випив юнак джерельної води, ліг і миттєво заснув. А може й не заснув, а тільки так показалося, бо побачив перед собою ту ж кімнату - палату і дідуса... тільки дідусь перетворився у юнака, а в кімнаті з'явилося ще троє дверей. Юнак посміхнувся Яру і промовив: Через одні двері ти зайшов сюди із земного світу. А оці – це двері в інші світи. Перші – в світ надземний, другі – підземний, а треті – у світ водяний. Для того, щоб знайти Господаря, маєш пройти всі три світи. Але ж для цього навіть життя мого не хватє. А якщо з провідниками, то не зчується твоя Яринка, як ти уже дома будеш. А про яку послугу ти мене просив? - згадав юнак. Коли повернешся, тоді і скажу,- сказав Могучар і в ту ж мить зник.

Постояв Яр, подумав: а може вернутись, поки не пізно? Та потім згадав свою обіцянку Яринці і пішов у перші двері. Відкрив їх і побачив чорне – пречорне небо, а навколо, скільки бачили очі, сяяли зірки. Посеред неба, в самому зеніті Яр побачив Сонце, тільки було воно не гаряче, а якесь дуже лагідне і тепле. І було немов би живе! Немов би спостерігало за Яром і щось хотіло йому сказати.

Добрий день, Сонечко, промовив Яр. Я шукаю Господаря Землі і, будь ласка, якщо ти знаєш як його знайти, то допоможи мені. Заіскрилось Сонечко, посміхнулось і сказало: як ти гадаєш, Яре, чи було б що-небудь на Землі, якби не проміння-насіння, що лине від зірок і дає життя всьому, що зростає на Землі? Це не просто проміння – це знання про життя. Я знаю, що ти шукаєш Яйце-райце, але що ти з ним робитимеш, коли його знайдеш? Тобі, Яре, треба вчитись, а тому я тобі дарую книгу мудрості «Віди». Той, хто цю книгу читатиме, ніколи її до кінця не дочитає, бо це книга вічності. Та чим більше ти її читатимеш, тим більше будеш розуміти себе і все те, що навколо тебе. Після цих слів з Сонечка злетів цілий сніп проміння, що через мить перетворився в дивного птаха з золотими крильми. Птах прилетів до Яра, сів йому на плече і промовив: пішли Яре у світ водяний. Світ зоряний зник і Яр опинився в тій же кімнаті з чотирма дверима. Відкрив другі двері і тільки ступив за поріг, як відчув що навколо вода, плавають риби і інші водяні істоти. І хоч Яр був у воді, дихалось йому так, як і в повітрі. Немов би відчувши Ярине здивування птах промовив: Не дивуйся, Яре; тобі дихається так легко тому, що ти напився води життя із джерела часу в палаті Могучара. А тепер дивись, що може проміння-насіння. З цими словами птах перетворився у воді в незлічену кількість маленьких, майже невидимих золотих пташенят, але тепер колір одного з крил став у них блакитним, а друге залишилось золоту подібним. Одне з пташенят перетворилось на великого птаха і знову сіло Яру на плече. Не дивуйся, Яре, сказав птах. Саме у воді проміння перетворюється на насіння життя, після чого його, як жито, треба посіяти в ґрунт, щоб воно зросло. Два кольорові крила у пташенят – це колір двох стихій, що народжують життя: золотий – це дух життя, а блакитний – це вода і розум земний водночас. Ходімо тепер у треті двері. Коли Яр відкрив треті двері, то побачив навколо землю, та не було на ній жодної істоти, жодної рослини. Лише на землі може зрости нове життя, - промовив птах, злетів з Ярового плеча і сів на Землю. Через якийсь час Яр побачив під ним кілька яєць з яких вилупились пташенята і почали зростати на очах. Вони також сіли на гнізда з землі і теж відклали яйця... ось так життя розмножується і сіє само себе, - сказав птах. У промінні-насінні є те, з чого можуть зрости всі істоти, що є у світі. А де ж Господар Землі? – запитав Яр. Господар Землі, це ти, Яре, і інші люди. Ті хто має знання, хто відає мудрість. Нині ти отримаєш два найбільших подарунки: «Віди», щоб все відати і знати, і Яйце-Райце – насіння життя. Ти будеш це насіння сіяти, турбуватись не лише про себе, а про все живе! І будеш Господарем! Та пам'ятай, що Господарем ти будеш доти, доки будеш читати книгу мудрості, учитись і учити інших, як сіяти життя і вирощувати його! З цими словами птах перетворився на золоте Яйце-райце в одній руці Яра і на блакитну книгу «Віди» в другій. Знову Яр стояв у тій же кімнаті, а за столом сидів дідусь Могучар.

Ось і знайшов ти Яйце-райце, - промовив Могучар. Колись і я був таким же молодим і сильним, як і ти, Яре. Та всьому приходить кінець. Народжуються, живуть і старіють не лише люди, навіть зірки. Прийшов і мій час, а тому прохання моє і доручення водночас – турбуватись, Яре, тобі про життя на Землі. А коли прийде час, повернутись сюди в якості Могучара і зустріти нового, молодого Яра.

Дякую, - сказав Яр. Я все зроблю, як ти сказав! Поклонився Яр Могучару і пішов через двері, якими зайшов до хатинки, у свій земний світ. Приніс він додому Яйце-райце, «Віди» і став господарювати. З Яйця-райця він брав насіння і з нього розмножував рослин і тварин, і стало в нього всього багато, бо господарював розумно, так, як заповідали йому «Віди». Побрався він з Яринкою і жили вони довго і щасливо. І було у них багато дітей і в усьому достаток мали. Та ще й інших вчили як на Землі жити і розумно господарювати. А коли питали Яра, де знайти Яйце-райце, то він відповідав: Рай-це – це наш світ, світ Земний, бо це і є Рай – Рай-це.